

*21.2*

# Kertomus

## Suomen Ammattijärjestön

## Toiminnasta

### vuonna 1908

laatinut

Eero Haapalainen.

o o



*21.2*

Helsinki, Työväen kirjapaino 1909

## **Yleissilmäys vuoteen 1908.**

Suomen Ammattijärjestön toiminnan ensimmäinen vuosi päättyi taantumuksen merkeissä. Valtiollinen taantumus yhdessä yhä ahtaammaksi käyvän taloudellisen pulan kanssa on tuonut maamme työväenliikkeelle kovia aikoja, eritoten alkuunpääsevälle ammatilliselle työväenliikkeelle. Ei oltu vielä ehditty saada suurempaa sisäistä lujuutta Suomen Ammattijärjestöönkään edellisenä toimintakautena, jolloin vasta työskenneltiin sen alkuunpanemiseksi, eri liittojen yhdistämiseksi. Mutta vuosi on kuitenkin kestetty ja tätä toimintakertomusta laadittaessa on meillä ilo merkitä se tosiasia aivan ensiksi, että vaikka oloihimme nähden jättiläisponnistuksia työnantajain taholta on vuoden 1908 varrella tehty ei ainoastaan eri ammattillisten liittojen vaan myös alkavan Suomen Ammattijärjestön tuhoamiseksi, kuitenkin on huonoista taloudellisista oloista huolimatta voitu tähdätyt iskut jotakuinkin torjua; on jaksettu suojella järjestöt, jopa saatu edistyksiäkin.

Tämä tulos on omansa virkistämään mieliä, keventämään kannettavaamme taakkaa. Ne uhraukset, joita on vaadittu vuoden varrella eri järjestöiltä eivät ole olleet pienet. Harva liitto on säilynyt taistelulta ja ylimääräiseltä verotukselta oman liittonsa hyväksi, eikä yksikään ammattiosasto ole säästynyt avustamasta Suomen Ammattijärjestön välityksellä niitä liittoja, joiden omat voimat eivät olisi riittäneet työnantajajärjestöjen hyökkäysten torjumiseen. Luonnollista on, ettei yhtämittainen ylimääräinen veroittaminen voi olla vaikutta-

matta haitallisesti nuoriin järjestöihin, joiden kaikkiin jäseniin ei vielä ole ehtinyt juurtua vakaumus liikkeestämme. Sentähden onkin monessa järjestössä huomattavissa jäsenmäärän vähennystä, mikä puolestaan vaikuttaa Suomen Ammattijärjestöönkin. On heitetty maksut maksamatta ja siten menetetty jäsenoikeus.

Me emme siis ole voineet välttää siltä ilmiöltä, jäsenmäärän vähenemiseltä, mikä muissakin maissa on yleensä silmiinpistävä viime vuodelta. Sama syy kuin muualla on meilläkin tähän ilmiöön: työmarkkinain huonous. Mutta että meillä ei ole jäsenmäärän vähentyminen sen suurempi kuin se on, todistaa, ettei ammatilliset järjestömme enää ole kuten juokseva hiekka. Ne aikaa myöten lujittuvat siitä vahvaksi rakennukseksi, joka voi turvan antaa jäsenilleen pahojenkin päivien tullen.

Olemme valmiit osottamaan suurimpana edistykse-  
nämme sisäisen lujittumisen, joskaan emme suurta jäsenmäärää voi merkitä. Ne jäsenet, jotka nyt ovat olleet mukana, taistelleet ja kestäneet, ne omistavat vakauksen, jonka perustalle tulevana vuosina meidän järjestömme mahtavana kohoaa. Kokenut ammatillisen liikkeen kantajoukko luotiin vuoden 1908 taistelussa.

## **Suomen Ammattijärjestön laajeneminen.**

Vuoden varrella ovat seuraavat liitot yhtyneet Suomen Ammattijärjestöön:

*Suomen Kaakeli-, Fajanssi- ja Uunintekijäin liitto*, joka perustettiin syyskuun 8—10 p:nä 1906. Yhtyessä jäseniä 370 ja osastoja 11.

*Suomen Metallityöntekijäin liitto*, joka perustettiin 1899. Yhtyessä jäseniä 2,776 miestä, 6 naista ja 83 oppilasta. Osastoja 64.

*Pohjolan Tukkityöläisten rengas*, perustettu 1906, jäseniä yhtyessä 1,000 ja osastoja 8.

*Suomen Putkityöntekijäin liitto*, perustettu 7 p:nä joulukuuta 1907, 4 osastoa, yhtyessä 200 jäsentä.

*Suomen Sähkötyöntekijäin liitto*, joka perustettiin 15 p:nä kesäkuuta 1907. Osastoja 7 ja jäseniä 345.

*Suomen Sosialidemokratinen Sanomalehtimiesliitto*, joka perustettiin kesäkuussa 1906. Jäseniä yhtyessä 52.

*Suomen Läksi-, Pelti- ja Vaskiseppäin liitto*, joka perustettiin 13 p:nä syyskuuta 1906. Yhtyessä jäseniä 281 ja osastoja\* 13.

*Suomen Kirjaltaja liitto*, perustettu 1 p:nä tammik. 1897. Yhtyessä osastoja 32 ja jäseniä 1162.

*Suomen Rauta- ja Metallisorvaajain liitto*, perustettu 1907, jäseniä 175, osastoja 5.

Paikallisjärjestöjä on yhtynyt:

*Oulun Paikallisjärjestö*, jonka välityksellä Ammattijärjestöön yhtyi 2 osastoa, joissa 102 mies ja 24 naisjäsentä.

Mainittakoon että *Kyminlaakson Paikallisjärjestö* ilmoitti vuoden alusta 1908 lakkauttavan toimintansa.

Suomen Ammattijärjestön ulkopuolella olevista työväen ammattiliitoista mainittakoon seuraavaa: Suomen Rautatieläisten edustajakokouksessa huhtikuulla Turussa oli kysymyksenalaisena Suomen Ammattijärjestöön yhtyminen. Kuitenkaan ei päätöstä tehty, ja rautatieläiset ovat edelleen yhteistoiminnasta erillään. Rautatien konepajojen työläisillä on kumminkin ollut keskustelun alaisena yhtyminen ja se tapahtuneekin. Suomen Muurarien liitto äänestyksellä ratkaisi yhtymiskysymyksen siten, että se vasta edustajakokouksessa keväällä 1909 päättää. Suomen Maalarien liitto on edelleen ollut Suomen Ammattijärjestöstä erossa. Suomen Ajuriyhdistys edustajakokouksessaan kesällä Oulussa ei voinut tehdä yhtymispäätöstä; liitto on alkuperäisellä kannalla.

Yhtyneet liitot, joita kaikkiaan on 27, samoin kuin 5 eri paikallisjärjestöä, muodostavat sen rintaman, joka on saanut kestää mitä vaikeimpia

## Työtaistelutta.

Että saataisiin edes jossain määrin työtaisteluja järjestetyksi ja yhtenäistä suunnitelmaa niihin, suunniteltiin tammikuun 18—21 p:nä pidetyssä ammatillisen liikkeen toimihenkilöiden neuvottelukokouksessa *ohjeet työtaisteluissa*, jotka huhtikuun kokouksessaan Suomen Ammattijärjestön Valtuusto hyväksyi. Nämä ohjeet ovat seuraavat:

### *Hyökkäyslakko.*

A. 1. Liittohallinnon tulee ajoissa vähintään 3 kuukautta ennen työsopimuksen irtisanomispäivää vaatia osastoa ryhtymään toimenpiteisiin uuden työsopimus- ja tariffiehdotuksen laatimista varten, jos osaston jäsenet tahtovat parantaa entisiä sopimuksia.

2. Liittohallinnon tulee ajoissa tarkastaa osastonsa työsopimus- ja tariffiehdotus ja heti antaa siitä ote Oman lausuntonsa ohella Ammattijärjestön toimikunnalle, joka, jos aijottu irtisanominen tulee vaikuttamaan toisten liittojen työoloihin antaa siitä samalla tiedon näille liitoille.

3. Ellei Ammattijärjestön toimikunta vastusta työsopimuksen irtisanomista, tulee liittohallinnon määrätä • vänään osaston puolesta se irtisanoa, ja samalla esittää työnantajille uusi työsopimus tariffeineen,

4. Ennenkuin liittohallinto osaston puolesta työsopimuksen irtisanoa, tulee sen vaatia kultakin mahdollisesti lakkoon joutuvalta jäseneltään kirjallinen vapaaehtoinen sitoumus, että hän suostuu olemaan työstä pois niin kauan kun liittohallinto siitä toisin päättää. Nämä sitoumukset säilytetään liiton kansliassa ja annetaan taistelun päättyttyä asianomaisille takaisin.

5. Liiton toimitsijan ja osaston edustajan tulee koko irtisanomisajan koettaa olla neuvotteluissa isännistön kanssa. Jos lakossa on useampia eri ammattiosastoja tai lakkolaisten luku on suuri, annettakoon osaston edustajaille täydellinen valtakirja neuvotteluja varten.

6. Jos syntyy erimielisyyttä liiton edustajan ja osaston edustajain välillä neuvotteluissa, ratkaisee liittohallinto asian, osaston edustajain ollessa keskenään yksimieliset, muussa tapauksessa on liiton edustajan kanta määräävänä.

7. Liittohallinnolla on oikeus muutella osaston esittämää työsopimusta jos siinä huomataan olevan sellaisia vaatimuksia, joita ei nähtävästi voida saada läpiajetuksi.

8. Ellei työsopimusta ennen ole ollut, ja osasto aikoo ryhtyä vaatimaan parannuksia, tulee sen hyvissä ajoin tehdä siitä ilmoitus liittohallinnolle, joka ryhtyy tarpeen vaatimiin toimiin työsopimuksen aikaansaamiseksi.

9. Mitä edellä on sanottu liittohallinnoista, koskee paikallisjärjestöjen toimikuntia niihin osastoihin nähden, jotka eivät kuulu ammattiliittoihin.

B. 1. Neuvottelujen ei johtaessa sovintoon, alkaa työnseisaus, jolloin asioita ohjaa osasto liittohallinnon ohjeiden mukaan. Lakkopaikalla tulee liiton edustajan olla mahdollisimman usein.

2. Avustuksen jakamisesta huolehtii osaston rahastonhoitaja, jonka tulee siitä tehdä tili liitolle sen vaatimalla tavalla.

3. Rahastonhoitajan tulee toimittaa osaston kokouspaikassa joka päivä lakossa olevien nimenhuuto ja merkitä silloin lakkolaisten avustuskuittiin, että jäsen on lakossa. Avustuskuitit toimittaa osastoille liittohallinto.

4. Liiton avustus jaetaan kerran viikossa ja avustusta maksaessa vaihdetaan aina avustuskuitti uuteen, vanha lähetetään avustuksen saaneen allekirjoituksella varustettuna liiton rahastonhoitajalle^.

5. Liittohallinnon tulee ohjailla osastoja niin että yhteisten keittiöitten, yhteisostojen y. m. s. avulla lakkolaiset saisivat mahdollisimman halvalla tarveaineensa.

6. Lakon alkaessa olisi mahdollisuuden mukaan pantava toimeen oppi- ja luentokursseja, jotka kestävät taistelun ajan.

7. Työnseisauksen aikana on liittohallinnon johdet-

tava neuvotteluja työnantajain kanssa ja vastauskirjelmät ovat laadittavat perusteelliset.

8. Liittohallinnon on heti lopetettava lakko, kun se näyttää hyödyttömältä.

9. Paikallisjärjestön tehtävät ja toimikunnan tehtävät ovat samat kuin liittohallinnon.

10. Jos Ammattijärjestön kannatusta on pyydettyjä saatu, ottaa se liittohallinnon asemasta taistelun johdon käsiinsä.

C. 1. Taistelu on saatava päättymään työsopimukseen, jonka ohella on, jos urakkatyötä tehdään, työtariffi laadittava, ja jos erikoiset järjestyssäännöt ovat käytännössä, myöskin järjestyssäännöt.

2. Työsopimus ja tariffi olisivat laadittavat liiton yhteisen kaavan mukaan; eri paikkakuntien vaatimat muutokset kuitenkin huomioon ottamalla.

3. Työsopimuksen, tariffin ja järjestyssäännöt allekirjoittaa liittohallinnon valtuuttama, ja on se painettuna kirjaseksi jaettava osaston jokaiselle jäsenelle.

### *Työnsulku.*

1. Työnantajain julistaessa työnsulun, kuuluu kokonaan taistelun johto liittohallinnolle, tai jos Ammattijärjestön apua saadaan, sen toimikunnalle.

2. Sulun julistettua on työläisten pysyttävä rauhallisena, odotettava liittohallinnon ohjeita eikä missään tapauksessa ole vastalakkoa julistettava.

3. Liittohallinto päättää työnsulun loputtua jatke- taanko työnseisausta, ellei liittohallinto katso sitä mahdolliseksi, on työhön mentävä.

### *Puolustuslakko.*

1. Puolustuslakkoon osasto ryhtyy liittohallinnon avulla ja menetellään samoin kuin hyökkäyslakossa.

## *AvustuslaJeko.*

1. Avustuslakko on tehtävä mitä suurimmalla varovaisuudella, ja ennenkuin liittohallinto siihen luvan antaa, on sen kysyttävä Ammattijärjestön mielipidettä.

### *Yleisiä määräyksiä.*

1. Lakkovaatimuksiin ei ole tinkimisen varaa jätettävä.

2. Useampain osastojen lakkoon tai sulkoon joutuessa on liittohallintojen oltava keskenään vuorovaikutuksessa. Muutoin hoitaa kukin liitto itse asiansa. Yhteiset lakkokomiteat ovat haitallisia.

3. Kukin liitto avustaa ainoastaan omia jäseniään.

4. Paikallisjärjestö avustaa etupäässä niitä osastoja, jotka eivät kuulu ammattiliittoihin, samoin kuin se työtaisteluisakin veroittaa ainoastaan näitä osastoja.

5. Yksityisiä selkkauksia on vältettävä.

6. Työtaisteluihin joutuneiden lukua yleensä on koetettava supistaa niillä keinoilla, joita kulloinkin esiintyy.

**Tämän vuoden työtaistelut** olivat samassa neuvottelukokouksessa käsiteltävänä ja kun tutkittiin missä määrin taisteluja on tämän vuoden ensi puoliskolla tulossa tai jo käynnissä saatiin selville, että 13 liitossa ja 1 paikallisjärjestössä on jo 40 hyökkäys- ja 6 puolustustaistelua tiedossa, joihin joutuu 5,150 työläistä, joista 4,585 järjestynyttä. Katsoen työmarkkinain tilaan teki neuvottelukokous seuraavan päätöksen:

Koska nyt näyttää yleinen liikepula vallitsevan liike- ja teollisuusmarkkinoilla ja se tuntuvasti vaikuttaa meidän maamme teollisuuteen, varsinkin metalli-, paperi-, saha- ja rakennusteollisuuteen ja koska olot näyttävät yhä kärjistyvän, täytyy järjestöjen toimia niin että voi-

täisiin säilyttää jo saavutetut työedut. Hyökkäyslakkoja olisi nykyoloissa vältettävä niin paljon kuin mahdollista ja suurta varovaisuutta olisi noudatettava vanhoja työ-sopimuksia irtisanottaessa.

Neuvottelukokous jätti Ammattijärjestön toimikunnan huoleksi antaa tästä päätöksestä tieto liitoille ja paikallis-järjestöille, joka tehtiin erikoisella kiertokirjeellä.

Edelliseltä vuodelta oli jäänyt perinnöksi Enson selk-kaukuset, jotka johtuivat *Enson Paperitehtaan* metalli-työläisten lakosta. Työnantajat onnistuivat saamaan paperitehtaalaiset työhön ilman työsopimusta heti tam-mikuun alussa luvattuaan täyttää ne lupaukset, joita olivat antaneet neuvotellessa työ-sopimuksesta. Metallityöläiset jatkoivat taistelua, mutta hävisivät. Paperityö-läisille, jotka kuuluivat Suomen Ammattijärjestöön, pantiin toimikunnan aloitteesta toimeen vapaaehtoinen keräys.

*Helsingin Sementtityöläiset* sanoivat irti työ-sopimuk-sensa tammikuulla ja alkoi, kun työnantajat eivät hyväk-syneet uutta työ-sopimusehdotusta, lakko toukokuun 2 p:nä. Ammattijärjestön toimesta saatiin aikaan neuvot-telut kuukausi sen jälkeen. Työ-sopimus allekirjoitettiin kesäk. 15 p:nä työläisten osittaisella voitolla.

*Riihimäen sahalla* alkoivat selkkaukset yksityiskon-trahtien käytäntöön otosta ja samasta syystä *Hyvinkään sahalla* tammikuulla. Ammattijärjestön toimikunta koetti asiata auttaa kääntymällä työnantajain puoleen. Mutta työläisiä saatiin kuitenkin yksityiskontrahtien allekir-joittamaan ja järjestyneen työväen oli väistyttävä.

*Norskan sahalla Kotkassa* syntyi selkkaus sen joh-dosta, että voimassaolevaa työ-sopimusta ei noudatettu. Ammattijärjestön toimikunnan toimesta saatiin asia so-vinto-oikeuteen tammikuun 21 p:nä ja ratkaistiin toisessa istunnossa kysymys työläisten eduksi.

*Saksalan sahalla Mikkeli*ssä oli työväelle tammikuulla ilmoitettu palkkojen alentamispuuha, jonka johdosta Ammattijärjestön toimikunta ryhtyi asiaan ja sai vältetyksi lakon, kuitenkin niin, että osaan palkkojen alennusta täytyi tyytyä.

*Rovaniemen radalla* ilmoitettiin tammikuulla olevan lakon tulossa. Tie- ja vesirakennustyöväen liitto oli kääntynyt Tie- ja Vesirakennusliiton puoleen, mutta ilman tulosta. Kuitenkin katsoi toimikunta olevan sopimattoman ajan lakon tekoon ja saatiin siten lakko ehkäistykseen, mutta rauhaa ei siltä tullut. Syksyllä puhkesivat riidat uudelleen, kun palkkoja alennettiin. Syyskuulla alkoi lakko, joka kesti pari kuukautta. Ammattijärjestön puolelta koetettiin vaikuttaa Senaatin kulkulaitostoimituskunnassa siihen, että työläisten vaatimuksiin suostuttaisiin. Turhaan kuitenkin. Työläisten täytyi lopettaa taistelu marraskuulla, nähtyään ettei se onnistu.

*Satulaseppäin ja Verhoilijain liitto* antoi helmikuun 27 p:nä tiedon, että työsopimukset sekä *Helsingissä* että *Tampereella* olivat irtisanotut. Irtisanomiset johtivat Helsingissä työtaisteluun, joka ei kuitenkaan kestänyt kuin jonkun päivän ja päättyi työläisten voitolla. Tampereella työnantajain kanssa saatiin sovinto ilman työnteisähdystä.

*Valajain osasto Tampereella* oli maaliskuun 19 p:nä tehdyn ilmoituksen mukaan jättänyt työsopimusehdotuksen työnantajille, joilta määräaikana ei kuitenkaan vastusta saapunut. Saman kuun 30 p:nä pyysivät valajat avustusta taisteluunsa Tampereella, jota luvattiin ehdolla, että Ammattijärjestön edustaja on neuvotteluissa. Nämä neuvottelut eivät johtaneet mihinkään tuloksiin. Kesäkuun 5 p:nä päätettiin että valajia autetaan 4 mk. jäsentä kohti viikossa. Kun taistelu näytti yhä jatkuvan ilman että edes koeteltiin sovittelua, saatiin Tampereella heinäkuun 8 p:nä neuvottelut työnantajain kanssa Ammatti-

järjestön aloitteesta aikaan. Mitään sovintoa ei kuitenkaan syntynyt. Riita johti

*Metallityösulkuun.*

Siitä antoivat työnantajat tiedon Ammattijärjestölle kirjelmällä elokuun 8 p:ltä. Toimikunta oli pakoitettu asian johdosta kutsumaan valtuuston koolle elokuun 21 p:ksi, joka tarkisti työntekijäin vaatimukset ja tarjosi niiden pohjalla neuvotteluja Suomen Metalliteollisuuden Harjoittajain Liitolle. Neuvottelut raukesivat työnantajain jyrkän kannan johdosta, johon vaikutti se, ettei valajain liitto hyväksynyt edes valtuuston päätöstä. Ammattikurin tähden täytyi valajain liitto eroittaa silloin Suomen Ammattijärjestöstä elokuun 30 p:nä. Yleinen työsulku, johon otti osaa 20 tehdasta, alkoi 1 p:nä Lokik. sitten kuin työnantajaliiton päätöksen mukaan työläiset 15 p. syyskuuta irtisanottiin.

Ennen sulun alkamista teki Senaatin kauppa- ja teollisuustoimituskunnan päällikkö O. Stenroth väliehdotuksen, johon vastausta kaikilta asianomaisilta vaadittiin syyskuun 26 p:ksi. Tätä varten oli toimikunta pakoitettu kutsumaan valtuuston toiseen ylimääräiseen kokoukseen syyskuun 25 p:ksi, ja päätti valtuusto hyväksyä väliehdotuksen ehdolla, että työnantajat sen puolestaan hyväksyvät sekä että Helsingin irtisanottu työsopimus metalliteollisuudessa uudelleen allekirjoitetaan. Samalla päätettiin, että niille liitoille, jotka eivät Ammattijärjestöön kuulu, annetaan avustusta mahdollisessa sulussa, jos yhtyvät Ammattijärjestöön lokak. 1 päivä 1908 ja noudattavat sen päätöksiä.

Senaatin välitysehdotus raukesi, kun työntekijäin puolelta ei saatu tarpeeksi nopeaan yksimielisiä päätöksiä, sekä sen tähden, että työnantajain liitto selitti ei voivansa tehdä päätöstä Helsingin metallisopimuksen entisellään hyväksymisestä.

Työnsulku kesti marraskuun 12 päivään, jolloin sopimukset allekirjoitettiin Tampereen ja Pietarsaaren konepajoja varten sekä erikoinen vakuutuskirja työsulun lopettamiseksi. Sopimus syntyi aikaisemmin mainitun välitysehdotuksen pohjalla.

*Kaukaan rullatehtaan* työväki joutui maaliskuulla selkkauksiin palkkojen tähden. Asiasta Etelä-Saimaan paikallisyjärjestön ilmoitettua Ammattijärjestön toimikunnalle, saatiin sen toimenpiteestä riita sovituksi.

*Räätäleillä* oli kevään kuluessa monta selkkausta. Ilman taistelua ilmoitettiin toukokuun 3 p:nä päästyn Hangossa, Porvossa, Mikkelissä, Jyväskylässä, Joensuussa, Lahdessa, Hämeenlinnassa ja Tammisaaressa. Sortavalassa, Lappeenrannassa, Kouvolassa, Kymissä ja Kuusassa alkoi lakko 1 p:nä toukokuuta, mutta päättyi aivan pian voitolla. Samoin Kemissä ja Rovaniemellä joissa lakko alkoi syyskuulla. Tampereella sitävastoin 1 p:nä toukokuuta alkanut lakko kesti 6 viikkoa ja päättyi voitolla. Ammattijärjestön toimikunta otti osaa edustajansa kautta neuvotteluihin.

*Turun kirvesmiesten* lakossa pyydettiin toukokuun 26 p:nä Ammattijärjestön väliintuloa. Se päättyi heinäkuun 18 p:nä työntekijäin voitolla. Mainittakoon, että palkkauskysymys ratkaistiin sovintooikeudessa.

*Tammisaaren nahkureilla* oli lakko toukokuulla, joka päättyi työmiesten voitolla. Ammattijärjestön toimikunnan puolelta annettiin oikeusapua jutussa, mikä lakossa olevia oppilaita vastaan nostettiin.

*Oravin sahalla* syntyneet selkkaukset tulivat toimikunnassa toukokuun 12 p:nä esille, isännistö vaati yksityiskontrahteja Toimikunnan puolelta turkaan yritettiin saada sovintoa. Sulku päättyi täydellisellä häviöllä elokuussa.

*Rautatien rakentajilla* oli ollut jo edellisenä vuotena kyseessä työpäivän lyhentäminen. Toimikunta puolestaan koetti auttaa asiata ollen edustajansa kautta mukana lähetystössä, joka kävi hallituksen herrain puheilla. Mitään ei toimet auttaneet, vaikka lakon uhallakin asiata

esitettiin. Mihinkään työnseisaukseen ei kuitenkaan katsottu voitavan vielä ryhtyä.

*Helsingin rakennustyöläisten* työpäivän pitennyksen alkupuuhiiin ryhtyivät pääkaupungin rakennusmestarit irtisanomalla sen sopimuksen, jonka olivat 9:tuntisesta työpäivästä 1906 syyskuulla allekirjoittaneet. Ammattijärjestön toimikunta kokouksessaan kesäkuun 15 p. päätti mahdollisiin toimenpiteisiin ryhtyä sen varalta, että mestarit ryhtyisivät toteuttamaan päätöstään 10 tuntisesta työpäivästä. Erimielisyys työnteittäjain riveissä aiheutti sen, ettei työläisten sen suurempiin toimenpiteisiin asemansa puolustamiseksi kuitenkaan tällä kertaa tarvinnut ryhtyä.

*Pietarsaaren leipurit* esittivät maaliskuulla työsopimuksen työnantajille, jotka sen olivat pakoitettut hyväksymään. Ammattijärjestön puolesta sopimus allekirjoitettiin heinäkuussa.

*Viipurin leipureille* myönnettiin niinkään heinäkuussa lupa työsopimuksen esittämiseen ja saatiin neuvottelujen kautta asia ratkaistuksi ilman työnseisausta.

*Kymin, Kuusankosken, Kouvolan ja Voikan* leipureilla alkoi työtaistelu 13 p:nä marraskuuta 1908. Lakko muodostui vaan osittaiseksi, koska enemmistö työnantajista hyväksyi sopimuksen neuvottelujen kautta. Lakko päättyi sopimukseen ja työntekijäin täydellisellä voitolla.

*Turun telefoonityömiesten* työsopimus kysymys oli toimikunnalla elokuun 3 p:nä esillä ja myönnettiin lupa vaatimusten esittämiseen. Myönnytyksiä hiukan teke-mällä saatiin sovinto aikaan ilman työnseisahdusta.

*Kymin lauttausyhtiön tukkidiemiesten liitto* oli elokuun 1 p:nä alkanut palkkataistelun sanomalla irti kesäkuun 1 p:nä voimassa olevan työsopimuksen ilmoittamatta siitä Ammattijärjestön toimikunnalle, jonka puolesta sopimus myös oli allekirjoitettu. Elokuun 14 p:nä pyysi mainittu liitto toimikunnan välitystä saadakseen neuvottelut työnantajain kanssa alkuun. Toimikunnan puolesta tehtiin paikkakunnalle kaksikin matkaa, mutta neuvot-

teluja ei saatu, sillä rikkureita yksityiskontrahdeilla oli kylliksi. Tämän tähden ja kun lakko tuotti haittaa jossain määrin sahateollisuustyöväelle, esitettiin valtuuston kokouksessa syyskuulla, että lakko lopetettaisiin työväelle vahingollisena. Se päätettiin tehdä ja annettiin toimikunnalle valtuus se lopettaa ellei liitto sitä itse tee. Toimikunta julisti lakon lokakuun 20 p:nä loppuneeksi.

*Paperiteollisuustyöväen työpäivän pidennys.* Sitten kun Norjan sahan selluloosatehdas oli saatu lokakuun lopulla kuntoon ja Hallan selluloosatehdas myös pantu käyntiin, ilmoittivat työnantajat työläisille että entisen 8 tuntisen työajan sijaan otetaan 12 tuntinen. Paperiteollisuustyöväen liittovaliokunta pyysi toimikunnan lausuntoa siitä, onko lähdettävä taisteluun. Toimikunta asiasta tiedusteltuaan, ehdotti, että asiata — kun sitä huonon järjestäymisen tähden ei voi lakolla auttaa — koetettaisiin edistää siten, että työnantajille esitettäisiin vaan pyyntönä entisen työpäivän säilyttäminen ja jos se ei auta ryhdytään pontevasti valistamaan työläisiä, niin että sopivan ajan tullessa voitaisiin voittaa nyt menetetty etuus takaisin. Isännistö toteutti kuitenkin tahonsa ilman mitään vastarintaa.

Jo lokakuun lopulla tuli sitten toimikunnan tietoon työnantajilla Läskelän, Äänekosken, Mäntän ja Kyröskosken paperitehtailla olevan hankkeissa myös työajan pidentäminen. Tämän johdosta lähetettiin toimikunnan jäsen J. Pietikäinen tutkimaan asioita mainituilla tehtailla ja osoitti tutkimus, että työajan pidentämistä työväki yksimielisesti vastustaa. Toimikunta kääntyi myös Suomen Paperi- ja Puumassa-teollisuuden Harjoittajain liiton puoleen esityksellä, että ryhdyttäisiin neuvotteluihin asiassa. Mutta työnantaja liitto vastasi, että „palaaminen 12 tuntiseen työpäivään ei ole hiton määräämä, vaan ovat yksityiset tehtaot siihen pakoitetut huonojen liikesuhteiden tähden, josta syystä liitto ei katso pitävänsä ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin asiassa". Yksityiset työnantajat hylkäsivät myös sovittelun ja valtuuston syys-

kuun päätöksen mukaan alkoi Suomen Ammattijärjestö avustaa sitä työtaistelua, joka näillä 4 tehtaalla alkoi 15 p:nä marrask. ja jatkuu vielä.

*Helsingin Metallityöläisten* työsopimuksen irtisanoi Suomen Metalliteollisuuden Harjoittajain liitto jo elokuun 8 p:nä kirjelmässä Ammattijärjestölle, tarjoten hyväksyttäväksi uutta työsopimusta ja asettaen ehdoksi että torvityömiesten samoin kuin läkki-, pelti- ja vaskiseppäin kanssa, joilla sopimusta ei ollut, sopimus on myös aikaansaattava. Neuvottelut, joissa Ammattijärjestön toimikunta oli edustettuna, eivät johtaneet sovintoon, jonka tähden joulukuun 17 p:nä työnantajat sanoivat irti työläisensä Helsingin konetehtaista. Sulku alkoi heti vuoden päätyttyä.

### **Ylimääräinen verotus ja lahjotukset.**

Aivan luonnollista on, että niihin suuriin työtaisteluihin joihin oli jouduttu, eivät riittäneet ne varat, joita jäsenet maksavat Ammattijärjestön vakinaisen verona. Tämän tähden oli toimikunta pakoitettu syyskuun 12 p:nä päättämään, että syyskuun 20 pistä 1908 on kunkin yhtyneenjärjestön, sääntöjen 8 § 2 kohdan mukaan velvollinen maksamaan jokaisen miesjäsenen puolesta 50 p:niä ja jokaisen oppilaan ja naisjäsenen puolesta 25 p:niä. Tätä veroitusta kannettiin 8 viikkoa, jona aikana kunkin miesjäsenen puolesta, joka sääntöjen mukaan oli siihen velvollinen, oli maksettava 4 mk. ja oppilaan tai naisjäsenen puolesta 2 mk. Seuraavasta näkyy miten tämä veroitus on tuottanut; samalla mainitsemme mitkä järjestöt ovat saaneet taistelussaan avustusta ja kuinka paljon:

|          | Järjestö                       | Maksanut<br>mk. | Saanut<br>mk. |
|----------|--------------------------------|-----------------|---------------|
| Suomen   | Lasiteollisuustyöväen 1.       | 455: 30         |               |
| »        | Nahanjalostus 1.               | 273: 29         |               |
| 9        | Tie- ja Vesirakennust. 1.      | 633: 75         |               |
| 5        | Kirjainsitojain 1.             | 443: -          |               |
| 5        | Puutyöntekijäin 1.             | 1,500: -        |               |
| 5        | Räätälintyöntekijäin 1.        | 841: 75         | 112: -        |
| 5        | Satulasep.- ja Verhoilij. 1.   | 199: 75         |               |
| 5        | Sukeltajain 1.                 | 74: -           |               |
| 5        | Sahateollisuustyöv. 1.         | 3,386: 25       | 700: —        |
| 5        | Paperiteollisuustyöv. 1.       | 2,378: -        | 14,720: —     |
| 5        | Jalkinetyöntekijäin 1.         | 1,258: 90       |               |
| w        | Kulta- ja hopeaseppäin 1.      | 297: 40         |               |
| w        | Leipurien liitto               | 306: 05         |               |
| 5        | Kivityöntekijäin 1.            | 3,129: -        |               |
| 5        | Satama- ja Vesiliikennet.1.    | 1,285: 95       |               |
| 5        | Kutomateollisuustyöl. 1.       | 2,701: 20       |               |
| 5        | Ompelijattarien 1.             | 245: -          |               |
| w        | Metallivalajain 1.             |                 | 10,992: —     |
| 5        | Kaakeli- Fajansi- ja Uunit; 1. | 677: 65         |               |
| 5        | Metallityöntekijäin 1.         |                 | 15,896: -     |
| 5        | Pohjolan tukkityöl. 1.         | 370: 55         |               |
| 5        | Putkityöntekijäin 1.           |                 | 720: -        |
| 9        | Sähkötyöntekijäin 1.           | 440: -          |               |
| 5        | Sos- Dem. Sanomalehtiin. 1.    |                 |               |
| 5        | Läkki- Pelti- ja Vaskisep. 1.  | 561: 15         |               |
| 5        | Kirjaltajain 1.                | 3,090: -        |               |
| 5        | Rauta- ja Metallisorvarien 1.  |                 | 2,624: —      |
| 5        | Helsingin Paikallisyjärjestö.  | 1,465: -        |               |
| 9        | Turun „                        | 188: -          | 605: 25       |
| 5        | Etelä-Saim. „                  | 50: -           |               |
| 5        | Kemin „                        | 52: 50          |               |
| 5        | Oulun „                        | 180: 50         |               |
| 5        | Kymin tiilitehtaan a. o.       |                 |               |
| Yhteensä |                                | 26,483: 94      | 46,369: 25    |

Kuten tästä näkyy ei ylimääräinen verotus tuottanut niin paljoa kuin oli menoja työtaisteluihin. Lisää täytyi hankkia muuten. Laitettiin shekkikirjasia joiden lehtiä myytiin 25 p:nä kappale. Kirjasia jaettiin kaikille puolueyhdistyksille. Amerikan puolueyhdistyksiä kehoitettiin niinkään toimeenpanemaan keräyksiä. Kansainvälisen sihteerin C. Légienin avulla annettiin tietoja Internationaliin yhtyneille Ammattijärjestöille suomalaisten taisteluista ja saatiinkin tällä tavalla:

|                   |           |
|-------------------|-----------|
| Norjasta . . .    | 1,378: —  |
| Tanskasta . . .   | 2,785: 52 |
| Saksasta . . .    | 2,468: —  |
| Kroatista . . .   | 206: —    |
| Hollannista . . . | 1,043: 85 |

### **Suomen Ammattijärjestön apukassa.**

Huhtikuun valtuuston kokouksessa päätettiin perustaa Suomen Ammattijärjestön apukassa siten, että kukin yhtynyt järjestö maksaa 1 mk. jokaiselta mies- ja 50 p:nä jokaiselta naisjäseneltä ja oppilaalta, joita oli loppuun 1 p:nä ja että tämä maksu suoritetaan vuoden loppuun mennessä. Päätös kuitenkin alistettiin yleisen äänestyksen alaiseksi ja sovittiin siitä että äänestyksen osaaottaneista  $\frac{2}{3}$  osa tulee olla apukassan perustamisen puolella ennenkuin toimikunta panee päätöksen täytäntöön. Toimikunnan huoleksi jätettiin käytännölliset työt.

Tämän johdosta lähetettiin 14 p:nä toukokuuta kiertokirje kaikille yhtyneille osastoille, joka kuului:

*Ammattijärjestöön yhtyneille Liittojen ja Paikallijärjestöjen osastoille.*

Ammattijärjestön valtuuston kokouksessa huhtikuun 27 p:nä 1908 hyväksyttiin yksimielisesti periaate yhtei-

sen Ammattijärjestölle kuuluvan apurahaston luomisesta työtaistelujen varalle. Ei näet niistä vakinaisista veroista, joita Ammattijärjestölle suoritetaan jää yli hoitokustannusten työtaistelujen avustamiseksi kuin mitättömän vähän. Taistelurahastoa ei säännöissä tarkoiteta-kaan näistä veroista luotavaksi. Sentähden ja koska heti taistelun alettua on usein avunanto välttämätön jota apua ylimääräisen veroituksen avulla ei voida kyl- lin varmasti ja nopeasti saada, on taistelurahaston luominen jos tahdomme toimintamme pontevaksi ja taiste- lumme onnelliseksi, luonnollinen välttämättömyys.

Ammattijärjestön valtuusto ei näin tärkeässä koko maamme ammatillisen liikkeen menestymistä koskevassa asiassa tahtonut yksin olla päättäjänä vaan jättää kysy- myksen lopullisen ratkaisun Teidän käsiinne uskoen, että Te ottaen asian huomioon, päätätte että Suomen Ammattijärjestön on saatava yhteinen apurahasto tur- vaamaan työnseisaukseen joutuneita Ammattijärjestön jäseniä.

Ammattijärjestön Valtuuston päätöksen mukaan on Teidän pantava osastossanne äänestys toimeen siitä, tah- dotteko mainittu apurahaston perustettavaksi tai ei. Ää- nestys tulee olla toimitettu ennen tulevan heinäkuun loppua ja on siitä osaston annettava tieto liitollensa tai paikallisjärjestön toimikunnalle ennen ensi elokuun 16 päivää. Liitto tai Paikallisjärjestön toimikunta laskee äänimäärät yhteen ja viimeistään syyskuun 1 p:nä il- moittaa tuloksen Ammattijärjestön toimikunnalle, joka lopullisesti toimittaa kaikista järjestöistä saatujen ääni- määrien yhteenlaskemisen.

Ammattijärjestöön yhtynyt yksityinen yhdistys tai osasto ilmoittaa äänestyksen tuloksen suorastaan Am- mattijärjestön toimikunnalle ennen syyskuun 1 p:ää.

Äänestyksen tuloksesta ilmoittaessa ei ole mainittava ainoastaan moniko äänesti apurahaston perustamisen

puolesta, vaan myöskin kuinka moni oli vastaan ja kuinka moni oli äänestyksestä poissa.

Jos Ammattijärjestöön yhtyneiden liittojen, paikallisjärjestöjen ja yhdistysten jäsenistä yhteensä vähintään kaksi kolmasosaa (%) hyväksyy Ammattijärjestön yhteisen apurahaston perustamisen, on päätös kaikkia yhtyneitä järjestöjä sitova ja apurahaston perustaminen on päätetty. Apurahaston muodostaminen tapahtuu siten, että Ammattijärjestön apurahastoon ennen tämän vuoden viimeistä päivää kukin liitto, paikallisjärjestö tai yksityinen yhdistys suorittaa jokaisen lokakuun 1 p:nä tänä vuonna järjestössä olleen miesjäsenen puolesta yhden markan ja samoin jokaisen naisjäsenen ja oppilaan puolesta 50 p:nä. Jos taisteluja varten apurahaston perustamista vastustavia jäseniä Ammattijärjestössä on yli yksi kolmasosa, raukeaa tämä tärkeä yritys toistaiseksi.

Vakuutettuina siitä, että Te määräaikaan mennessä olette suorittaneet osastossa äänestyksen sekä sen tuloksesta ilmoittaneet, edellytämme, että osastonne kaikki jäsenet käsittävät kuinka tärkeä ja välttämätön liikkeemme menestymisen ehto on suuri Ammattijärjestön apurahasto työtaisteluja varten ja että osastonne on yksimielinen sen perustamisessa.

Suomen Ammattijärjestön Toimikunnan puolesta:

*Eero Haapalainen.*  
Puheenjohtaja.

*K. Vartiainen.*  
Rahastonhoitaja.



Äänestyksen tulos selviää seuraavasta taulusta:

| J ä r j o e s t ö . |                                    | Äänestyksen suorittaneiden osastojen luku. | Osasto | Puolesta äänesti. | Vastaaan äänesti. | Poissa olevia jäseniä. |
|---------------------|------------------------------------|--------------------------------------------|--------|-------------------|-------------------|------------------------|
|                     |                                    | 1                                          | 2      | 3                 | 4                 | 5                      |
| Suomen              | Lasiteollisuusystöy. 1.            | 4                                          | 1      | 118               |                   | 22                     |
| »                   | Tie ja vesirakennust. 1.           | 16                                         | 9      | 586               |                   | 520                    |
| »                   | Puutyöntekijäin 1.                 | 47                                         | 48     | 908               | 113               | 1124                   |
| »                   | Räätälintöyntekijäin 1.            | 16                                         | 13     | 192               | 60                | 460                    |
| »                   | Satulaseppäin ja Verhoiliain 1.    | 3                                          | 2      | 42                | —                 | 54                     |
| »                   | Sukeltajain liitto                 | 1                                          |        | 23                | —                 | —                      |
| »                   | Sahateollisuusystöy. 1.            | 29                                         | 144    | 654               | 80                | 1634                   |
| »                   | Paperiteollisuusystöy. 1.          | 9                                          | 24     | 304               | 55                | 569                    |
| »                   | Jalkinetyöntekijäin 1.             | 19                                         | 3      | 122               | 27                | 70                     |
| »                   | Kivityöntekijäin 1.                | 22                                         | 17     | 316               | 106               | 994                    |
| »                   | Leipurintöyntekijäin 1.            | 8                                          | 2      | 8                 | 59                | 49                     |
| »                   | Satama- ja Vesiliikennet. 1.       | 3                                          | 37     | 48                | 14                | 6                      |
| »                   | Kutomateollisuusystöy. 1.          | 10                                         | 5      | 182               | 151               | 935                    |
| »                   | Ompeliattarien 1.                  | 3                                          | 7      | 34                | 10                | 28                     |
| »                   | Kaakeli- Fajanssi- ja Uunintek. 1. | 16                                         | 6      | 112               | 42                | 134                    |
| »                   | Metallityöntekijäin 1.             | 1                                          | 61     | 3                 | 7                 | 10                     |
| »                   | Helsingin Paikallisyjärjestö.      | 10                                         | 8      | 216               | 41                | 372                    |
| Yhteensä:           |                                    | 207                                        | 294    | 3911              | 769               | 6974                   |

Siis 16 liittoa ja 1 paikallisyjärjestö toimitti äänestyksen mutta näiden alaisista osastoista yli puolet löi tuloksen ilmoittamisen laimin ja siten 6,974 jäsenen äänestyksestä ei ole tietoa. Kuitenkin äänestykseen osaa otaneista oli apukassan perustamisen puolella 3,911 ja vastustajia 762, joten 795 henkeä yli 2/3:n äänestykseen osaaottaneista kannatti apukassan perustamista. Tämän perustalla olisi toimikunnalla ollut tehtävänä valtuuston huhtikuun päätöksen toteuttaminen, mutta

<sup>1</sup> 1 osasto „lojaalinen“.

<sup>2</sup> 4 osastoa „lojaalista“.

sitä ei voitu tehdä kuitenkaan. Sinä aikana lokakuusta joulukuun 31 p:ään, jolloin maksut olisi pitänyt suorittaa, oli näet 8 viikkoa kestänyt ylimääräinen veroitus, kuten edellä olemme jo maininneet, sitä paitsi työttömyys oli suuri ja järjestöt sen johdosta heikkoja. Nämä seikat yhdessä aiheuttivat sen, että toimikunta ei voinut ryhtyä päätöstä toteuttamaan, vaan antoi asian ratkaisun jäädä seuraavan vuoden valtuuston vakinaiseen kokoukseen päätettäväksi.

## Sanomalehti ja agitatsioni.

Suomen Ammattijärjestön sääntöjen mukaan eritoten puheenjohtajan tehtäviin kuuluu tiedon levittäminen ammatillisesta liikkeestä. Luonnollisesti ei tämä puhutun sanan avulla hetikään ole siinä määrin mahdollista kuin kirjoitetun. Puhuttu gana häipyä muistista, eikä mahdollisuutta ole sitä korjata, jota vastoin kirjoitettu sana pysyy kautta aikojen. Itsestään ymmärrettävissä on sanomalehdistön suuri merkitys ammatillisen työväen liikkeenkin palveluksessa. Sehän mitä voimakkaammin vetää mukaansa, yhdistää ja lujittaa joukkoja. Toimikunnan aloitteesta päätti valtuusto huhtikuun vakituksessa kokouksessa sanomalehden hankkimisen Ammattijärjestön palvelukseen, sitten kun oli selville tullut että se saisi tarpeeksi paljon tilaajia. Lehteä päätettiin julaista kerran kuukaudessa heinäkuun alusta; se määrättiin 16 sivuiseksi neljännesarkin kokoa ja hinnaksi 1 mk. puolelta ja 2 mk. koko vuodelta. Toimikunnan tehtäviksi jäi asian järjestely ja se valitsi puheenjohtajan toimittajaksi ja vastaavaksi ulosantajaksi. Lehden nimeksi pantiin »*Suomen Ammattijärjestö*». Avustajina lehdellä ovat olleet Edvard Valpas, Matti Paasivuori ja Edvard Gylling. Lehden painos oli 4,500 kpl.

Vuoden alkupuolella oli puheenjohtaja luennoimassa seuraavilla paikkakunnilla *agitationi kursseilla*:

Hämeenlinnassa tammik. 15 p.  
 Mikkelissä tammik. 23 p.  
 Tampereella tammik. 26 p.  
 Tampereella helmik. 2 p.  
 Turussa maalisk. 6—7 p.  
 Mäntässä huhtik. 17 p.  
 Lahdessa huhtik. 19 p.

Näillä kursseilla pidettiin keskimäärin 5 luentoa yhteensä, siis n. 35 luentoa.

Luonnollisesti on kaikissa sopivissa tilaisuuksissa kaikilla lakko- ja sulkupaikoilla sitä mukaa kuin aika on riittänyt, toimihenkilöt agitatsionia harjottaneet.

### **Tilastotutkimus.**

Työväen ammatillinen liike epäilemättä vaatii tilastollista tutkimustyötä, jonka tulokset hyödyttävät sekä agitatsionissa että esittäessä ulospäin työväen tilaa ja sen oikeutettuja vaatimuksia ei ainoastaan työselkkausten sattuessa vaan myöskin valtiomahdilta tahtoessa toimenpiteitä työväen suojelemiseksi. Työväen tilastohanke pantiin tänä vuonna alulle, mutta epäonnistui alussa. Toimikunnan huolenpidosta valmistuivat erityiset kyselyvihkoset, joita kukin tilastotutkimusta haluava järjestö sai ostaa pientä maksua vastaan. Tilastovihko, joka sisälsi taulun kutakin vuosineljänneistä varten, jaettiin asianomaisille jäsenille. Näiden tuli tauluun joka viikko merkitä numeroilla tulonsa ja menonsa sekä muut työoloja koskevat seikat. Neljännesvuoden kuluttua oli taulun numerot jäsenen yhteenlaskettava ja erikoiselle lehdelle merkittynä jätettävä osastolleen, joka toimitti ne määräajoin liitolle ja tämän piti suorittaa lopulliset laskutyöt. Että tämä tilastotutkimus epäonnistui melkein kokonaan, johtui etupäässä siitä, että jase-

nüle oli jätetty mainittu neljännesvuosittain tapahtuva yhteenlaskutyö sekä että liittotoimikuntien piti lopullinen lasku toimittaa — työ, joka kävi näille ylivoimaiseksi.

Mutta yleispiirtein se tapa, jolla tietoja aijottiin hankkia, oli saanut tunnustuksen ja valtuuston toisessa ylimääräisessä kokouksessa annettiin toimikunnalle tehtäväksi edelleen kehittää ja yksinkertaistuttaa menettelyä niin että ajatus saada tehokkaasti käytännössä toteutetuksi. Toimikunta asiata harkittuaan huomasi, että työväenjärjestöjen voimat eivät vielä riittä muuhun kuin korkeintaan siihen, että niiden välityksellä tietoja hankitaan, mutta että apua on saatava saadun aineiston käsittelyyn. Katsottiin myös että hallituksen pitäisi ryhtyä asiaan puolestaan ja että sen osalle juuri sopisi käytännöllisen työn lopullinen suoritus. Tästä johtui, että toimikunta kirjelmällä teollisuushallitukselle anoi että valtio ryhtyisi työväen tilan tilastolliseen tutkimiseen siten että Suomen Ammattijärjestön välityksellä tarpeelliset tiedot hankitaan sekä että valtio myöntäisi vuosittain määrärahan Suomen Ammattijärjestölle tarkotusta varten. Teollisuushallituksen asiata puollettua päätti senaatti joulukuulla hyväksyä ehdotuksen määräten, että v. 1909 varten myönnetään Suomen Ammattijärjestölle 9,500 mk. palkkioksi tilaston kerääjille ja korvaukseksi postikuluista; teollisuushallituksen työtilastollisen toimiston tehtäväksi jäi kerääntyneen aineiston käsittely ja tulo'ksen julkaisu.

Näin alulle pantu erittäin laajakantoinen ja suuri työ yhdessä järjestyneen työväen kanssa epäilemättä johtaa hyviin tuloksiin. Valtion kustannuksella painetut kaikille jäsenille jaetut kyselyvihkoset ovat helposti käsiteltävät. Niissä ei varsinaisia yhteenlaskuja vaadita jäseniltä, eikä liittojen ja osastojen tehtävänä ole kuin kuu-kausittain kyselyvihkon lehtisten kokoaminen jäseniltä, josta toimesta kukin tilastonkerääjä saa palkkiota 12 mk. vuodessa.

## Kokoukset ja neuvottelut.

Ensimmäinen neuvottelukokous tapahtui tammikuun 18 p:nä, johon oli kutsuttu kaikki työväen ammatillisessa liikkeessä olevat toimihenkilöt. Tarkoitus oli sopia menettelytavoista työriidoissa sekä saada selville työselkakausten laajuus vuoden ensi puoliskolla. Neuvottelujen tuloksesta olemme aikaisemmin kertoneet.

Kun työnantajat Helsingin rakennusteollisuudessa sanoivat irti työaikaa koskevan välipuheen kokoontuivat rakennustyöväen liittojen toimikunnat yhdessä Ammattijärjestön toimikunnan kanssa kesäk. 16 p:nä neuvottelemaan asiasta, jossa kokouksessa oltiin yksimieliset, että työpäivän pidentämistä on heti ryhdyttävä vastustamaan. Sitä varten päätettiin ryhtyä erikoisiin toimenpiteisiin heti. — Kuten mainittu, eivät työnantajat kuitenkaan päätöksään tällä kertaa ryhtyneet toteuttamaan.

Metallityöriitaisuudet aiheuttivat useita neuvotteluja asianomaisten liittojen toimikuntain kanssa, jotka neuvottelut Ammattijärjestön toimikunnan taholta toimeenpantiin. Ensimmäinen tällainen kokous oli elok. 9 p:nä 1908, toinen lokak. 2 p:nä, sitten marrask. 5, 10, 11, 15 ja 19 p:nä sekä jouluk. 11 p:nä. Kaikissa näissä kokouksissa koetettiin saada aikaan yhteistä menettelytapaa vallitsevan työriidan johdosta.

Suomen Ammattijärjestön Valtuuston vakinaisesta sekä kahdesta ylimääräisestä kokouksesta seuraa kertomus tämän kertomuksen liitteenä.

*Göteborgin neuvottelukokous.* Lokakuussa saapui Ruotsin Ammattijärjestön toimikunnalta kehoitus Suomen Ammattijärjestölle ottaa osaa kahden edustajansa kautta Göteborgissa lokak. 29 p:nä alkavaan neuvottelukokoukseen, jossa pohditaan niitä kysymyksiä, joita Skandinavian työväen kokous 1907 Kristianiassa jätti lähemmän pohtimisen varaan. Tätä kehoitusta noudattaen otti neuvotteluihin Suomen Ammattijärjestö osaa puheenjohta-

jansa kautta, joka edustajatoimestaan on antanut seuraavan kertomuksen:

Läsnä olivat seuraavat edustajat:

Tanskan sos.-dem. puoluehallinnon puolesta P. *Knutsen*.

Tanskan Ammattijärjestön puolesta C. M. *Olsen* ja C. F. *Madsen*.

Norjan sos.-dem. puoluehallinnon puolesta Magnus *Niels on*.

Norjan Ammattijärjestön puolesta Ole O. *Lian* ja M. *Ormestad*.

Ruotsin sos.-dem. puoluehallinnon puolesta Sven *Persson*.

Ruotsin Ammattijärjestön puolesta Herm. *Lindqvist* ja F. *Söderberg*.

Suomen Ammattijärjestön puolesta Eero *Haapalainen*.

Lindqvist teki lyhyesti selkoa kokouksen pitämisen syistä. Kristianiassa pidetyssä Skandinavian työväenkokouksessa 1907 oli tehty seuraava päätös:

„Kokous pitää puutteena sitä että sitä aineistoa, joka syntyy Skandinavian maiden valtiollisista, ammatillisista ja osuustoiminnallisista järjestöistä, ei koota ja valmisteta yhdessä keskuspaikassa ja esittää sentähden yllämainittujen maiden keskusjärjestöille, että ne valitseisivat kustakin maasta 2 edustajaa, jotka kokoontuisivat laatimaan ehdotuksen Skandinavialaiseksi tilastolliseksi toimistoksi.

Ehdotus lähetetään mahdollisimman pian asianomaisille keskusjärjestöille."

Tämän neuvottelukokouksen tehtävänä on suorittaa tämän kysymyksen ratkaisu. Mutta samalla ovat ammatilliset järjestöt katsoneet välttämättömäksi keskustelun lujemmasta yhteistyöstä eri Ammattijärjestöjen kesken.

Ensiksi päätettiin ottaa esille kysymys *tilastollisesta*

*toimistosta.* Keskustelussa lausui jokainen edustaja mieliteensä, jolloin selvitettiin mitä työväen järjestöjen ja mitä valtion virastojen alotteesta työväen tilaston aikaansaamiseksi on jo tehty. Kävi selville että valtion hoidossa on Ruotsissa työväen tilasto, jota hoitaa suurin piirtein katsoen hyvästi kauppakollegiumin työtilastollinen osasto, joka järjestelmällisesti kerää elintarve- ja ravintotilastoa, palkka ja lakkotilastoa. Sitäpaitsে toimittetaan eri ammasteista erikoistutkimuksia. Tanskassa hoitaa työtilastollisia asioita tilastollinen keskustuimisto ja Köpenhaminan tilastollinen konttori ja on päästy hyvälle alulle lakkotilastossa, mutta varsinkin työttömyys-tilastossa. Norjassa on työtilasto vähän kehittynyt. Ilmestyy aikakauslehti „Arbeitesmarkeret", missä pohditaan työttömyyskysymystä ja muutamissa teollisuushaaroissa on erikoistutkimuksia tehty. Suomessa on valtion puolesta työtilasto paremmalla kannalla; paitsi erikoistutkimuksia on „Työtilastollinen Aikakauslehti" seuraa-massa lakko- ja sulkuliikkeitä ja todennäköistä on että valtion puolelta myös Ammattijärjestön tilaston tekoa lähdetään avustamaan.

Kaikki puhujat olivat siitä yksimieliset, että valtiolla on paljon suuremmat edellytykset kuin yksityisillä järjestöillä koota tilastolliset alkutiedot ja että työväen järjestöjen sentähden tulee tukea virallista tilastollista toimintaa. Mutta samaan aikaan ei työväen järjestöjen sovi olla kädet ristissä, vaan tulee seurata tilastollista toimintaa, sekä käyttää sitä työväen liikkeen hyväksi.

Työväen järjestöjen tilastollisen toimiston perustaminen Skandinavian maita varten katsottiin liika aikaiseksi vielä, ja on sen sijaan tyydyttävä siihen että kaikki tilastollinen ainehisto vaihdetaan eri maiden kesken ja järjestelmä tehdään niin yhtäläiseksi kuin mahdollista. Tilastojen kokoamis- ja vaihtopaikkoina olisivat työväen liikkeen arkistot omiansa. Vielä esitettiin, että keskusjärjestöjen tulisi keskuudessaan muodostaa erityisiä osastoja, joiden tehtävänä on työväen tilaston etujen valvominen,

Keskustelun päätyttyä asetettiin erityinen komitea harkitsemaan lähemmin asiaa. Sen esittämä ponsilause lma hyväksyttiin pienemmillä muutoksilla. Päätös oli seuraava:

„Kokous todentaa ehdottoman tarpeen saada tilastollisesti ja kaikinpuolin valaistuksi työliikkeen samoin kuin työväenluokan yhteiskunnallinen ja valtiollinen asema ja toiminta yhteiskunnassa. Mutta siihen katsoen että edellytyksiä ei näytä vielä olevan vakinaisen työväenliikkeen tilastollisen toimiston perustamista varten Skandinavian maissa, ei kokous katso vielä ajan skandinavialaisen kokouksen päätöksen puustavilliselle toteutamiselle tullee.

Kokous kehottaa sen sijaan työväen järjestöjä ja niiden jäseniä Skandinavian maissa voimakkaasti edistämään työväen tilastollista toimintaa, jonka jo valtiolaitokset Skandinavian maissa ovat alkaneet, helpoittamalla alkutietojen hankkimista, sekä alinoma seuraamaan ja eduskunnassa koettamaan edistää tätä yleistä tilastollista toimintaa.

Valvomaan työväen tilaston etuja ja kehitystä yllämainittuun suuntaan asetettakoon kussakin maassa erityinen komitea, jolla myös olkoon tehtävänä saattaa yleisesti tunnetuksi tilaston tehtävä ja merkitys luokkataistelussa.

Järjestöjen keskustoimikuntain tulee vielä koettaa hankkia ja laatia sekä tarkotustaan vastaavasti muodostaa työväenliikkeelle tarpeellinen ja hyödyllinen tilasto, niin yhtäläisen järjestelmän mukaan kuin mahdollista, minkä tilastolliset komiteat lähemmin laativat ja määräävät;

että sekä virallisen että yksityisen ammatillisen, valtiollisen ja osuustoiminnallisen tilaston vaihtaminen tapahtuu ja että eri maihin työväenliikkeen arkistoja perustetaan keräyspaikoiksi tilastolliselle aiheistolle samoin kuin työväenliikettä koskevalle kirjallisuudelle, kuten laille, lakiehdotuksille j. n. e.

että tilastolliset työt, jotka suoritetaan, tehdään hyötyä tuottaviksi sopivalla tavalla aikakausittain julkaisemalla sekä että ne, siinä määrin kuin voidaan, liitetään järjestöjen kertomuksiin samoin kuin kansainvälisiin selontekoihin."

Toisena kysymyksenä kokouksessa oli *lujempi yhteistoiminta eri muiden Ammattijärjestöjen kesken*. Keskustelujen pohjana oli selonteot nykyisestä asemasta eri maissa.

Keskustelun jälkeen laati valittu komitea ponsilauseelman, joka muutamilla korjauksilla hyväksyttiin ja päätökseksi lujemmasta yhteistyöstä Ammattijärjestöjen kesken tuli seuraavaa:

„Siitä esiintymisestä, jota pohjoismaiden järjestyneet työnantajat osottavat työväkeä ja heidän järjestöjään kohtaan käy selvästi ilmi että he yhdessä työskentelevät määrätyn yhteisen suunnitelman mukaan. Heidän toimistaan ilmenee vielä että tämän yhteistyön tarkoituksena on ehkäistä ja tehdä mahdottomaksi se toiminta työväen taloudellisen tilan parantamiseksi, jota ammatilliset järjestöt tähän saakka ovat harjottaneet Pohjoismaissa.

Varsinkin yksien käsiin anastetun ja keskitetyn suuremman teollisuuden edustajat menettelytavallaan ehkäisevät rauhallisemman kehityksen työntekijäin ja työnantajain kesken ja panemalla toimeen laajoja työnsulkuja haluavat käydä hävittävää taistelua, joka yhtä suuressa määrin on suunnattu pääomista heikkoja työnantajia vastaan kuin työväkeäkin.

Sellaisissa olosuhteissa ja ammatillisten järjestöjen vahvistamiseksi niiden taistelussa parempien elinehtojen puolesta esiintyy yhä välttämättömimmin lujemman yhteistyön tarve Pohjoismaiden Ammattijärjestöjen kesken.

Järjestääkseen säännölliseksi tämän yhteistyön päättää kokous että kaikki kiertokirjeet ja tärkeimmät tiedonannot, joita kunkin maan Ammattijärjestön toimi-

kunta antaa, on viipymättä lähetettävä toisten maiden keskustoimikunnille.

Kokous päättää vielä, että Ammattijärjestöjen valtuustojen kokouksissa samoin kuin edustajakokouksissa, joita kussakin maassa pidetään, tulee toisten maiden Ammattijärjestöjen, ilman erikoista kutsua, olla edustettuna.

Jos jossakin maassa käyvät olot sellaisiksi ammatillisille järjestöille, että ne vaativat erikoista toisten maiden huomiota, tulee sen maan kutsusta, kustakin toisesta maasta saapua yksi edustaja yhteisesti harkitsemaan niitä toimenpiteitä, joihin on ryhdyttävä."

Kaksi päivää kestänyään päättyi kokous, ja edustajat läksivät kukin kotimaahansa päätöksiä toteuttamaan.

## **Kansainvälinen yhteys**

on tapahtunut kirjevaihdon avulla, joka on tänä vuonna ollut erittäin vilkas. Toimikunta on saanut vastata useiden eri maiden ammattiliittojen kyselyihin ja on se puolestaan ollut asiain selville saamiseksi kirjevaihdossa eri liittojen kanssa ulkomailla sekä myöskin kaikkien kansainvälisten ammattisihteeristöjen kanssa. Usea ulkomainen liitto on toimikunnalle lähettänyt äänenkannattajansa ja kansainväliset ammattisihteerit ovat lähettäneet neljännesvuosiraporttinsa.

Kansainvälisen Berlinissä olevan sihteeristön välityksellä on kahdesti käännytty Ammattijärjestön puoleen pyytäen avustusta ensikerralla Puolan sukankutojille ja toisella kertaa Sveitsin kutomatyöläisille, mutta varat eivät ole myöntäneet avustuksen antoa. Sen sijaan on kansainväliselle sihteeristölle Berlinissä täytynyt lähettää pyyntöjä kansainvälisestä avunannosta ja onkin sen johdosta C. Legien kahdella eri kiertokirjeellä kaikkien yhtyneiden maiden Ammattijärjestöjä muistuttanut meidän taisteluistamme. Näistä toimista on tuloksena se apu,

mitä on saatu ulkoa päin ja josta jo aikaisemmin olemme selkoa tehneet.

Kansainvälisen ammattiliikekertomuksen v. 1907 yhteyteen on toimikunta laatinut selonteon Suomen Ammattijärjestön toiminnasta; samoin on silloin tällöin saatu Correspondenzblattissa julkisuuteen tietoja meidän maamme ammatillisesta liikkeestä.

## **Lainsäädäntö.**

Jos työväki ei hanki itselleen osallisuutta lainsäädännössä, ei sen aseman vakavaan parannukseen päästä. Meidän maassamme tämä on huomattu ja ammatillinen liike on koettanut edistää työväen osallisuutta siinä, Senpätähden sos.-dem. puolueen toimeenpanemassa mielenosotuksessa toukok. 1 p:nä Suomen Ammattijärjestö oli mukana ja yhdessä sos.-dem. puoluetoimikunnan kanssa laati julistuksen mielenosotusta varten.

Työväen järjestöjen pohdittavaksi antoi toimikunta tekeillä olevan elinkeinolakiehdotuksen ja vaati kunkin yhtyneen liiton ja paikallisjärjestön lausuntoa siitä. Ne lausunnot, mitkä saatiin jätettiin toimikunnan päätöksen mukaan sos.-dem. eduskuntaryhmälle käytettäväksi.

Työväen edustajaksi on valtiomahti tunnustanut tältäkin alalla Suomen Ammattijärjestön ja on hallitus sen tähden jättänyt kaksi lakiehdotusta Suomen Ammattijärjestön tarkastettavaksi tänä vuonna. Toinen oli Lainvalmistelukunnan ehdotus laiksi työsopimuksesta ja toinen invalideettikomitean mietintö ja lakiehdotus. Edellinen ehdotus saapui Teollisuushallituksen kautta, jolle lausunto myös oli jätettävä; jälkimäinen senaatista virkaiteitse. Tällaisissa tapauksissa on ennen noudatettu sitä menettelyä, että toimikunta on pyytänyt liitto- ja paikallisjärjestötoimikuntain lausuntoja, jotka sitten on jätetty määräaikana asianomaiseen paikkaan. Mutta saadun kokemuksen kautta on tänä vuonna menetelty siten,

että yhtyneiden järjestöjen lausunnot ovat yhteenvetona, siis *yhtenä* lausuntona jätetty asianomaisille.

Mitä työsopimuslakiehdotukseen tulee, päättyy lausunto seuraaviin sanoihin:

„Ylläolevan perustalla olemme sitä mieltä, että vastustaen monia tässä ehdotuksessa ilmeneviä määräyksiä ehdottoman jyrkästi pidämme parhaimpana, että koko tämä lakiehdotus annetaan raueta ellei mainitsemiamme muutoksia siihen tehdä.”

In valideetti vakuutuskomitean mietinnön ja lakiehdotuksen arvostelussa asetui toimikunta sos.-dem. puoluepäättösten kannalle ja mainitsee lausuntonsa lopuksi:

„Ammattijärjestö, samalla kun se kehottaa asian ratkaisua kiirehtimään niin paljon kuin suinkin, ehdottaa että valtion rahaston säästyneet pääomat, joko kokonaan tai aina 50 miljoonan markan suuruinen rahasumma, Eduskunnan myötävaikutuksella varattaisiin vanhuuden ja työkyvyttömyysvakuutuksen pohjarahastoksi. Tämän ehdotuksensa tekee Ammattijärjestö sitäkin suuremmalla syyllä, kun mainittu rahasto pääasiassa on tullitulojen ylijäämistä kerääntynyt ja näin ollen pääosaltaan juuri köyhälistöä verottamalla koottu.”

## Toimikunta.

Suomen Ammattijärjestön toimikunta on v. 1908 pitänyt 48 kokousta ja käsitellyt asioita, joista on tullut 412 pöytäkirjapykälää. Eri asioita oli 383. Toimikunta oli aina syysk. valtuuston ylimääräiseen kokoukseen seuraava: E. Haapalainen puheenjohtajana ja K. Vartiainen sihteerinä sekä jäseninä Matti Paasivuori, Emil Perttilä, Kalle Heinonen, Ida Kantanen ja Fiina Pietikäinen.

E. Perttilän ehdotuksesta otettiin toimikunnan kokoonpano keskusteltavaksi mainitussa kokouksessa, jossa ilmoitettiin Ida Kantasen ja Fiina Pietikäisen olleen monesta toimikunnan kokouksesta poissa ollessaan matkoilla

sos.-dem. puolueen puhujina. Valtuusto katsoi tämän tuottavan Ammattijärjestön toimikunnalle haittaa ja päätti heidän sijaansa asettaa varajäsenen A. Halmeen ja paperiteollisuustyöväen liittohallinnon jäsenen A. N. Hurmeen. Varajäseniksi tulivat: O. A. Nyman, J. Pietikäinen, Emmi Huttunen, V. Ruusuvuori ja A. Hämäläinen.

Sitten kun E. Perttilä laiminlöi kutsun saapua toimikunnan kokoukseen useita kertoja peräkkäin, määräsi toimikunta katsoessaan E. Perttilän toimikunnasta eronneeksi, hänen tilalleen varamiehen O. A. Nymanin. Toimikunnan kokouksiin säännöllisesti ovat ottaneet osaa myös varajäsenet J. Pietikäinen ja V. Ruusuvuori.

Toimikunta on ollut edustettuna liittokokouksissa sikäli kun on siihen ollut tilaisuudessa, puheenjohtaja sitäpaitsi eri liittojen ja toimikuntain ja hallintojen kokouksissa mikäli mahdollista.

Suomen Ammattijärjestön toimikunnan puolesta

*Eero Haapalainen.*

# Tilikertomus

## Tulot:

|                                            |               |            |
|--------------------------------------------|---------------|------------|
| Saldo v. 1907 —:06 penniä lisätään 4: 15   |               |            |
| penniä . . . . .                           |               | 4: 21      |
| Verot:                                     |               |            |
| Vakinaista veroa . . . . .                 | 13,437:       | 65         |
| Apurahasto:                                |               |            |
| a) Ylimääräinen vero . . . . .             | 26,469:       | 64         |
| b) Kuittikirjoilla . . . . .               | 7589:         | 29         |
| c) Lahjoja koti- ja ulkomailta . . . . .   | 28,630:       | 96         |
|                                            |               | 62,689: 89 |
| Pankkitililtä . . . . .                    | 7 7 . Γ       | 32,400: —  |
| Kulunkitililtä:                            |               |            |
| a) Korkoja . . . . .                       | 21:           | 66         |
| b) Vuokrasta, y, m . . . . .               | 785: —        | 806: 66    |
| Velallisilta . . . . .                     | 7 . .         | 6,000: —   |
| Painotuotteista:                           |               |            |
| Pöytäkirjoja, toimintakert. y, m', . . . . |               | 445: 94    |
| Lehdestä:                                  |               |            |
| Tilausrahoja. . . . .                      | <u>3,539:</u> | <u>10</u>  |
|                                            | Smk. 119,323: | 45         |

## Menot:

|                                             |               |                  |
|---------------------------------------------|---------------|------------------|
| Apurahasto:                                 |               |                  |
| Avustusta Räättälien liitolle. . . . .      | 112:          | —                |
| „ Sahatyöläis liitolle . . . . .            | 700:          | —                |
| „ Paperityöläis liitolle . . . . .          | 14,720:       | —                |
| „ Metallityöläis liitolle . . . . .         | 15,896:       | —                |
| „ Valajain liitolle . . . . .               | 10,992:       | —                |
| „ Putkityöl. liitolle . . . . .             | 720:          | —                |
| „ Sorvaajain liitolle . . . . .             | 2,624:        | —                |
| „ Turun paik. jär-<br>jestölle !) . . . . . | <u>302: —</u> | <u>46,066: -</u> |
|                                             | Siirto        | 46,066: —        |

Turun p. j. avustuksesta on 303: — 25 p, merkitty v. 1909 tileihin, joka toiminta kertomuksen selvitykseksi mainitaan.

|                                          |        |           |            |
|------------------------------------------|--------|-----------|------------|
|                                          | Siirto | 46,066: — |            |
| Hoitokustannukset:                       |        |           |            |
| Palkat ja palkkio.                       | 4,550: | —         |            |
| Vuokra ja puhdistus . . . . .            | 972:   | —         |            |
| Puhelin ja sähkösanomat . . . .          | 118;   | 73        |            |
| Sanomalehdet . . . . .                   | 93:    | 04        |            |
| Postimenoja . . . . .                    | 402:   | 69        |            |
| Konttoritarpeita ja sekalaisia<br>menoja | 6,714: | 65        | 12,851: 11 |
| Kalustoa:                                |        |           |            |
| Erilaista kalustoa . . . . .             |        |           | 1,907: 04  |
| Velkoja:                                 |        |           |            |
| Sos. dem. puolueelle . . . . .           | 500:   | —         |            |
| Työv. Sanomalehti O. Y. . . . .          | 6,384: | 90        | 6,884: 90  |
| Pankkitili:                              |        |           |            |
| Viety pankkiin . . . . .                 |        |           | 44,600: —  |
| Lehdestä: . . . . .                      |        |           | 2,203: 75  |
| Painokustannukset, postimaksut, y. m. .  |        |           |            |
| Saldo vuodelle 1909 . . . . .            |        |           | 4,810: 65  |
| Yhteensä Smk. 119,323: 45                |        |           |            |

### **Tiliasema Joulukuun 31 p. 1908.**

#### *Varat:*

|                                  |         |    |            |
|----------------------------------|---------|----|------------|
| Kassa . . . . .                  | 4,810:  | 65 |            |
| Kansallispankissa . . . . .      | 12,200: | —  | 17,010: 65 |
| Kalustoa inventarin muk. . . . . | 2,203:  | 34 |            |
| 10% poisto. . . . .              | 220:    | 33 | 1,983: 01  |
| Kirjasto. . . . .                | 7.      | T  | 529: 80    |
| Smk. 19,523: 46                  |         |    |            |

#### *Velat:*

|                          |                 |
|--------------------------|-----------------|
| Puhdas omaisuus. . . . . | Smk. 19,523: 46 |
|--------------------------|-----------------|

Helsinki Toukok. 26 p. 1909.

K. Vartiainen.

# Suomen Ammattijärjestöön yhtyneiden jäsen-

N:o N i m i Miehiä Naisia

|    |        |                                  |        |
|----|--------|----------------------------------|--------|
| 1  | Suomen | Lasiteollisuustyöväen Hitto      | 150    |
| 2  | ”      | , Nahanjalostustyönt.            | 250    |
| 3  | ”      | Tie- ja vesirakennustyöv. liitto | 1,237  |
| 4  | ”      | Kirjansitojain                   | 120    |
| 5  | ”      | Puutyöntekijäin                  | 3,018  |
| 6  | ”      | Räätälintyöntekijäin             | 864    |
| 7  | ”      | Satulaseppäin ja verhoilij.      | 52     |
| 8  | ”      | Sukeltajain                      | 19     |
| 9  | ”      | Sahateollisuustyöv.              | 2,094  |
| 10 | ”      | Paperiteollisuustyöv.            | 1,809  |
| 11 | ”      | Jalkinetyöntekijäin              | 438    |
| 12 | ”      | Kulta- ja hopeatyöntekij.        | 98     |
| 13 | ”      | Leipurityöntekijäin              | 184    |
| 14 | ”      | Kivityöntekijäin                 | 1,220  |
| 15 | ”      | Satama- ja vesiliikent.          | 667    |
| 16 | ”      | Kutomateollisuustyöv.            | 668    |
| 17 | ”      | Ompelijattarien                  | ”      |
| 18 | ”      | Metalli valajain                 | 600    |
| 19 | ”      | Kaakeli-, fajansi- ja uunit.     | 233    |
| 20 | ”      | Metallityöntekijäin              | 2,687  |
| 21 | ”      | Pohjolan tukkityöläierengas      | 1,000  |
| 22 | ”      | Putkityöntekijäin liitto         | 200    |
| 23 | ”      | Sähkötyöntekijäin                | 345    |
| 24 | ”      | Sos. dem. sanomalehtiin.         | 52     |
| 25 | ”      | Läkki-, pelti- ja vaskisep.      | 281    |
| 26 | ”      | Kirjaltajain                     | 1,200  |
| 27 | ”      | Rauta- ja metallisorvaaj.        | 175    |
|    |        | Yhteensä                         | 19,761 |

## Paikallisjärjestöjä:

|                             |        |
|-----------------------------|--------|
| Helsingin paikallisjärjestö | 472    |
| Turun ”                     | 34     |
| Etelä-Saimaan ”             | 14     |
| Kemin ”                     | 40     |
| Oulun ”                     | 81     |
| Yhteensä                    | 19,761 |

## Yksityisiä yhdistyksiä:

|                                      |        |
|--------------------------------------|--------|
| Kymin tiilitehtaalaisen <u>a. o.</u> | • 20   |
| Yhteensä                             | 20,422 |

!) k. = kuukausimaksu. 2) v. = viikkomaksu. 3) Liittovero erikseen. 4) lisäksi maksetaan vielä  $\frac{1}{j_2}$  % tuloista; siten noudeten aikana. 6) puoleksi- ja täysin maksavien välillä on vielä erikseen.

# ja osastoluku, kassa ja varallisuus 31/XH. 09.

| Oppi-<br>laita | Yhteen-<br>sä | Osas-<br>toja | Kassa          | Liitto vero       |                     |
|----------------|---------------|---------------|----------------|-------------------|---------------------|
|                |               |               |                | Täysin<br>maksav. | Puoleksi<br>maksav. |
|                | 150           | 5             | 1,744:         | 75                | —                   |
|                | 250           | 15            | 1,428:         | 30                | : 15                |
|                | 1,308         | 24            | 13,848:        | 60                | : 30                |
| 37             | 372           | <b>10</b>     |                | 50                | : 25                |
| 96             | 3,164         | 97            | 9,265:         | <b>10</b>         | : 05                |
| 38             | 964           | <b>28</b>     | 362:           | 50                | : 25                |
| <b>11</b>      | 63            | 6             | 132:           | 50                | : 25                |
|                | 19            | 1             | 97:            |                   | —                   |
|                | 2,470         | <b>62</b>     | 7,709:         | 20 <sup>2)</sup>  | 10 <sup>2)</sup>    |
|                | 2,380         | 35            | 9,788:         | 35                | 25                  |
| <b>12</b>      | 522           | <b>18</b>     | <b>18:</b>     | 15                | 07,5                |
| <b>8</b>       | <b>120</b>    | 6             | 1,703:         | <b>10</b>         | —                   |
| 53             | <b>266</b>    | 14            | 44:            | 25 <sup>3)</sup>  | : 15 <sup>2)</sup>  |
|                | <b>1,220</b>  | 36            | 3,619:         | 33 <sup>3/3</sup> | —                   |
|                | 667           | 39            | 96:            |                   | : 50                |
|                | 1,633         | 14            | 10,477:        | 80 <sup>4)</sup>  | : 40                |
|                | 230           | <b>11</b>     | 335:           | 20 <sup>5)</sup>  | —                   |
|                | 600           | <b>16</b>     | 145:           | 75 <sup>6)</sup>  | : 37,5              |
|                | 239           | 13            |                | 25                | : 12,5              |
| 83             | 2,776         | 64            | <b>20,800:</b> | 20                | : 10                |
|                | 1,000         | 8             | 903:           | 50                | —                   |
|                | 200           | 4             | <b>1,161:</b>  | 40                | : 20                |
|                | 345           | 7             |                | 35                |                     |
|                | 52            | 1             | 739:           | 25                |                     |
|                | <b>281</b>    | 13            | 3,473:         | 60                | 30                  |
| 360            | 1,560         | 33            | 926:           |                   |                     |
|                | 175           | 5             | 1,245:         | 40                | 20                  |
| 698            | 23,126        | 585           | 90,033: 48     |                   |                     |
|                |               |               |                |                   | 244,516: 65         |
|                | 596           | 15            | 2,281: 42      |                   |                     |
|                | 55            | <b>2</b>      | 473: 78        |                   |                     |
|                | 15            |               |                |                   |                     |
|                | 93            |               | 5: 22          |                   |                     |
|                | 94            |               |                |                   |                     |
|                | 853           | <b>22</b>     | 2,760: 42      |                   |                     |
|                | 30            |               |                |                   |                     |
|                | 24,009        | 608           | 92,793: 90     |                   | 247,558: 90         |

maksetaan 35 viikon ajalla vuodessa, Ammattijärjestön vero see vero noin 25 p:iin. <sup>5)</sup> liittovero maksetaan 5 kesäkuukau- 60 p. maksavien luokka. <sup>7)</sup>—<sup>8)</sup> Ammattijärjestövero kannetaan

## Suomen Ammattijärjestön alaisten järjestöjen tulot 1908.

| N:o | L i i t t o j a |                           |        | Vakinaiset |    | Ylimääräiset |    | Korkoja |    | Muita tuloja |    | Yhteensä |    |
|-----|-----------------|---------------------------|--------|------------|----|--------------|----|---------|----|--------------|----|----------|----|
|     |                 |                           |        | Mk.        | p- | Mk.          | p- | Mk.     | p- | Mk.          | p- | Mk.      | p- |
| 1   | Suomen          | Lasiteollisuustyöväen     | liitto | 1,322      | 27 | 588          | 50 | 875     | 65 |              |    | 2,786    | 42 |
| 2   | »               | Nahanjalostustyöväen      | »      | 686        | 05 | 1,705        | 42 | 37      | 24 | 825          | 91 | 3,254    | 62 |
| 3   | v               | Tie- ja vesirakennust.    | »      | 10,033     | 42 | —            | —  | 63      | 04 | 10,663       | 07 | 20,759   | 53 |
| 4   | v               | Kirjansitoja in           | »      | —          | —  | —            | —  | —       | —  | —            | —  | —        | —  |
| 5   | »               | Putkityöntekijäin         | »      | 15,956     | 50 | 7,438        | 50 | 119     | 39 | 9,547        | 18 | 33,061   | 57 |
| 6   | v)              | Räätälintyönt.            | »      | 5,126      | 25 | 4,133        | 05 | 188     | 80 | 2,179        | 39 | 11,627   | 49 |
| 7   | »               | Satulaseppäin ja verh.    | v      | 221        | 70 | 199          | 75 | 4       | 30 | 63           | 50 | 489      | 25 |
| 8   |                 | Sukeltajain               | »      | 224        | —  | 71           | 25 | 4       | 89 | —            | —  | 320      | 14 |
| 9   | »               | Sahateollisuustyöv.       |        | 19,591     | 69 | 7,162        | 48 | 205     | 47 | 1,753        | 33 | 28,712   | 97 |
| 10  | v               | Paperiteollisuust.        | v      | 6,244      | —  | 12,476       | 17 | 401     | 65 | 4,302        | 90 | 23,424   | 72 |
| 11  | n               | Jalkinetyöntekijäin       | »      | 1,760      | 31 | 1,353        | 90 | —       | —  | 116          | —  | 3,230    | 21 |
| 12  | n               | Kulta- ja hopeasepp.      | v      | 1,176      | 12 | 387          | 25 | 53      | 64 | 526          | 42 | 2,143    | 43 |
| 13  | »               | Leipurityöntekijäin       |        | 3,051      | 10 | 663          | 70 | 32      | 51 | 1,426        | 96 | 5,174    | 27 |
| 14  | n               | Kivityöntekijäin          | »      | 5,635      | 07 | 1,000        | 65 | 42      | 87 | 470          | 26 | 10,148   | 85 |
| 15  | v               | Satama- ja vesiliikennet. | »      | 12,986     | 87 | 1,685        | 65 | 22      | —  | 13,471       | 98 | 28,166   | 50 |
| 16  | »               | Kutomateollisuust.        | »      | 9,142      | 95 | 2,826        | 70 | 381     | 68 | 7,944        | 92 | 20,296   | 25 |
| 17  | v               | Ompelijattarien           |        | 475        | 20 | 291          | 40 | 7       | —  | 111          | —  | 884      | 60 |
| 18  | n               | Metallivalajain           |        | 3,806      | 56 | 9,833        | 65 | 287     | 60 | 12,734       | 95 | 26,662   | 76 |

|                                |   |                                 |         |    |        |    |       |    |         |    |         |    |
|--------------------------------|---|---------------------------------|---------|----|--------|----|-------|----|---------|----|---------|----|
| 19                             |   | Kaakeli-, fajanssi- ja uunit. „ | 1,021   | 20 | 627    | 55 | 51    | 72 | –       | –  | 1,700   | 47 |
| 20                             | » | Metallityöntekijäin „           | 6,713   | 80 | 17,484 | 64 | 207   | 30 | 62,501  | –  | 86,906  | 77 |
| 21                             | » | Pohjolan Tukkityöläist. rengas  | 2,725   | 50 | –      | –  | 53    | 99 | 8,630   | 64 | 11,410  | 13 |
| 22                             | » | Putkityöntekijäin liitto        | 742     | 15 | 871    | 40 | –     | –  | 138     | 85 | 1,752   | 40 |
| 53                             | v | Sähkötyöntekijäin „             | –       | –  | –      | –  | –     | –  | –       | –  | –       | –  |
| 24                             | y | Sos. dem. sanomalehtim. „       | 415     | 50 | –      | –  | 20    | –  | 500     | –  | 935     | 50 |
| 25                             | » | Läkki-, pelti- ja vaskisep. „   | 1,317   | 25 | 1,105  | 80 | 144   | 03 | 2,425   | 37 | 4,992   | 45 |
| 26                             | » | Kirjaltajain „                  | 17,292  | 32 | 3,192  | 10 | 3,738 | 66 | 327     | 85 | 24,550  | 93 |
| 27                             | v | Rauta- ja metallisorv. „        | 2,072   | –  | 1,130  | –  | 14    | 50 | 2,624   | –  | 5,840   | 50 |
| Yhteensä                       |   |                                 | 129,759 | 78 | 79,229 | 54 | 6,957 | 93 | 143,285 | 48 | 359,232 | 73 |
| <i>Paikallisjärjestöjä:</i>    |   |                                 |         |    |        |    |       |    |         |    |         |    |
| 1                              |   | Helsingin Paikallisjärjestö     | 1,698   | 20 | 2,407  | 75 | 117   | 07 | 597     | 31 | 4,820   | 33 |
| 2                              |   | Turun v                         | –       | –  | –      | –  | –     | –  | –       | –  | 1,980   | 18 |
| 3                              |   | Etelä-Saimaan „                 | –       | –  | –      | –  | –     | –  | –       | –  | –       | –  |
| 4                              |   | Kemin »                         | 371     | 70 | 514    | 85 | –     | –  | 280     | 50 | 1,167   | 05 |
| 5                              |   | Oulun »                         | –       | –  | –      | –  | –     | –  | –       | –  | –       | –  |
| Yhteensä                       |   |                                 | 2,069   | 90 | 2,922  | 60 | 117   | 07 | 877     | 81 | 7,961   | 56 |
| <i>Yksityisiä yhdistyksiä:</i> |   |                                 |         |    |        |    |       |    |         |    |         |    |
| 1                              |   | Kymin tiilitehtaalaisen a. o    |         |    |        |    |       |    |         |    |         |    |
| Yhteensä                       |   |                                 | 131,829 | 68 | 82,152 | 14 | 7,075 | –  | 144,163 | 29 | 367,194 | 29 |

Tilien mukaan 1 p:nä syysk. 1908.

# Suomen Ammattijärjestön alais-

| N:o | L i i t t o                    | Hoitok. |    | Omiin työtaist. |    | Toisten liittojen työtaist. |    | Ulko- maalle avust. |    | Agitat- sioni |    |
|-----|--------------------------------|---------|----|-----------------|----|-----------------------------|----|---------------------|----|---------------|----|
|     |                                | Mk.     | P- | Mk.             | P- | Mk.                         | P- | Mk.                 | P- | Mk.           | P- |
| 1   | S. Lasiteollisuus! liit.       | 317     | 95 |                 |    | 588                         | 40 |                     |    | 95            | 40 |
| 2   | „ Nahanjälöstust. „            | 210     | 90 | 1,150           |    | 332                         | 89 |                     |    |               |    |
| 3   | „ Tie- ja vesirak.t. „         | 3,159   | 88 | 2,216           | 50 | 452                         | 50 | —                   |    | 606           | 95 |
| 4   | „ Kirjansitojain „             |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
| 5   | „ Puutyöntekijäin „            | 6,151   | 63 | 6,076           |    | 1,750                       |    |                     |    |               |    |
| 6   | „ Räätilintyöntek. „           | 3,064   | 32 | 2,834           |    | 1,051                       | 30 |                     |    |               |    |
| 7   | „ Satulas. ja verh. „          | 190     | 25 |                 |    | 199                         | 75 |                     |    |               |    |
| 8   | „ Sukeltajain „                |         |    |                 |    | 86                          | 50 | —                   | —  |               |    |
| 9   | „ Sahateollisuust. „           | 5,000   |    | 8,357           | 50 | 40                          |    |                     |    | 2,475         |    |
| 10  | „ Paperiteollisuus! „          | 3,567   | 10 | 3,450           |    | 2,378                       |    |                     |    | 157           | 50 |
| 11  | „ Jalkinetyöntek. „            | 182     | 50 | —               |    | 1,353                       | 90 |                     |    |               |    |
| 12  | „ Kultra- ja hopeas. „         | 470     | 20 |                 |    | 387                         |    |                     |    | 10            |    |
| 13  | „ Leipurityöntek. „            | 2,011   | 54 | 313             | 50 | 283                         | 15 | —                   | —  |               |    |
| 14  | „ Kivityöntek. „               | 2,444   | 10 | 552             | 50 | 3,184                       |    |                     |    |               |    |
| 15  | „ Satama- ja vesil.t. „        | 5,600   |    |                 |    | 1,685                       |    | 310                 | 70 |               |    |
| 18  | „ Kutomateollis. t. „          | 2,897   | 67 | —               | —  | 2,826                       | 70 |                     |    | —             |    |
| 17  | „ Ompelijattarien „            | 50      |    |                 |    | 365                         |    |                     |    |               |    |
| 18  | „ Metallivalajain „            | 1,823   | 83 | 22,234          | 25 | 330                         |    |                     |    |               |    |
| 19  | „ Kaak-, faj. jau.t. „         | 233     | 80 |                 |    | 627                         | 55 | —                   | —  |               |    |
| 20  | „ Metallityöntek. „            | 6,289   | 15 | 47,877          | 42 |                             |    |                     |    | 651           | 80 |
| 21  | „ Pohj. tukkit. rengas         | 2,143   | 62 |                 |    |                             |    |                     |    | 1,626         | 50 |
| 22  | „ Putkityöntek. liitto         | 43      | 97 | 1,305           | 80 |                             |    |                     |    |               |    |
| 23  | „ Sähkötyöntek. „              |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
| 24  | „ Sos. d. san. leht.t. „       | 15      |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
| 25  | „ Läksi-, p- ja vask. „        | 947     | 96 | 324             | 50 | 643                         | 25 | 300                 | —  |               |    |
| 26  | „ Kirjaltajain „               | 5,839   | 24 |                 |    | 3,090                       |    | 525                 |    |               |    |
| 27  | „ Raut. ja met. sorv. „        | 256     | 25 | 4,158           | 85 |                             |    |                     |    |               |    |
|     | Yhteensä                       | 53,510  | 86 | 100,850         | 82 | 21,654                      | 89 | 1,135               | 70 | 5,623         | 15 |
|     | <i>Paikallisyjärjestöjä:</i>   |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
| 1   | Helsingin paikallisyjärj.      | 1 2,120 | 70 | 1,525           | —  | 1,465                       |    |                     |    |               |    |
| 2   | Turun „                        |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
| 3   | Etelä-Saimaan „                |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
| 4   | Kemin „                        | 602     | 35 | 1,000           |    | 52                          | 50 |                     |    |               |    |
| 5   | Oulun „                        |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
|     | Yhteensä                       | 2,725   | 05 | 2,525           | —  | 1,517                       | 50 | —                   | —  | —             | —  |
|     | <i>Yksityisiä yhdistyksiä:</i> |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
| 1   | Kymin tiiliteht. a. o. .       |         |    |                 |    |                             |    |                     |    |               |    |
|     | Yhteensä                       | 56,235  | 91 | 103,375         | 82 | 23,172                      | 39 | 1,135               | 70 | 5,623         | 15 |

# ten järjestöjen menot 1908.

| Lehti  |    | Matkaapu |    | Työttö-<br>mät |    | Sairaat |    | Vainotut |    | Oikeus-<br>apu |    | Muita<br>menoja |    | Yhteensä |    |
|--------|----|----------|----|----------------|----|---------|----|----------|----|----------------|----|-----------------|----|----------|----|
| Mk.    | P- | Mk.      | P- | Mk.            | P- | Mk.     | P- | Mk.      | P- | Mk.            | P- | Mk.             | P- | Mk.      | P- |
|        |    | 40       | 80 |                |    |         |    |          |    |                |    |                 |    | 1,042    | 55 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 132             | 75 | 1,826    | 54 |
| 164    | 50 | -        | -  | -              | -  | 205     | -  | -        | -  | 300            | -  | 2,265           | 93 | 9,371    | 26 |
| 811    |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 15,514          | 46 | 30,303   | 09 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 4,677           | 87 | 11,627   | 49 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 64              | -  | 454      | -  |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 127             | 40 | 213      | 90 |
| 538    | 50 | 460      | 75 | 350            | -  | -       | -  | 1,500    | -  | -              | -  | 501             | -  | 19,222   | 75 |
| -      | -  | 2,888    | 70 | 4,665          | 30 | 100     |    |          |    |                |    | 1,908           | 40 | 19,115   | -  |
| -      | -  | 31       | 30 |                |    |         |    |          |    |                |    | 743             | 96 | 2,311    | 66 |
| -      | -  | -        |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 440             | 75 | 1,307    | 95 |
| 348    | 20 |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 2,172           | 99 | 5,129    | 38 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 348             | 56 | 6,529    | 16 |
| 6,465  |    |          |    |                |    |         |    |          |    | 125            | -  | 14,009          | 47 | 28,195   | 17 |
| -      | -  | 362      | 20 | 1,896          |    |         |    |          |    |                |    | 1,685           | 07 | 9,667    | 64 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 569             | 20 | 984      | 20 |
| -      | -  | -        | -  | 1,436          | 50 | 225     | 40 | -        | -  | 100            | -  | 315             | 75 | 26,465   | 73 |
| -      | -  | -        | -  | -              | -  | -       | -  | -        | -  | -              | -  | 94              | 77 | 956      | 12 |
| 328    | 10 | -        | -  | 4,993          | 10 | -       | -  | -        | -  | 55             |    | 5,911           | 84 | 66,106   | 41 |
| -      |    |          |    |                |    |         |    |          |    | 723            | 41 | 4,412           | 67 | 9,506    | 20 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    |                 |    | 1,349    | 77 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 181             | 15 | 196      | 15 |
| -      | -  | -        | -  | -              | -  | -       | -  | -        | -  | -              | -  | 171             | -  | 2,386    | 71 |
| 6,703  | 21 | 1,186    | 10 | -              | -  | 4,661   | 22 | -        | -  | 100            | -  | 2,449           | 16 | 24,553   | 93 |
| -      | -  | 180      | 15 |                |    |         |    |          |    |                |    |                 |    | 4,595    | 25 |
| 15,358 | 51 | 5,150    | -  | 13,340         | 90 | 5,191   | 62 | 1,500    | -  | 1,403          | 41 | 58,698          | 15 | 283,418  | 01 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 981             |    | 6,091    | 70 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    |                 |    | 1,506    | 40 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 70              | 60 | 1,727    | 45 |
|        |    |          |    |                |    |         |    |          |    |                |    | 1,051           | 60 | 9,325    | 55 |
| 15,358 | 51 | 5,150    | -  | 13,340         | 90 | 5,191   | 62 | 1,500    | -  | 1,403          | 41 | 59,749          | 75 | 292,743  | 56 |

Pöytäkirja Suomen Ammattijärjestön valtuuston kokouksesta Huhtikuun 27 p:nä 1908. Toimistossa Sirkuskatu 3.

Kokouksessa olivat: Haapalainen, Paasivuori, Hei-  
nonen ja allekirjoittanut A.-järjestön toimikunnasta.

Liittojen edustajina olivat saapuvilla: Kulta- ja Ho-  
peaseppäin liitosta K. Uggeldahl. Valajain liitosta A.  
Penttinen. Helsingin paikallisjärjestöstä E. Satamavuori.  
Sukeltajain liitosta A. Kauppinen. Tie- ja Vesirakennus-  
työläisten liitosta S. Kurkinen. Kutomateollisuus työväen  
liitosta K. Hellman. Kirjainsitojain liitosta E. Virtanen. Kivi-  
työntekijäin liitosta S. Vuorio. Lasiteollisuustyöl. liitosta  
K. Kumen. Satulaseppien ja Verhoiliain liitosta J. Huusko.  
Ompeliattarien liitosta S. Dufva. Kaakeli- ja Fajanssityöl.  
liitosta A. Aalto. Puutyöntekijäin liitosta A. Halme.  
Räätälien liitosta V. Ruusu vuori. Paperiteollisuus liitosta  
E. Viljanen. Sahateollisuustyöläisten liitosta J. Aaltonen.  
Nahanjalostajain liitosta N. Kunnas. Jalkinetyönt. liitosta  
K. V. Kakriainen. Leipuriin liitosta K. Lindroos ja  
Kemin paikallisjärjestön puolesta A. Laakkonen. Nämät  
hyväksyttiin yksimielisesti olemaan liittojensa edusta-  
jina.

Puheenjohtajana toimi E. Haapalainen; pöytäkirjurina  
allekirjoittanut.

# i §.

Ensimmäisenä oli päiväjärjestyksessä Kertomus Am-  
mattijärjestön toiminnasta vuonna 1907. Se päätettiin

ensin lukea läpitse ja sitten keskustellaan niistä kohdista, joista ei oltu selvillä. Kun puheenjohtaja oli kertomuksen lukenut, ryhdyttiin sitä tarkastamaan. Satamavuori huomautti, ettei liittojen antamia lausuntoja uudesta Elinkeinolaista ollut kertomuksessa mukana; piti niitä tarpeellisina siinä. Puheenjohtaja vastasi tähän, että mainitut lausunnot lähetettiin suoraan Teollisuushallitukselle. Oli niin vähän aikaa, ettei ehditty niitä jäljentämään. Ainoastaan 13 liittoa oli lausunnon jättänyt. Tämän johdosta päätettiin, ettei niitä kertomukseen liitetä, mutta kopiot niistä olisi hankittava ja vastaisen varalle säilytettävä Am. järjestön arkistossa.

Vielä huomautettiin, ettei kertomuksessa mainita niistä asioista, joiden johdosta henkilöitä on linnaan tuomittu puolueasiain takia. Puheenjohtaja vastasi, että sitä hänen oli mahdoton tehdä, kun asianomaiset liitot tiedonannoissaan eivät siitä maininneet, vaikka oli pyydetty. Asia jäi sillensä.

Vuorion tekemä huomautus, ettei kertomus Hangon Graniittiyhtiön ja kivityöläisten välisestä taistelusta ollut täydellinen ja ehdotti lisättäväksi, että siellä tehdyssä työsopimuksessa työnantajat eivät tunnustaneet työläisten järjestöjä toisena neuvottelevana puolena. Ehdotus hyväksyttiin lisättäväksi kertomukseen.

Kristiaanin kongressissa viime syksynä tehty päätökset päätettiin painattaa kertomukseen, koska arveltiin sen olevan hyödyksi maamme ammatilliselle toiminnalle.

Kutomateollisuus liiton edustaja huomautti, että heidän liittonsa lähettämät tilastolliset tiedot tullaan oikaisemaan, kun olivat erehdyksessä lähettäneet virheellisiä tietoja vuoden vaihteessa; ilmoitus hyväksyttiin.

Toimintakertomuksen painattamisen suhteen päätettiin, että jos se onnistuu, julkaistaan se Työmiehen alakerrassa ja siitä kukin saa leikata irti sen, jos tahtovat sitä säilyttää. Mutta jos asia ei näin voida järjestää, painatetaan se erityisenä vihkona ja jaetaan sitä 1 kpl. ilmaiseksi jokaiselle Am. järjestöön yhtyneelle

liitolle ja osastolle. Painoksen suuruus määrättiin 2,000 kpl. joten halukkaat ostajat voivat sen itselleen hankkia.

## 2

Rahastonhoitaja luki sitten laatimansa tilikertomuksen. Sitä vastaan ei ollut kellään muistuttamista, vaan tilintarkastajain huomautuksen johdosta päätettiin tästä alkaen menetellä siten, että puheenjohtaja hyväksyy kuitit ja laskut nimellään. Kun ei muita huomautuksia tehty hyväksyttiin tilikertomus sellaisenaan ja myönnettiin toimikunnalle ja rahastonhoitajalle täysi tilinvapaus kuluneelta vuodelta.

## 3 §.

Otettiin käsiteltäväksi kysymys Am. järjestön lakko-rahaston perustamisesta. Asia on jo ennen käsitelyä, joten ei periaattellista keskustelua tarvittu, vaan ryhdyttiin heti ehdotusta tarkastamaan. Alkuperäinen ehdotus oli, että v. 1908 kannettaisiin 1 mk. jokaisen Am. järjestöön liittyneen liiton jäseneltä, ja samoin 1 mk vuoden 1909 kuluessa. Tästä syntyi vilkas keskustelu ja lopuksi tultiin siihen päätöksen, että nyt päätetään vaan tänä vuonna kerättävästä maksusta. Tästä pannaan joka liitossa liittoäänestys toimeen ja jos 2/3 osan äänenenemmistö puoltaa sitä, on se sitova kaikille. Äänestyksen tulokset lähetetään pöytäkirjan otteella Am. järjestön toimikunnalle, joka tulosten mukaan päättää pannaanko ylimääräinen veroitus tätä lakkorahastoa varten toimeen. Naiset ja oppilaat maksavat 50 p. ja veroitusperusteena pidetään sitä jäsenlukua, mikä kullakin liitolla jäsenkirjain mukaan on lokakuun 1 p. 1908. Liittojen ja osastojen omaksi asiaksi jätetään kantavatko maksut kerrallaan, vai vähemissä erin. Liitot ja paikallisjärjestöt tilittävät sen suoraan Ammattijärjestölle.

Ammattijärjestön toimikunta lähettää erityisellä kiertokirjeellä tästä äänestyksen toimeenpanosta tiedon asianomaisille liitoille ja paikallisjärjestöille.

#### 4 §.

Klo 4 iltapäivällä jatkettiin keskustelua uudestaan. Ensin otettiin esille Am. järjestön äänenkannattajan toimeensaaminen. Asia kun oli jo ennestään valmistettu, niin oli se jo pääpiirteissään selvä valtuuston jäsenille. Nyt kerättiin tietoja miten paljon sille mahdollisesti liitoissa saataisiin tilaajia. Selville tuli, että nyt jo on karttunut tilaajia noin 2,200 kpl. joten tästä päättäen asian harrastusta löytyy ja lehti kannattaa. Päätöksenä tuli, että lehti rupeaa ilmaantumaan 1 kerran kuussa, 16 sivuisena. Tilaushinnaksi määrättiin 2 mk. kokojen 1 markka puolelta vuodelta, nimeksi sille pannaan „*Suomen Ammattijärjestö*”. Toimikunnan huoleksi jätettiin asian lopullinen järjestäminen, se hankkii sille vastaavan toimittajan y. m. seikat ja heinäkuussa ilmestyy sitten ensimmäinen lehden numero.

#### 5 §.

Sitten otettiin esille „toimintaohjeet lakkotaisteluisa”. Ne olivat jo ennen muodostettu sihteeristön kokouksessa, ja oli niitä jo painettuna jaettu Am. järjestöön yhtyneille liitoille, joten mitään varsinaista pohjakeskustelua ei tarvittu, vaan ryhdyttiin niitä heti käymään läpitse pykälittäin. Tarkastaessa ei niitä vastaan tehty mitään tärkeämpiä muistutuksia, vaan hyväksyttiin ne sellaisinaan.

#### e §.

Puheenjohtaja luki viime syksynä Kristiaanin kongressissa laaditut ponsilauselmat, joissa kehoitettiin yhtymään siihen Tanskan, Norjan ja Ruotsin maajärjestöjen tekemään päätökseen, että näiden maiden ammattijärjestöjen väliltä poistettaisiin sisäänkirjoitus maksut, muuttaessa yhden maan järjestöstä toiseen. Se pidettiin suotavana ja ehdotus hyväksyttiin sinänsä. Tästä lähetetään kirjallinen tieto näiden toisten maiden järjestöille.

## 7 §.

Keskusteltiin sisäänkirjoitusmaksujen poistamisesta eri liittojen väliltä. Tästä syntyi vilkas mielipiteiden vaihto, jossa puolusteltiin sitä mielipidettä, että varsinkin Ammattijärjestöön yhtyneiden liittojen kesken, siirtyessä järjestöstä toiseen ei olisi sisäänkirjoitusmaksua ja päätettiin että liiton jäsen oltuaan toisen ammattialaan kuuluvassa työssä 3 kuukautta, olisi silloin velvollinen yhtymään siihen am. liittoon jäseneksi jossa työskentelee, ja jos hän näyttää täysin maksetulla jäsenkirjalla täytäneensä velvollisuutensa entistä liitoa kohtaan, voidaan hän hyväksyä jäseneksi ilman uutta sisäänkirjoitusmaksua.

## 8 §.

Ehdotettiin uusia valtuutettuja asioita käsiteltäväksi ottaa siinä järjestyksessä kuin ne olivat esiintuotu.

## 9 §.

Rautatieläisten edustajakokoukselle Turussa päätettiin lähettää tervehdyssähkösanoma. Sen lähettäminen jätettiin rahastonhoitajan huoleksi.

## 10 §.

Puheenjohtaja alusti kysymyksen: „mitä tehdään niiden ammattiliittojen kanssa, jotka vastustavat Am-järjestöön yhtymistä, kuten maalarit, muurarit, rauta- ja metallisorvaajat ovat tehneet. Ehdotti että lehtikirjoituksilla kehoitettaisiin heitä liittymään Am. järjestöön niinpian kuin mahdollista. Tästä vähän aikaa keskusteltua, hyväksyttiin ehdotus yksimielisesti.

## 11 §.

Seurasi sitten kysymys varojen myöntämisestä vaalagitatsioonin. Tästä keskusteltua päätettiin kehoittaa

liittoja ja paikallisjärjestöjä avustamaan puoluetoimikuntaa vaaleissa aineellisilla varoilla, panemaan toimeen iltamia ja huveja tätä tarkoitusta varten y. m. Näissä kokouksissa olisi sopiva tilaisuus selostella uutta elinkeinolakiehdotusta y. m. sopivia aineita.

## 12 §.

Valtuuston pöytäkirjan hyväksyminen jätettiin toimikunnan huoleksi ja kirjoitetaan se puhtaaksi Ammattijärjestön pöytäkirjaan.

## 13 §.

Otettiin esille valtuuston jäsenien matkakustannus- ja päiväraha kysymys. Tästä vähän mielipiteistä vaihdettua päätettiin, että edustajain matkakustannukset ja päivärahat suoritetaan laskun mukaan Ammattijärjestön varoista.

## 14 §.

Rahastonhoitaja ilmoitti, että hänelle oli karttunut niinpä paljon työtä, että on mahdoton ajan pitkään hoitaa niin suuritöistä tointa. Sen vuoksi kysyi otetaanko hän tähän vakinaiselle paikalle ja eroaa metallityöntekijäin liitosta, vai miten tehdään? Tämän johdosta syntyi vilkas keskustelu ja päätökseksi tuli, että sihteerin ja rahastonhoitajan toimi pidetään vielä toistaiseksi väliaikaisena ja maksetaan rahastonhoitajalle toimestaan palkkio laskun mukaan, jonka toimikunta hyväksyy. Tulevaisuudessa, kun lehtikin rupeaa ilmestymään, tarvitaan kyllä toimeen vakinainen mies, mutta päätöksen teko jätettiin tässä asiassa Toimikunnalle.

## 15 §.

Otettiin esille kysymys kuuluko Ammattijärjestön toimikunnan jäsenet jäsenenä johonkin Ammattijärjestöön yhtyneeseen liittoon ja jos eivät kuulu, olisi ne erotet-

tava, jos eivät itse eroa. Kun asiaa tarkoin punnittiin huomattiin, että neiti Sillanpää ei kuulu Ammattijärjestöön. Paha kyllä oli rahastonhoitaja yhtä vieras, kun ei metallityöntekijäin liitto ole vielä liittynyt Ammattijärjestöön. Tähän vastasi rahastonhoitaja olevansa valmis luopumaan jos katsotaan olevan mahdolloman toimeensa. Asiasta vilkkaasti keskusteltua päätettiin vinodom asia äänestyksellä, jossa suuri enemmistö päätti antaa asian tälläkertaa raueta.

Kokouksen puolesta:

*K. Vartiainen*

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty.

Suomen Ammattijärjestön toimikunnan puolesta:

*Eero Haapalainen.*

Pöytäkirja Ammattijärjestön valtuuston kokouksessa Elokuun 21 p. 1908, Työväentalolla Helsingissä.

Kokouksessa olivat: Nahanjalostajain liitosta: K. Salovaara. Tie ja Vesirakennust liitosta S. Kurkinen. Kirjansitojani 1. H. Haavikko. Puutyöntekijäin 1. A. Halme. Räättälien 1. V. Ruusuvuori. Satulaseppien ja Verhoilijain 1. M. Torvi. Sahateollisuus 1. J. Aaltonen. Paperiteollisuus 1. E. Viljanen. Jalkinetyönt. 1. K. V. Kakriainen. Kulta ja Hopeatyönt. 1. T. Toukola. Leipuriin 1. K. Lindroos. Kivityönt. 1. S. Vuorio. Satama- ja Vesi-

liikenne J. Puttonen. Kutomateollisuus I. K. Hellman. Ompeliattarien I. S. Salpa. Valajain I. A. Penttinen. Kaakeli- ja Fajanssi I. A. Aalto. Metallityöntekijäin I. H. Saxman. Pohjolan T. t rengas. A. Rantalainen. Putki-työl. I. E. Mäkinen. Sähköt. I. M. Kihlström. Kirjaltajaliiton edustaja O. A. Nymannille myönnettiin läsnäolo ja puheoikens. Helsingin paikallisjärjestö K. Satamavuori. Turun paikallisjärjestö K. H. Heikell. Etelä-Saimaan paikallisjärjestö A. Lahtinen. Ammattijärjestön puolesta olivat E. Haapalainen, K. Heinonen ja allekirjoittanut.

## i §.

Puheenj. avasi kokouksen ja lausui edustajat tervetulleiksi, ja huomautti niistä vakavista asioista, joiden takia valtuusto oli täytynyt kutsua kokoon. Sen jälkeen tarkastettiin edustajain valtakirjat ja hyväksyttiin ne sellaisenaan kaikki.

## 2 §•

Että edustajat saisivat selvän käsityksen Metallityöläisten riidoista Tampereella, luki puheenj. näiden eri ammattiosastojen laatimat työsopimusehaotukset, jotta voidaan harkita ja laatia jonkunlainen välitysehdotus työnantajain liitolle esitettäväksi, uusien neuvottelujen perusteeksi ja jos saadaan sovinto aikaan, voitaisiin estää uhkaava työnsulku. Taistelussa olevien eri metalliliittojen puolesta oli lähetetty selostus asiain kulusta, jotka myös nyt edustajille luettiin. Tämän jälkeen selosti puheenj. Ammattijärjestön suhdetta ja asemaa tähän taisteluun, avustuksen y. m. seikkoihin nähden. Vaikka on useampia kertoja yritetty saada neuvottelujen avulla työriita sovittua, ovat ne aina rauenneet, kun ei kumpikaan riitapuoli ole suostunut myönnytyksiin. Nyt on työnantajain liitto lähettänyt kirjelmän taistelussa oleville metalliliitoille, jossa Helsingissä voimassa oleva metallityöläisten työsopimus sanotaan heti ylös ja jos ei Tampereella sovintoa synny tämän kuun

ajalla, pannaan ensi syyskuun 1 p:stä alkaen täydellinen työsulku toimeen metallialalla yli koko maamme. Tämän johdosta piti ryhtyä keskustelemaan, mutta kun aika oli jo pitkälle kulunut, otettiin päivällisloma ja klo 4 päätettiin kokoontua uudestaan asiaa käsittelemään.

Klo 4 alettiin kokous uudelleen ja synnytti se vilkkaan keskustelun. Penttinen sanoi valajain ei perääntyvän, ovat jo 4 kuukautta olleet lakossa ja kestävät vielä, eivätkä peräänny. Ottavat ennen sulun vastaan. Lahtinen ei olisi luullut että valajat ovat 15 vuotta ajastaan jälellä, piti valajain menettelyä ajattelemana päätöksenä ja varoitti kevytmielisestä menettelystä. Ylimääräisiä menoja on vaikeaa saada, täytyy kärsiä ja odottaa parempia aikoja. Saxman piti asemaa vakavana ja sanoi ettei metallityöntekijäinliitto suostu niin suuriin alennuksiin kuin 35p. kun jo on menty 42 p. Sata-mavuori yhtyi Lahtiseen. Ruusuvuori piti valajain menettelyä itsekkäänä ja katsoi, ettei nykyoloissa voida niin suuria joukkoja avustaa jos sulkun joutuvat. Kannatti toimikunnan ehdotusta. Halme piti mahdolltomana sulkua avustaa; jos 3,520 henkeä joutuu työttömäksi, tarvittaisiin 25,000 mk. viikossa avustusta. Puolsi sovintoa. Penttinen puolsi valajien menettelyä ja katsoi Ammattijärjestön velvollisuudeksi avustaa lakkolaisia. Sanoi heillä olevan 500 mk sitoumuksen, että ei mennä työhön ennenkuin sopimus on saatu. Epäili onko Ammattijärjestöllä oikeutta lopettaa lakkoa jos sorvaritkaan ei suostu alistumaan. Lahtinen ihmetteli valajain menettelyä, jotka vaan näkyvät vaativan avustusta, silloin kuin kaikki ovat työttöminä. Saxman huomautti metallityöntekijäin liiton menettelyä, että ovat sulkun joutuneet. Mäkinen katsoi että sulku siitä tulee, jos ei nyt, niin toisten. Työnantajat alentavat palkkoja. Haavikko kannatti tällä kertaa rauhallista ratkaisua. Puttonen kannatti myös toimikunnan ehdotusta. Samoin Aalto oli rauhan mies. Viljanen kallistui myös rauhan puolelle, ja epäili saadaanko paperityöläisiltä ylimääräisiä veroja, kun on työttömyyttä kaikkialla. Hellman piti asemaa vakavana,

taistelu nyt ei hyödytä, saadaan vaan järjestöt hajalle. Heinonen katsoi nykyisen taistelun jatkamisen hyödyttömäksi, paras on sopia ja jos ei sorvarit suostu sovintoon, julistetaan työpaikat lakkotilasta vapaiksi. Aaltonen katsoi nykyisin vallitsevan pulan sellaiseksi, ettei se siedä ylimääräisiä veroituksia, kun osastot ovat pienissä varoissa, ei voida laajaa sulkua kannattaa. Ehdotti komitean asettamista asiaa tutkimaan. Kihlström hyväksyi Ammattijärjestön ehdotuksen että sulkua on vältettävä, parempaa ei luultu tällä kertaa saatavan. Lahtinen katsoi, että rikkureita voivat työnantajat saada koneenkäyttäjistä, kun laivaliike loppuu. Piti rauhaa parempana. Penttinen piti nykyisiä palkkoja liian alhaisina, ja toivoi että Ammattijärjestö rupeaisi pakkokeinoja käyttämään pikkuliittoja kohtaan. Mäkinen katsoi, ettei pakolla voida ruveta työhön ammatillaisia pakoittamaan. Vastusti muuten pakkokeinoja. Salovaara ei luullut nahkurien voivan ylimääräisiä veroja suorittaa, kun ovat itse sulussa. Rantalainen arveli nyt oltavan pulassa, kun on työttömyyttä joka taholla. Lupasi renkaan puolesta että koettavat verojansa suorittaa, jos sulkua tulee voimaan. Satamavuori hyväksyi ehdotuksen jos se vaan saadaan läpitse. Heikell ehdotti suostuttavaksi sovintoon; jos sulkua tulee, hajoaa moni järjestö. Kannatti rauhallista sopimusta. Lindroos katsoi valajain ja sorvaajain menetelleen itsekkäästi tässä taistelussa, katsoi ei voitavan sulkua kannattaa. Hyväksyi välitysehdotuksen. Ruusuvuori ilmoitti että eivät räätälit voi sulkulaisia avustaa, kun on paljon työttömiä ja avustettavia.

Tähän päättyi keskustelu. Sitten valittiin 4 miehen komitea, joka saa huomen aamuun klo 9 laittaa ponsiehdotukset, jotka sitten esitetään edustajain hyväksyttäviksi. Komiteaan valittiin jäseniksi toverit Satamavuori, Viljanen ja Saxman.

### 3 §.

Kun on vielä useampia asioita käsiteltävänä jatketaan kokousta huomenna klo 10:stä. Valajain liiton

puolesta jätti A. Penttinen pöytäkirjan otteen, jonka puheenj. luki kokoukselle ja päätettiin se liittää pöytäkirjaan. Se kuuluu näin:

„Ote Tampereen Valaja a. o. ylimääräisen kokouksen pöytäkirjasta 19 p. Elokuuta 1908.

7 §. Päätettiin antaa Ammattijärjestön valtuuston jäsenille sinne kokoukseen saapuessaan A. Penttisen kautta, meidän ammattiosastomme puolesta toivomus, ettei Ammattijärjestön valtuusto millään ehdolla rupeaisi polkemaan meidän oikeutettuja vaatimuksiamme, kun me itse olemme yksimielisesti päättäneet pysyä lujina vaatimuksissamme.

Tampereella 19 p:nä Elokuuta 1908.

Tampereen valaja am. osaston puolesta:

*A. Penttinen.*  
Puheenjohtaja.

*Lauri Kalervo.*  
Sihteeri."

Sen luettua lopetettiin perjantaina kokous.

#### 4 §.

Lauvantaina kokous aloitettiin taas klo 10 aamupäivällä.

Puheenj. selosteli ponsikomitean työtä ja luki sen laatiman välitysehdotuksen. Sitä ryhdyttiin tarkastamaan pykälittäin, 1 §. hyväksyttiin. 2 §. vastaan teki Penttinen huomautuksen, että ammattitoverit antaisivat lausuntonsa kykeneekö oppilas ammattiin vai ei. Sitä vastustettiin sillä perusteella, ettei sitä nyt voida ajaa läpitse, paras hyväksyä ehdotus. Se hyväksyttiin 14 äänellä 7 vastaan. Valiokunta ehdotti 1 vuoden koe-

aikaa oppilaalle ja se hyväksyttiin 18 äänellä 3 vastaan. 3 §. hyväksyttiin. Sitä vastaan pani A. Penttinen seuraavan vastalauseen:

*Vastalause:* Koska Ammattijärjestön valtuusto on alentanut Tampereen ja Pietarsaaren valajain kohtuulliset vaatimukset niin alhaisiksi, ettei ne enää vastaa tarkoitustaan elantokustannuksiin nähden, niin panen vastalauseeni Valtuuston päätöstä vastaan Tampereen Valajain ja Valajain liiton puolesta, ja pyydän sen pöytäkirjaan merittäväksi.

*A. Penttinen.*

4, 5, 6 ja 7 § hyväksyttiin, 8, 9, 10, 11 ja 12 § hyväk., 13, 14, 15, 16, 17 ja 18 § hyväk., 19 § johdosta syntyi vilkas keskustelu. Toiset puolsivat pitempää sopimusaikaa, toiset vastustivat sillä perusteella että se on huono, eikä ole sidottava käsiä pitkiksi aikaa. Lopulliseksi päätökseksi tuli, 20 äänellä 3 vastaan, että hyväksyttiin sopimuksen voimassa oloaika Helmikuun 1 p. 1910.

Sitten Penttinen tahtoi sopimukseen pari minuttia pesuaikaa valajille, se hylättiin 12 äänellä 1 vastaan. Toinen valajain vaatimus 1 oppilas 5 oppinutta kohtaan, hylättiin 6 äänellä 1 vastaan.

## 5 §.

Vatiokunta ehdottaa vielä, että osastot antaisivat täydet valtuudet liittohallinnoille, jotka nyt menevät neuvotteluihin työnantajain kanssa. Tästä syntyi vilkas keskustelu, jossa ehdotusta puollettiin ja vastustettiin. Sitten tehtiin ehdotus, että lopullinen ratkaisuvalla jätettäisiin Ammattijärjestön toimikunnalle. Sitä vastustettiin <sup>2</sup>/s äänten enemmistöllä, ja tehtiin viittauksia että Ammattijärjestö olisi valmis myymään työläisten etuja työnantajille, taipumalla liian suuriin myönnytyksiin. Lopullinen päätös tehtiin äänestyksellä, jossa 17 äänellä 5 vastaan annettiin Ammattijärjestön toimikunnalle lo-

pullinen valta tätä työsopimusta hyväksyessä. Tätä päätöstä vastaan pani A. Penttinen seuraavan vastalauseen:

*Vastalause:* Panen puolestani vastalauseen sitä Ammattijärjestön valtuuston päätöstä vastaan, että liitto kirjoittaa osaston puolesta ja Am. järjestö liiton puolesta sopimuksien alle. Vaan tahtoisin, että yksi kirjoittaisi osaston puolesta, ja liitto kirjoittaisi puolestaan, ja Ammattijärjestö puolestaan. Valajain liiton puolesta A. Penttinen.

### e §.

Päätettiin että ensi tiistaina t. k. 25 p. jätetään valtuuston välitysehdotus, kirjelmän kanssa työnantajain liitolle.

### 7 §.

Sorvaajain liitolle päätettiin antaa tieto valtuuston päätöksistä jo tänään, postin kautta. Jos Sorvaajain liitto ei hyväksy valtuuston ehdotuksia, eikä ryhdy yhteistoimintaan taistelun lopettamiseksi metallityöalalla, pitää Ammattijärjestö heitä vastustavana liittona, työväen yhteispyrintöjä vastaan, ja tästä syystä ei Ammattijärjestö voi sorvarein kanssa olla solidaarinen. Tämä komitean ehdotus hyväksyttiin 12 äänellä 2 vastaan.

### 8 §.

Ne liitot, jotka eivät alistu Am. järj. tekemiin päätöksiin, katsotaan olevan ulkopuolella Ammattijärjestön.

Kun aika oli jo pitkälle kulunut, otettiin päivällisloma, ja kokoonnutaan taas puoli 4 kokousta jatka-

### 9 §.

Päivällisen jälkeen otettiin ensin käsiteltäväksi kysymys: Mitä voidaan tehdä työttömyyden lieventämiseksi? Puheenj. pohjusti kysymyksen eripuolilta, ja

kehoitti keräämään tarkkoja tilastoja työttömien luvusta, ammatista, perhesuhteista, y. m. Oli aijottu eduskunnan kautta saada joku summa työttömien avustamiseksi, mutta kun ei ole toivoa sitä saada, oli ehdotettu kääntäväksi Senaatin puoleen, pyytämällä työttömyyden avustamiseksi jotakin summaa. Tämän johdosta seuranneessa keskustelussa tuotiin esiin huolettavia tietoja. Kurkinen mainitsi miten rautatietyöläisten kesken jää tuhansia työttömäksi, kun ei uusia ratoja voida nyt rakentaa. Halme arveli ei nyt voitavan muuta tehdä, kun kerätä tilastotiedot työttömistä. Lahtinen kannatti tilastojen keräystä, tähän yhtyi Aaltonen mainiten että Kotkassa on tavattomasti työttömiä. Rantalainen lausui että puolet Pohjolan tukkityöläisistä jäävät ensi talvena työttömiksi, kun enää tukkia ei tarvitse kuoria. Viljanen sanoi paperityöalalla olevan suuret joukot työttömiä, joiden luku syksyllä suurenee. Mäkinen arveli lokakuun lopun olevan paraan ajan tilastojen kerämiseen, tähän yhtyi Halme, että kun tilastot kerätään lokakuussa, voitaisiin anomus jättää Senaattiin marraskuussa. Lahtinen, Kihlström, Rantalainen ja Laine yhtyivät siihen. Heinonen varoitti kunnallisjärjestöjä sekoittamasta tilastojen keräykseen; niillä ei ole tietoja saatavana. Penttinen ja Lahtinen kannattivat tarkkoja tilastoja niin maalta kuin kaupungeista. Keskustelu loppui tähän, ja tilastot päätettiin kerätä. Lokakuun loppuun ne lähetetään Ammattijärjestölle, joka niistä tekee yhteenvedon. Piiritoimikunnat velvoitetaan keräämään tilastot, järjestymättömistäkin työttömistä.

#### 10 §.

Kun tilastot on saatu kokoon, tehdään pyyntö Senaattiin ja pyydetään hallituksen järjestämään hätäaputoita ensi talven kuluessa.

#### ti §.

Toveri Lahtinen esitti kysymyksen: Miten saataisiin Paikallisjärjestöt paremmin tarkoitustaan vastaavik-

si, ja osastot liittymään niihin? Katsoi että niillä on suuri merkitys yhteistoiminnalle. Ehdotti, että liittoihin kuuluvat osastot pääsisivät puolilla maksuilla. Maksuseikat Heinosenkin mielestä vaikeuttivat yhteistoimintaa. Ehdotti edustajakokoukselle esitettäväksi parannusehdotuksia paikallisjärjestöjä varten. Samaan suuntaan lausivat Lahtinen, Lindroos ja Viljanen. Heikell katsoi paikallisjärjestöjen vaikuttaneen hyvää paikallisesti. Lopputuloksena päätettiin veroitus kysymys järjestää niin pian kuin suinkin. Lentokirjanen sitä varten julkaistava Ammattijärjestön toimesta, samoin hankittava jäsenkirjat niitä varten, y. m.

## 12 §.

Sitten otettiin esille Kymin Uittotyöläisten lakko, joka vielä parhaillaan jatkuu. Asian pohjusti puheenj. kertoillen miten suuria vaatimuksia työläiset työnantajille esittivät, eivätkä ole taistelustaan ilmoittaneet kennellekään, ei sahatyöläisille edes, vielä vähemmän Ammattijärjestön toimikunnalle. Ehdotettiin että Ammattij. julistaisi lakon Innpuneeksi. Tähän ei Am. järjestön puolesta kuitenkaan voitu suostua, vaan tehkööt uittolaiset sen itse, kun ovat lakon kerran itse alkaneetkin. Asialle ei valtuusto tällä kertaa mitään voi.

## 13 §.

Rantalainen ehdotti että Kyrnin uittoyhtiön miehet yhdistettäisiin Pohjolantyykkityöläisrenkaaseen, pyysi valtuuston lausuntoa asiassa. Asia pidettiin vallan valmistumattomana ja jätettiin se ensin Sahatyöläisliiton ja Ammattijärjestön toimikunnan valmistettavaksi.

## 14 §,

Aaltonen teki kysymyksen: Onko ammattiosastoja pidettävä juriittisina persoonina? Tähän vastasi puheenj. että kyllähän ne voi siksi saada mutta on niin paljon

kuin mahdollista vältettävä sitä, kun se voi vähitellen koitua porvarillisen lain kautta ammatti osastolle turmiolliseksi.

15 §.

Valtuuston päätöksiin nähden, sulkua koskeissa asioissa päätettiin ettei niitä ilmoiteta suurelle yleisölle. Työmiehessä julkaistaan referaatti muita tietoja ei anneta, ja edustajat lupautuivat, etteivät päätöksistä tietoja levittele.

Pöytäkirjan puolesta:

*K. Vartiainen.*

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty.

Suomen Ammattijärjestön toimikunnan puolesta:

*Eero Haapalainen.*

\

Pöytäkirja S. Ammattijärjestön" Valtuuston kokoukselta syyskuun 25, 26 ja 27 p:nä 1909, Sirkuskatu 5.

Kokouksessa olivat: Toimikunnan puolesta Eero Haapalainen, E. Perttilä ja allekirjoittanut.

Liittojen edustajia: Lasiteollisuust. 1. K. Kumen. Nahanjalostajain 1. K. Salovaara. Kirjainsitojain 1. H. Haavikko. Puutyöläis. 1. A. Halme. Räättälien liitosta V. Ruusuvuori. Satulaseppien M. Torvi. Sukeltajain 1. E. Hiekkaluoto. Sahateollisuus 1. V. Heinonen. Paperi-

teoll. E. Viljanen. Jalkinetyöl. 1. A. Hämäläinen. Leipurien 1. K. Lindroos. Kivityöläis liitosta J. Pietikäinen. Satamatyöl. 1. A. Sivenius. Kutomateoll. 1. K. Hellman. Ompelijattarien liitosta S. Salpa. Kaakeli- ja Fajanssit. 1. A. Aalto. Metallityöntekijäin 1. H. Saxman. Putkit. 1. E. Mäkinen. Sos. Dem. Sanomalehtiin. 1. A. Huotari. Kirjaltajain 1. O. A. Nyman. H:gin Paikallisjärjestö K. E. Satamavuori. Turun Paikallisjärjestö K. H. Heikell. Oulun Paikallisjärjestö J. Hauru. Läsnaolo ja puhe-oikeus myönnettiin S. Matallivalajain edustaja K. F. Yrjölälle ja Rauta- ja Metallisorvaajain edustajalle E. Murrolle. S. Metallit, liittohallinnon jäsenille myönnettiin läsnäolo oikeus silloin kuin sulkuasiaa käsitellään.

Puheenjohtajana toimi E. Haapalainen. Pöytäkirjurina allekirjoittanut. Edustajain valtakirjat hyväksyttiin kaikki yksimielisesti.

#### i §•

Kokouksen avasi klo V2 2 puheenj. ja lausui edustajat tervetulleiksi. Sitten teki hän selkoa sulkusian kehityksestä, kunnes työläiset t. k. 15 p:nä sanottiin irti työpaikoistaan ja lokakuun 1 p:nä piti sulun alkaa. Puheenj. oli kutsuttu Senaattiin neuvottelemaan aijotun välitysehdotuksen johdosta. Sitten luki Senaatin puolesta tulleen kirjoituksen ja välitysehdotuksen. Sitten selosteli sulkun joutuneitten luvusta, sekä mahdollisesti saatavan avustuksen määrästä. Ottaen huomioon, että viikon kuluttua joudutaan avustamaan näin suurta joukkoa, on vaikea saada sellaisia summia kokoon, kun tavattoman suuri työttömyys vallitsee yli koko maan, luuli ettei sulussa kestä kauvan, ehdotti valtuuston hyväksyttäväksi vastalukemansa Senaatin välitysehdotuksen, tähän liittäen sen ehdon, että nykyinen Helsingissä voimassa oleva metallityösopimus allekirjoitetaan samalla kertaa pienellä lisäyksellä sen 18 §. Kehotti vakavasti harkitsemaan asiaa ja sitten tekemään päätöksensä, joka kenties ratkaisee järjestyneen työväen kohtalon pitkäksi ajaksi maassamme.

Sorvaajain edustaja E. Murto jätti pöytäkirjan otteen Tampereen lakkolaisten yhteisestä kokouksesta, jossa vastustavat välitysehdotuksen hyväksymistä. Se luettiin edustajille ja liitettiin pöytäkirjaan:

Ote pöytäkirjasta kirjoitettu yhteisessä Metallisorvaajain, Valajain ja Metallityöntekijäin liiton Tampereen osastojen kokouksessa T. Yhdistyksen talolla Syyskuun 24 p:nä 1908. Kokouksen avasi A. Penttinen. Puheenj. valittiin E. Murto. Pöytäkirjan laati allekirjoittanut. Kokouksessa oli 176 jäsentä.

## 7 §.

Puheenjohtajan ehdotuksesta luettiin Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnan päälliköltä O. Stenroth'ilta Metallisorvaajain liitolle tullut kirjelmä ja sitä seuraava „Työsopimusehdotus“. Asiasta syntyi vilkas keskustelu. Päätettiin kokouksen nimessä antaa Ammattijärjestölle tieto pöytäkirjan otteella (jonka perille saattaa E. Murto) että ei Ammattijärjestö missään tapauksessa saa hyväksyä sellaista työsopimusehdotusta.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

9

*Kaarlo Salmela*  
Sihteeri.

Pöytäkirjan tarkastajat:

*K. J. Sela.*  
S. M. L.

*V. Ylinen.*  
S. M. S. L.

*P. A. Vuolle.*  
S. M. T. L.

S. Metallit, t. 1. puolesta ilmoitti H. Saxman, että he ovat valmiit hyväksymään välitysehdotuksen, jos

Helsingin työsopimus allekirjoitetaan samalla kertaa. Valajat jättivät seuraavan vastalauseen:

Ote S. M. Valajain Liittovaliokunnan kokouksen pöytäkirjan 3 §, laatittu 26/8 1908.

Sihteeri teki selvää osastoilta tulleista kirjeistä, jotka olivat vastauksena kiertokirjeeseen N:o 8 jossa kysyttiin osastojen mielipidettä Ammattijärjestön valtuuston tekemästä päätöksestä, ellemme yhdy heidän tekemiin työ- ja palkkaus sopimusehdotuksiin, vaan, koska kaikilta osastoilta oli saatu jyrkkä kieltävä vastaus, ettei yhtyä Ammattijärjestön päätökseen, sekä myöskin osastot lausuiivat paheksumisensa, sen suhteen, että Ammattijärjestö oli ruvennut ollenkaan tekemään noin kurjan työ- ja palkkaussopimusehdotuksia. Näin ollen kuusmiehinen Liittovaliokunta ei voinut ruveta muuttamaan kuuden satan miehen päätöstä toiseksi vaan oli sen antaminen puolestansa myöskin kieltävä vastaus edellämainitulle virastolle.

Liiton puolesta:

*E. Mutikainen.*  
Sihteeri.

Suomen Metalli valajain Liittohallinto. Helsinki.

E. Murto ilmoitti nyt Sorvaajain liiton puolesta, ettei he hyväksy välitysehdotusta. Valajain edustaja samoin ilmoitti heidän liittonsa sitä ei mitenkään hyväksyvän.

Tämän johdosta syntyneessä keskustelussa katseltiin asiaa eri puolilta. Sivenius arveli tuskin saatavan sitä avustusmäärää kokoon mikä oli Ammattijärjestön arvioissa; kun jäsenet ovat työttömiä ei voida veroitusta maksaa; ehdotti välityksen hyväksyttäväksi, kun ei Satamat, liitto puolestaan voi avustaa kuin 20—25 %. Murto vastusti vieläkin sovinnontekoa. Mäki-

nen ei hyväksynyt sopimusta, vaan katsoi että se on sopimatonta tamperelaisten kustannuksella hankkia täällä itselleen etuja. Saxman puolestaan hyväksyi ehdotuksen, niin \* huono kuin se olikin kun ei nyt voida parempaa saada. Satamavuori yhtyi siihen. Aalto puolestaan sanoi ettei heidänkään liittonsa jäsenet voi veroja suorittaa, kulkevat työttömänä. Hyväksyi ehdotuksen toimikunnan lisäyksellä. Viljanen puolestaan ei luullut paperiteoll. työläisten paljon voivan avustaa, kun isännistöt ovat ryhtyneet viemään läpi 12 tunnin työpäivää Kotkassa; kannatti hyväksymistä. Murto puolestaan katsoi että se on tamperelaisten kustannuksella, kun Helsingin työsopimus nyt aijotaan ajaa läpi. Heikell katsoi ettei sovinnon vastustajat ole perustelleet kieltoansa miten tullaan sulussa aikaan, ja vaati heidän tuomaan keinot esiin, miten voidaan vaatimukset ajaa läpitse. Helme yhtyi edust. Siveniuksen lausuntoon, että on kyllä tekemistä omien työttömien avustamisessa, ettei jää paljon varoja sulkulaisten avustamiseen. Katsoi että tamperelaiset myös ratsastavat toisten kustannuksella; kannatti ehdotuksen hyväksymistä toimikunnan lisäyksellä. Hellman sanoi ei voivansa hyväksyä hallituksen välitysehdotusta. Ruusuvuori piti varmana, että sulkua tulee vuoden vaihteessa jos ei saada Helsingin työsopimusta hyväksyttyä. Silloin avustus eri liittojen puolelta kuivuu kokoon, ja tämän nojalla kannatti välitysehdotuksen hyväksymistä. Yrjölä moitti Ammattijärjestön toimikuntaa että se yhä vaan alentelee palkkoja, ja vastusti ehdotuksen hyväksymistä.

## 2 §.

Klo 6 aloitettiin kokous uudestaan mutta erityisistä syistä jätettiin päätöksen teko vielä lauantai aamuun. Salpa sanoi ompeliattarien ei voivan veroitusta suorittaa kuin 1, korkeintaan 1 V2 kuukauden ajan, ja silloin heidän on erottava Ammattijärjestöstä. Puolsi ehdotuksen tekoa niillä ehdoilla. Mäkinen piti nykyisiä H:gin palk-

koja alhaisina, ja jos nyt alennetaan 38, menee se seuraavalla 35 piin. Menkööt tamperelaiset työhön ilman sopimusta, niin voivat sopivan hetken tullen uudestaan yrittää ennenkuin hyväksytään näin kurjat tarjoukset. Heikell odotti vieläkin valajain perusteluja miten voidaan sulkulaisia avustaa, ja millä keinoin saadaan paremmat sopimukset läpi. Murto ei luvannut ruveta kertomaan liittonsa asioita. Tähän yhtyi Yrjölä. Lindroos epäili ettei leipuritkaan jaksa avustaa, epäili onko viisasta kytkeä Helsingin työsopimuksen hyväksymistä siihen. Hyväksyi välitysehdotuksen. Pietikäinen ei myös ollut tyytyväinen valajain ja sorvaajain kieläytymiseen. Puolestaan hyväksyi välitysehdotuksen. Aalto kummasteli, etteivät valajat ja sorvaajat tuo selviä perusteluja esille kun on kysymys näin suureen taisteluun joutumisesta. Hiekkaluotoa kummastutti miksi näin pienet ryhmät niskoittelevat koko työväen järjestöjä vastaan? Hyväksyi ehdotuksen. Salovaara ei voinut luvata suurtakaan avustusta liittonsa puolesta, kun on itsellä useampia taisteluja autettavissa kuin korkeintaan parin kuukauden ajan. Hyväksyi välitysehdotuksen. Murto väitti ettei hänen tarvitse Ammattijärjestön valtuustolle tehdä tiliä, miten he ajavat vaatimuksensa läpitse, se on heidän asiansa. Puheenj. pani vastalauseen Murron lausuntoa vastaan, kun Ammattijärjestön valtuusto edustaa koko maamme järjestyneitä työläisiä. Yrjölä ei puolestaan vielääkään tahtonut antaa lähempiä tietoja toimistaan. Hellman oli taipuvainen ottamaan sulun vastaan, sitten nähdään miten paljon avustusta tulee. Heikkel pysyi vieläkin sulun vastustajana, työläiset, ainakin Turussa ovat huonosti järjestyneitä, niin työnantajat voivat kuukauden kuluttua panna tehtaät käyntiin rikkurien avulla. Heinonen lausui että saha-teollisuusalalla on hirvittävän suuri työttömyys ja näyttää se yhä laajenevan, sahat suljetaan ja silloin osaston täytyy paikkakunnalta hävitä. Jos työnantajat hylkäävät välitysehdotuksen on se eduksi työläisille, hyväksyi välitysehdotuksen.

Nyt oli puheenvuorot loppuunkäytetty ja kun aika oli pitkälle kulunut, otettiin päivällisloma.

### 3 §.

Otettiin esiin kysymys valajain menettelystä, kun vasta neuvotteluissa ilmoittivat pysyvänsä entisissä vaatimuksissaan ja vielä lisäksi vaatimuksen Pellavatehtaan valumestarin eroittamisesta. Tästä syystä oli Ammattijärjestön toimikunta eroittanut valajat Ammattijärjestöstä. Tästä asiasta syntynyt kirjeenvaihto luettiin, että edustajat pääsivät selville asioista. Samalla tuotiin esiin että putkityöläiset olivat lausuneet paheksumisensa Ammattijärjestön toimikunnalle, valajain eroittamisen johdosta. Valtuusto hyväksyi yksimielisesti toimikunnan menettelyn valtuuston edellisten päätösten mukaiseksi.

### 4 §.

Oli tullut ilmi, että valajaliiton puolesta oli osastoille lähetetty valheellisia kiertokirjeitä, joissa loukkaavalla tavalla väaristellään Ammattijärjestön toimia. Erittäin loukkavana pidettiin syytöstä että Ammattijärjestö hävittääkseen Valajain liiton, tuottaisi valajia rajantakaa. Tällaisen kiertokirjeen myönsi valajain edustaja liitoille lähetetyn. Taalintehtaalta ja Viipurista on tullut siihen todistuksia. Tästä menettelystä lausuttiin jyrkkä paheksuminen Valajain liitolle ja päätettiin että Ammattijärjestön valtuuston toimesta oikaistaan tuollaiset valheelliset tiedot.

### 5 §.

Keskusteltiin siitä miten tehdään siinä tapauksessa että S. Metallisorvaajain ja valajain liitot eivät ole tehneet sovintoa Suomen Metalliteollisuuden Harjoittajain liiton kanssa ja että yksinomaan heidän erimielisyytensä takia työnsulku tapahtuisi; päätettiin, että valtuusto heti antaa

tiedonannon, jossa ensiksi selitetään asiain todellinen tila, toiseksi työväen turmioksi jatkuvan erimielisyyden lopettamiseksi kehoittaa työväen kaikkia järjestöjä olemaan avustamatta S. Metallivalajain ja S. Metallisorvajain liiton jäseniä, ja kolmanneksi ulkomaisen avunannon ehkäisemiseksi ryhdytään samalla toimenpiteisiin.

#### e §.

Otettiin keskusteltavaksi ehdotus, että Ammattijärjestön puolesta avustettaisiin Valajain ja Sorvaajain liittoja, siinä tapauksessa että hyväksyvät välitysehdotuksen mutta sittenkin joutuvat sulkuihin. Tästä hetken vilkkaasti keskusteltua tultiin siihen lopulliseen päätökseen, että jos nämä hyväksyvät senaatin tekemän välitysehdotuksen ja päättävät yhtyä Ammattijärjestöön, joka yhtyminen lasketaan Lokakuun 1 p:nä 1908, mutta siitä huolimatta joutuvat työnsulkuihin, niin Ammattijärjestö varojensa mukaan myös heitäkin avustaa, kuten toisiakin sulkuihin joutuneita liittoja.

s

#### 7 §.

Ammattijärjestön toimikunta sai tehtäväkseen vapaehtoisen avunkeräyksen toimeenpanemisen 25 p:n schekikirjoilla. Näillä veroilla avustetaan kovimmassa puutteessa olevia sulkulaisia.

#### 8 §.

Tuli esille Kymin Uittomiesten lakon lopettamiskysymys. Tästä keskusteltiin ja päätettiin, että Ammattijärjestön toimikunnan puolesta lähetetään mainitulle liitolle kirje, jossa vaaditaan heidän määräajan kuluessa julistamaan lakko loppuneeksi, mutta jos he eivät sitä tee, julistetaan se valtuuston nimessä loppuneeksi.

## 9 §.

Sitten seurasi kysymys läheisten eri ammattiliittojen uudestaan järjestämisestä 15 äänellä 4 vastaan lykättiin asia huomenna käsiteltäväksi.

## 10 §.

Paperityöläisliitolta tullut kirjelmä luettiin; puheenj. selvitti millä perusteilla oli ehdottanut Kotkassa lakkoon ryhtymistä kiellettäväksi. Valtuusto hyväksyi täysin toimikunnan menettelyn, mutta päätti että jos muualla työpäivää tahdotaan jatkaa on sitä vastustettava.

Suomen Paperiteollisuus-  
työväen Liittohallinto  
Tampere.  
N:o 2.

Tampere 24 p. Syyskuuta 1908.

*Ammattijärjestön Valtuustolle.*

Kotkassa Hallan ja Norskan Celluloosatehtaiden isännistöt ovat ryhtyneet pitentämään, niinkuin tunnettua on työväkinsä työaikaa 4 tunnilla päivää kohden ja tässä asiassa on S. Paperiteollisuustyöväen liittovaliokunta ollut sitä mieltä: että tätä isäntien julkeata aikomusta on kaikilla mahdollisilla oikeutetuilla keinoilla vastustettava. Pyydettiin myös Ammattijärjestön toimikunnalta lausuntoa asiassa, jonka lausunto sitten meille saapuikin. Mutta tämä lausunto on liittovaliokuntaa suuresti hämmästyttänyt, kuin siinä vastustetaan näin kauheassa työajan pidennysasiassa puolustuslakkoon ryhtymistä. Liittovaliokunta tänään, samalla kuin sitä tämänlainen lausunto suututti, päätti valtuuston kokouksessa kysyä saapuvilla olevilta valiokunnan jäseniltä lähempiä perusteluita, kuin mitä meille saapuneessa vastauskirjeessä oli, tähän oudoksuttavaan lausuntoon.

Samalla päätettiin tiedustaa, mille kannalle Ammattijärjestön valtuusto asettuu, jos niinkuin viestit jo kertovat, koko paperiteollisuudessa ryhdytään pidentämään työaikaa 12 tuntiseksi. Liittovaliokunnan mielestä olisi jotain tehtävä varsinaisen tehdastyöväestön aseman edes entisellään pysyttämiseksi eikä vaan yksinomaan ammattilaisen olotilan parantamiseksi.

Toivomme meille suotuisaa päätöstä.

Toveruudella:

Suomen Paperiteollisuustyöväestön liittohallinto.

*Emil Viljanen.*

n §.

Liittojen edustajain matkakustannusten korvaus päätettiin jättää jokaisen järjestön itse korvattavaksi.

**12 §.**

Ylimääräinen veroitus jatkuu toistaiseksi. Jos sulkua ei tule toimeen, kannetaan nykyistä ylim. veroitusta ainoastaan kahdelta viikolta.

13 §.

Kokous aloitettiin lauantaina klo V2 10 a. p. Otettiin esille lopullisesti ratkaistavaksi hyväksytäänkö Senaatin välitysehdotus vai eikö; puheenj. luki laatimansa hyväksymisponnen. Se asetettiin äänestyksen alaiseksi. Ne jotka hyväksyvät sen vastaavat jaa. Ne jotka hylkäävät, ei. Nimihuudolla toimitetussa äänestyksessä annettiin hyväksymisen puolesta 16 ääntä, 2 ei ääntä, 1 puolueeton ja 3 poissa. Täten välitysehdotus hyväksyttiin. Päätöstä vastaan pani edustaja Lindroos seuraavan vastalauseen:

*Vastalause.*

Sen johdosta, että Suomen Ammattijärjestön valtuusto päätti hyväksyä metallisulun välttämiseksi Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnari puolelta laaditun välitysehdotuksen ainoastaan sillä nimenomaisella ehdolla, että Helsingin sopimus samalla allekirjoitetaan, ilmoitan eriyvän mielipiteeni asiassa siihen kohtaan nähdessä päätöksessä joka koskee ehtoa, koska käsitykseni mukaan uusien vaatimusten esittäminen tällä kertaa on omiansa vaikeuttamaan sovinnon aikaansaantia sen kautta, että se tarjoaa työnantajille näennäisen syyn Senaatin välitysehdotuksen hylkäämiseen ja sulun toteuttamiseen, heille edullisten olojen vallitessa.

*K. Lindroos.*

Sorvaajain edustaja Murto ilmoitti ei hänellä olevan valtuuksia liittohallinnolta lopullista hyväksymistä varten, eikä siis voinut antaa mitään lausuntoa tällä kertaa.

14 §.

Perttilä esitti valtuustolle muutoksia tehtäväksi toimikunnan kokoonpanossa. Omalle tilalleen ehdotti valittavaksi toisen, samoin F. Pietikäisen ja varajäsenten Sillanpään, Aution ja Jalon tilalle, jotka eivät ole oikeutetut kuulumaan toimikuntaan, kun ei heidän järjestönsä ole yhtynyt Ammattijärjestöön. Tästä keskusteltaessa tehtiin seuraavat muutokset: Perttilä pysytettiin, Fiina Pietikäisen tilalle valittiin vakinaiseksi Paperityöläis liitosta A. N. Hurme, J. Kantasen tilalle, hän kun toimii agitaattorina valittiin A. Halme. Ensi varajäseneksi O. A. Nyman. Toiseksi varajäseneksi J. Pietikäinen. Kolmanneksi varaj. Emmi Huttunen. Neljänneksi varajäseneksi V. Ruusu vuori ja viidenneksi varajäseneksi A. Hämäläinen.

Päätöstä vastaan pani A. Halme seuraavan vastalauseen:

## *Vastalause*

Sen johdosta kun Suomen Ammattijärjestön valtuusto kokouksessaan syyskuun 26 p:nä 1908 Työväenyhdistyksen talolla, täydensi Ammattijärjestön toimikuntaa, ja siinä menetteli siten että allekirjoittanut joka oli vallan viimeisenä varajäsenenä, siirrettiin vakinaiseksi jäseneksi, vaikka edellä olisi ollut edustajakokouksessa enemmän ääniä saanut varajäsen vakinaiseksi siirrettävä. Kun tällainen valtuuston päätös on ilmeisesti edustajakokouksen päätöksen rikkomista, johon en voi yhtyä, ilmoitan täten tyytymättömyyteni tehtyä päätöstä vastaan.

Helsingissä 26/9 1908.

*A. Hahne.*

Sen jälkeen otettiin päivällisloma.

### 15 §.

Klo V2 5 kokoonnuttiiin uudelleen. Puheenj. oli käynyt viemässä Senaattiin valtuuston vastauksen välitysehdotukseen, ja luki vastauskirjelmän perustelut. Kokous keskeytettiin klo 6:teen, jolloin taasen jatkettiin kokousta. Vielä järeillä olevia asioita käsittelemään päätettiin kokoontua sunnuntaiaamuna klo 9.

### 16 §.

Otettiin esille tilastojen keräysasia. Vaikka viime vuonna jaetuista kyselyistä on ollut huono tulos, päätettiin kuitenkin keräystä jatkaa. Toimikunnalle jätettiin toimeksi laatia tilastolistat ja liitot voivat niitä tilata Ammattijärjestöltä. Liittojen ja Paikallisjärjestöjen jäsenet velvoitetaan antamaan pyydetyt tiedot osastojen rahastonhoitajille, jotka ovat velvolliset ne neljännesvuosittain julkaisemaan.

## 17 §.

Puheenj. alusti kysymyksen miten saataisiin yhteinen järjestö aikaan Metsä-, Uitto- ja Sahatyöläisten keskuudessa. Maa olisi jaettava 3 piiriin, 1 kuuluisi Savon ja Karjalan vesistöt, 2:seen Päijänteen ja Länsisuomen vesistöt ja 3:teen Pohjois Suomen laajat alueet. Joka piirissä olisi piirihallinto, joka hoitaisi piirin asioita ja 1 yhteinen luottamusmies.

Sunnuntai aamuna jatkettiin keskustelua, mutta mitään varsinaista päätöstä ei tehty vaan jätettiin asia pöydälle vähitellen valmistumaan.

## 18 §.

Sitten tuli Metalliliittojen yhtymiskysymys käsiteltäväksi. Mutta päätöstä ei tehty, vaan lausui valtuusto vakavan toivonsa, että metallialalla löytyvät monet pikkuliitot mitä pikemmin yhtyisivät yhdeksi voimakkaaksi liitoksi, joka paraiten voisi valvoa yhteisiä asioita ja etuja.

## 19 §.

Sitten tuli Sekatyöläisliiton uudestaan järjestäminen esille. Lausuttiin vaan toivomus, että toimikunnan puolesta avustettaisiin mainittua liittoa nykyaikaiseen kuntoon ja että sitten kaikki ne ryhmät, jotka eivät itse voi liittoa muodostaa, yhtyisivät tähän liittoon.

## 20 §.

Senaattiin oli pyydetty pöytäkirjan otetta Ammattijärjestön valtuuston päätöksestä, joka koski Valajain ja Sorvaajain niskottelua yhteisiä päätöksiä vastaan. Se päätettiin lähettää.

Kokouksen puolesta:

*K. Vartiainen.*

## N:o 1. Suomen Lasiteollisuustyöväen liitto.

Liitossa oli jäseniä v. 1908 alussa 156. Saman vuoden lopussa 163. Lisäys vuoden kuluessa 7 jäsentä. Kaikki täysinmaksavia miesjäseniä.

Liittoveron suuruus jäseneltä on 75 p:ää kuukaudessa. Sisäänkirjoitusmaksu Smk. 2: —.

Jäsenvero on:

|                                    |    |    |     |
|------------------------------------|----|----|-----|
| Karhulan ikkunalasityöntek. osast. | 1: | —  | kk. |
| „ lasityöntekijäin osastossa       | 1: | 10 | „   |
| Arimaan „ „                        | 1: | —  | „   |
| Viialan „ „                        | 1: | —  | „   |
| Johanneslundin „ „                 | —: | 75 | „   |

Pari kuukautta ennen eduskuntavaaleja nousevat verot tavallisesti 10 a 20 penniä kuukaudessa vaaliagitatsionin kannattamiseksi.

Ylimääräistä veroa on maksettu kutakin jäsentä kohti Smk. 3: 90. Se on keskimäärä. Tpiset, joilla on kehittyneempi velvollisuuden tunto, ovat maksaneet enemmän, sitävastoin ne, jotka eivät milloinkaan luule järjestyneen työläisarmeijan apua tarvitsevana, ovat maksaneet vähäri, tai ei mitään, vaikka ovatkin ulkokullatusti liiton jäseniksi kirjoittautuneet.

Lisäveroitusta on maksettu Voikaan sulkulaisille kerta kaikkiaan Smk. 111: —. Helsingin metallisulkulaisia varten 8 viikon ajalla Smk. 477: 40.

Sulku- ja lakkotaisteluja ei liitolla ole ollut.

Työnantajilla lasiteollisuudessa on oma liittonsa, joka on yhtynyt myöskin koko maata käsittävään teollisuuden harjoittajain liittoon. Siis ovat hekin „ammattijärjestössään" ja kuuluvat maksavan jäsenveronsa hyvin huolellisesti, eivätkä nurise „extraakaan" suorittaessaan.

Kahta viikkoa pitempää työsopimusta ei liiton osastoissa nykyään ole kuin Arimaan osastossa on kuusi viikkoa.

Liiton puheenjohtajana on Emil Pälli, sihteerinä Karl Kumén ja rahastonhoitajana Edvard Blomberg. Ainoastaan liiton sihteeri saa toimestaan palkkiota Smk. 100:— vuodessa.

Pienen liiton kasvaminen on hyvin vaikeata, syystä kun ei kannata palkata vakinaista virkailijaa, joka järjestymättömien keskuudessa joskus voisi käydä herättelemässä. Agitatsiooni on supistunut ainoastaan kirjevaihtoon, joka ei paljon merkitse senlaisen „Baabelin sakin" valistamisessa. Sillä Suomen lasityöntekijöissä on ehkä kaikkia mahdollisia rotuja ja kansallisuuksia, paitsi kuun asukkaita. Ota sitte ja tee niistä selvä, vaikka järjestymättömiä on vielä yli 200:n.

Työmarkkinat lasiteollisuudessa ovat yleensä olleet hyvät, joten työttömyyden tähden ei monenkaan työmiehen ole tarvinnut paikasta toiseen kuleksia.

Liiton seuraava edustajakokous pidetään kesäk. 26 ja 27 p. 1909 Karhulassa.

### **N:o 3. Suomen tie- ja vesirak. työl. liitto.**

Vuoden alussa liitossa oli 22 osastoa. Vuoden ajalla perustettiin 6 uutta osastoa ja toimintansa lopetti 5, joten osastojen luku vuoden lopussa oli 23. Jäseniä oli vuoden alussa 1,421 ja lopussa 1,209.

Osastot ovat olleet pakoitettuja lopettaan toimintansa sen tähden kuin työt paikkakunnilla ovat supistuneet, tai kokonaan loppuneet. Uusia osastoja on taas perus-

tettu niille paikoille ratarakennusten varsille, jossa on töitä aloitettu suuremmassa määrässä. Jäsenet uusissa osastoissa ovat olleet ylipäänsä entisiä, toisilta paikoilta muuttaneita liiton jäseniä. Liiton jäsenluku on vuoden kuluessa tuntuvasti vähentynyt, johon vaikuttavimpana syynä on ollut syyskesällä rautatierakennuksilla alkanut työttömyys, jota vielä lisäsi epäonnistunut lakko Kemin-Rovaniemen radalla. Jonkun verran on ollut huomattavissa myöskin sitä, että järjestyneet ovat etupäässä joutuneet töistä pois työvoimaa vähennettäessä, sekä näitten on ollut vaikeampi uudestaan päästä töihin. Se on vaikuttanut, että lukuisa joukko entisiä liiton jäseniä on täytynyt siirtyä muille ammattialoille työn etsintään.

Järjestyminen tie- ja vesirakennustyöläisten keskuudessa ei suinkaan ole vielä tyydyttävä. Tosin n. s. varsinaiseen kantajoukkoon kuuluvista ei ole kuin noin 10 % järjestymättömiä, mutta ainainen työttömyys ja sen tähden tapahtuva paikoista toiseen muuttaminen heikentää tuntuvasti järjestyneitten toimintaa. Sitäpaitsi on esim. rautatierakennuksilla paljon, toisinaan 50 %, n. s. tilapäistä työvoimaa, joka kaikista ponnistuksista huolimatta pysyy järjestymättömänä. Varsinkin hevosmiehet ovat sellaista joukkoa joka ei vielä tiedä yhteistoiminnasta mitään. Keskinäinen kilpailu on vielä tavallista, varsinkin viimeainittujen keskuudessa ja siitä on useinkin seurauksena mitä mielivaltaisain palkkojen, sekä muiden työehtojen huonontaminen työnjohtajien puolelta.

Urakkatyöt ovat varsin yleisiä valtion töissä, eikä niistä kaikin ajoin makseta edes sitä käytännössä olevaa alinta päiväpalkkaa. Vaikkakin osa työläisistä ponnistelee urakka töitten poistamiseksi, niin on se vielä tuloksetonta, syystä, että osa työväestöstä puolustaa urakkatöitä, ja työnjohtajien puolelta ollaan kokonaan vastaan urakkatöiden poistamista.

Kokemukset ovat opettaneet, että jos valtion töissä mieliä saada parannuksia aikaan, vaatii se lujaa järjes-

tyrnistä, enempi yhteistunnetta työläisiltä, mutta ennen-  
kaikkia riittäviä apukassoja työselkkausten sattuessa.

Sisäänkirjoitusmaksua ei liitolle suoritetta ensinkään,  
vaan se jää osastolle. Tämän suuruus on osaston mää-  
rättävissä, joka kuitenkin ei saa olla 2 mk. pienempi.  
Tämä onkin yleensä käytännössä kaikissa osastoissa.

Jäsenmaksut osastolle ovat keskimäärin 75 p. kuu-  
kaudessa jäsentä kohti. Yhdessä osastossa 1 mk. kk.  
Liittovero on 50 p. kuukaudessa miehiltä ja 25 p. nais-  
jäseniltä. Naiset maksaa sisäänkirjoitus maksua myös  
puolet siitä mitä mies jäsenet, paitsi vaimo jonka mies  
on liiton jäsen, on vapaa sisäänkirjoitus maksusta.  
Edustajakokouksen päätöksen mukaan 6—8 p. syysk.  
1908, tulee liittovero 1 p:stä toukok. 1909 korotetta-  
vaksi 60 p. kk. jäsentä kohti. Ylim. veroa kuluneen  
vuoden varrella kannettiin 4 mk. täysin- ja 2 mk. puo-  
leksi maksavalta jäseneltä. Tämä veroitus kesti 8 viik-  
koa, joka kannettiin metallisulkulaisten, sekä Kemin-  
Rovaniemen radan lakkolaisten avustamiseksi.

Mainittavimpia työtaisteluja liitolla vuoden kuluessa  
on ollut kaksi. Ensimmäinen oli Jakokosken vaunu-  
mäessä Joensuun-Nurmeksen radalla jossa työseisaukseen  
otti osaa noin 100 miestä. Lakko joka kesti 6 V2 viik-  
koa oli kesäsydännä, ja sitä saa lakkolaiset kiittää että  
he herrain työnjohtajain ponnistuksista huolimatta sai-  
vat vaatimuksensa osittain läpiajettua. Tulos oli 10 %  
palkan korotus.

Toinen taistelu, joka oli myös hyökkäyslakko, al-  
koi 1 p. Syysk. Kotikummun sorakuopalla Kemin-Rova-  
niemen radalla. Saman kuun alkupuolella laajeni se 3  
soramäkeen, ja lisäksi joutui vielä osa radalla työsken-  
televistä miehistä sulkuun, syystä kuin eivät taipuneet  
menemään rikkureiksi. Työseisaukseen, johon enemmän  
tai vähemmän osalliseksi joutui noin 400 mieheen, vaan  
suurin osa näistä heti matkusti toisille paikkakunnille,  
koska talven tultua ei kuitenkaan olisi mainitulla radalla  
kaikille riittänyt työtä. Työnjohtajien lopulta onnistui  
saada joku määrä rikkureita paikkakuntalaisista, sekä

talven tulo rupesi myöskin vaikeuttamaan töiden suu-remmassa määrässä alottamista, joten taistelu rupesi näyttämään kokonaan tuloksettomalta, joten liittotoimikunta 22 p. marraskuuta päätti julistaa lakon loppuneeksi täydellisellä häviöllä.

Ne harvat, mutta katkerat kokemukset työtaiste- luissa, ovat opettaneet, että vasta silloin voidaan saada joitain pysyviä parannuksia työehtoihin, kuin saadaan koko linjaa käsittävät joukkotyösopimukset aikaan. Nykyisin jo ovatkin työläiset yleensä vakuutettuja työ- sopimusten välttämättömyydestä ja sentähden järjesty- neet työläiset varustautuvat sen varalle, että tilaisuu- den tultua voidaan ne toiveet toteuttaa.

Vaikkakin jokainen tuntee sen tosiasian, että paljo olisi vielä työtä tehtävä työläisten herättämiseksi ja siinä olisi juuri tärkein ase oman liiton asioista kertova sano- malehti; ei aijetta liiton pienuuden tähden ole voitu to- teuttaa. Poistaakseen edes osalta tätä puutetta, julkaisi liitto kuluneen vuoden aikana lentolehtisen jota jaettiin kaikille työläisille, sekä myöskin tilapäisjulkaisun „Toveri” jota jaettiin liiton jäsenille ilmaiseksi, 2,500 kp. painos.

Vuosien 1907 ja 1908 edustajakokouksien pöytäkir- jat ovat myöskin painatettu ja jaettu ilmaiseksi liiton jäsenille, edellistä 3,000 kpl., jälkimäistä 1,500 kpl. pai- nos.

Suullista agitatsioonia ei ole [säännöllisesti ylläpi- detty, ainoastaan tilapäisesti on allekirjoittanut kulke- nut osastoissa. Sitäpaitsi ovat Kemin—Rovaniemen radan osastot noin 4 kuukauden ajan pitäneet varsinaista pu- huhjaa mainitulla radalla. Vaalien edellä palkkasi liitto puolestaan myöskin puhujan 1 V2 kuukauden ajaksi, Kuopion läänin it. vaalipiiriin.

Muita varsinaisia virkailioita liitolla on ainoastaan sihteeri 150 mk. kuukausipalkalla. Piiri-luottamusmie- het, tilintarkastajat ja toimikunnan jäsenet saavat palk- kiota hävitetystä työajasta, laskun mukaan.

## N:o 4. Suomen kirjansitojain Liitto.

Liitto on tänäkin vuonna mennyt eteenpäin toiminnassaan tarkoituksensa mukaisesti, saavuttamalla uusia tuloksia.

Liiton asioita hoiti vuoden alussa johtokunta johon kuuluivat V. Montonen puheenjohtaja, E. Virtanen sihteeri, O. Kaukonen rahastonhoitaja, Dagmar Kalliovaara varasihteeri ja P. Miettinen varapuheenjohtaja. Joista Liiton vuosikokouksessa erosi vuorollaan V. Montonen ja P. Miettinen, sairauden takia O. Kaukonen.

Näiden tilalle valittiin E. Tuominen, Lyyli Virtanen ja Olga Hellgren,, jotka sitten valitsivat keskenään virkailijat, E. Virtasen puheenjoht., O. Hellgrenin sihteeriksi, Lyyli Virtasen rahastonhoito E. Tuomisen varapuheenjoht. ja D. Kalliovaaran varasihteeriksi. Joista kuitenkin melkein heti sairauden takia erosi Olga Hellgren, hänen tilalleen otettiin varajäsen V. Louhi.

Jäseniä oli Liitossa vuoden lopussa miehiä 120, naisia 272, yhteensä 392. Liiton sisäänkirjoitusmaksu on 1 mk. ja kuukausimaksu 50 pen. täysinmaksavilta ja 25 pen. puolimaksavilta. Osastojen jäsenmaksut ovat erisuuria, enimmäkseen 50 pen. kuussa. Ylimääräisiä verotuksia on Liitolle suoritettu pakollista verotusta vuoden aikana 8:san viikkoa 50 pen. viikolta täysinmaksavilta ja puolet puolimaksavilta, Ammattijärjestölle metallisulkua varten. Vapaaehtoinen verotus Ruotsin kirjansitojille 3 kuukautta tuotti yhteensä 880 mk.

Vuoden aikana on Liitolla ollut 1:si lakko johon joutui 14 työläistä 4:jää työnantajaa vastaan, joista yksi hyväksyi työntekijäin vaatimukset, jolloin työhön pääsi 6:si henkilöä. Toiset työnantajat ovat vielä lakkotilassa. Työriitoja ilman lakkoa on ollut ainoastaan vähäpätöisiä joista ei ole juuri mitään mainittavaa.

Työnantajilla on Liitto johon kuuluvat suurimmat liikkeet, pienemmät eivät ole järjestyneet vaan ovat useat heistä yksityisesti hyväksyneet kirjansitojain maata käsittävän tariffin.

Liittomme virkailijat saavat palkkiota 300 mk. vuodessa yhteensä. Järjestymättömiä on ammatissamme vielä arviolta 200 henkilöä. Agitatsioonina on koitettu jäsenten kautta pitää yllä, sekä myöskin „Kirjansitoja” lehden avulla jota on painettu 600 kappaletta, kerran kuukaudessa.

Työolot ovat olleet keskiläisen hyvät kuluneena vuonna.

Arpajaiset on myös pidetty vuoden aikana Liiton eduksi joista oli tuloja 1,800 mk.

Osastoja on perustettu 2:si joista toinen lakkasi toiminnasta jäsenten vähyyden tähden, joten Liitossa on nyt 12:ta osastoa, joiden toiminta on ollut toisissa hyvinkin vilkasta. Yhdessä osastossa on myöskin toimeenpantu ammattikurssit osaston jäsenille, jotka on ollut suuresta merkityksestä ammattikunnallemme.

Voimme siis olla kiitolliset toiminnalle jota on tehty ammattikuntamme ja koko työläisluokan eduksi.

Helsingissä 30/IV 1909.

V. Louhi.  
(siht.)

## Nso 5. Suomen Puutyöntekijäin liitto.

*Uudet osastot ja jäsenluvun muutokset.* Vuoden kuudessa on liittoon yhtynyt 14 uutta osastoa n:rot 83—97, joille liittotoimikunta on hyväksynyt säännöt, paitsi kahta osastoa jotka toimivat paikallisten työväenyhdistysten hyväksymillä säännöillä. Osastojen lisääntyminen ei kuitenkaan ole voinut vaikuttaa liiton jäsenluvun tassa pysymiseen vaan on se tuntuvasti vähentynyt.

Vuoden alussa oli jäseniä 4,153. Puolenvuoden vaihteessa 4,006 sekä vuoden lopussa 3,279. Näistä on 50 naista, 96 oppilasta ja 57 vanhuuden tähden jäsenmaksuista vapautettuja. Alkupuolella vuotta on jäsenluku vähentynyt 147:llä sekä vuoden loppupuoliskolla 727:llä, joten jäsenluvun vähennyt koko vuodelle tekee 874.

*Liittotoimikunnan kokoukset.* Liittotoimikunnassa ovat säännöllisesti ottaneet osaa kaikki Terijoen edustajakokouksessa valitut vakinaiset jäsenet sekä vakinaisten ollessa tilapäisesti estettynä varajäsenet. Toimikunta on pitänyt 34 kokousta joissa on käsitelty yhteensä 252 asiaa.

*Liiton Virkailijat.*

Terijoen edustajakokouksen päätöksen mukaan, 30 p:ltä heinäkuuta 1907, toimii liiton vakinaisena puheenjohtajana puuseppä Antti Räsänen, sihteerinä ja taloudenhoitajana kirvesmies Aatu Halme, molemmat 175 markan vakinaisella kuukausipalkalla, sekä päivärahaa 1: 50 penniä päivää kohti matkoilla ollessa.

Taloudenhoitajalla on edustajakokouksen päätöksen mukaan 2,000 markan takaus vakuutusyhtiö „Providentiassa“.

*Kirjevaihto.* Osastoille on julaistu 11 kiertokirjettä joiden yhteisluku on 880. Erityisien asioiden sattuessa on sitäpaitsi eri osastoille julaistu 7 kiertokirjettä, yhteensä 49. S. Ammattijärjestön julkaisemia kiertokirjeitä on myös lähetetty 11, yhteensä 880, joten liittotoimikunnan lähettämien kiertokirjeiden yhteisluku tekee 1,809.

Yksityisiä kirjeitä liittotoimikunnan ja osastojen välisissä asioissa on osastoille lähetetty 248 sekä 200 kirjekorttia.

*Matkat ja esitelmät.* Matkoilla käytettyjen päivien luku koko vuodella jakaantuu kuukausittain seuraavasti: tammikuulla 9, helmikuulla 13, maaliskuulla 20, huhtikuulla 16, toukokuulla 10, kesäkuulla 6, heinäkuulla 18, elokuulla 15, syyskuulla 3, lokakuulla 6, marraskuulla 1 ja joulukuulla 3, yhteensä 120. Matkoilla on siis käytetty kolmasosa vuodesta sekä pidetty 57 esitelmää.

*Työriitojen sovittelut.* Liittotoimikunta on henkilökohtaisesti ottanut osaa työriitojen johtamisessa ja sovittelussa seuraavasti: Tammikuun 28 p:nä Joensuun puuseppäin työsopimus neuvottelu. 6 p:nä helmikuuta Mikkelin kirvesmiesten työriita Halla Osakeyhtiö lotja-

veistämöllä sekä 14 p:nä Turun kirvesmiesten työsopimus valmistelu. Maaliskuulla: 10 p:nä Mikkelin ja 16 p:nä Turun kirvesmiesten työsopimukset. Huhtikuulla 13—15 p:nä Lahden puuseppäin työlakko, 26—27 p:nä Kuopion puuseppäin työsopimuksesta neuvottelu. Kesäkuun 1—3 p:nä Turun kirvesmiesten työlakko. Elokuun 11—12 p:nä Kuopion puuseppäin työriita, jälkimmäinäkina työlakosta. Syyskuun 3 p:nä Tampereen malliveistäjän työnsulku. Lokakuun 5-8 ja 20 p:nä matkoja Turussa ja Tampereella metalliteollisuuden työriidan johdosta. Joulukuun 1 p:nä Lahdessa Vihdin puuseppätehtaan työriita.

*Työlakkoja ja sulkua.* Täydennykseksi toisessa paikassa olevaan numeroilla osoittavaan tilastoon mainittakoon työriidoista seuraavaa:

*Mikkelin kirvesmiesten työlakko.* Jo vuoden alussa päätti ammattiosasto että työsopimus esitetään rakennustöiden teettäjille kevään kuluessa. Halla Osakeyhtiön lotjaveistämöllä tammikuulla tapahtunut työnantajan taholta toimeenpantu boikotteeraus ja entisestään pienien työpalkkojen alennus, jonka johdosta 9 päivänä helmikuuta syntyi kirvesmiehillä puolustuslakko, antoi ammattiosastolle uutta virikettä työolojen puolesta taistelu valmistuksiin. Rakennustöiden teettäjät — joista erityisesti ansaitsee tulla mainituksi Helsinkiläinen rakennusmestari Forsius — eivät suostuneet ammattiosaston esittämiin vaatimuksiin eivätkä neuvottelut niin ollen johtaneet sovinnolliseen tulokseen. Lakko alkoi 7 p:nä huhtikuuta joka kesti 11 päivää. (Lakon aikana koettiin mainittu Forsius värvätä rikkureita Helsingistä joka kuitenkin ei onnistunut). Lakko koski kuutta työnantajaa ja otti siihen osaa 92 miestä joista 78 oli järjestynyt. Osaston antaman tilaston mukaan menetettiin lakossa kaikkiaan 260 työpäivää. Taistelun kautta saatiin työsopimus voimaan joka määrää 45 penniä alimaksi tuntipalkaksi ammattitaitoisille kirvesmiehille. Yli-työstä 50 ja pyhätyöstä 100 % korotus. Tuntipalkka

taattu urakkatyössä sekä sovinto-oikeus ratkaisee työ-sopimuksen rikkomiset.

*Lahden puuseppäin* v. 1906 tehdyn työsopimuksen uudistaminen johti työlakkoon joka alkoi 1 p:nä touko-kuuta ja kesti 17 päivää. Lakkoon otti osaa 35 puu-seppää ja on siinä menetettyjen työpäivien luku 553. Neuvotteluja pidettiin työnantajain edustajain kanssa jo ennen työnseisausta sekä sen kestäessä. Pakollisen jär-jestymisen vaatimuksesta ammattiosaston puolesta luo-vuttiin, sitävästoin työpalkka ja työpäivän lyhennysvaa-timuksissa pysyttiin alkuperäisellä kannalla.

Lopullinen tulos oli: 50 p:nä alimmaksi tuntipalkaksi, työpäivä 9 tuntiseksi 1 p:stä toukokuuta 1909. Ylityöstä 50 ja pyhätyöstä 100 % korotus. Tuntipalkka taattu urakkatyössä sekä työhuoneiden puhtaana pito vaadittu. Sovinto-oikeus ratkaisee sopimuksen rikkomiset.

*Turun kirvesmiesten*, myöskin 1906 tehdyn sopimuk-sen uudistaminen johti lakkoon joka oli huomattavin hyökkäystäistelu koko liitossa vuoden 1908 kuluessa. Jo 27 p:nä lokakuuta 1907 alkoi ammattiyhdistyksessä taisteluun valmistautuminen, jolloin A. Y:n ensimmäinen kokous tätä asiaa varten pidettiin. Sittemmin 1 päivään kesäkuuta 1908 on saman asian johdosta ammattiyhdis-tys kokoontunut 10 kertaa, jotapaitsi asiaa valmistelevat eri toimikunnat ovat pitäneet 12 kokousta. Kun Turun rakennusmestarit eivät edes viitsineet antaa vastausta ammattiyhdistyksen työ-sopimusesitykseen eivätkä työ-riidan välttämiseksi ammattiyhdistyksen kehoituksesta neuvotteluihin ryhtyneet, alkoi työlakko 1 päivänä ke-säkuuta joka kesti 48 päivää. Työnseisaus koski 32 työnvälittäjää ja otti siihen osaa 178 miestä joista 104 järjestynyttä. Lakkolaisten luku väheni melkoisesti lop-pupuolella kun ne kesänaikana yksityisten rakennus-y. m. korjaustöihin sijoituivat, joka seikka myös puoles-taan kiirehti rakennusmestareita sopimuksen hyväksy-miseen, johon he alussa olivat haluttomia. Työnsei-sauksessa menetettiin 2,670 työpäivää. Työsopimuksen työpalkka kohta molempien riitapuolien suostumuksesta

alistettiin sovinto-oikeudelle joka sen lopullisesti ratkasi työntekijäin eduksi alkuperäisen vaatimuksen mukaan. Taistelussa saavutettiin 50 p:nä alimmaksi tuntipalkaksi — (entisen sopimuksen mukaan oli alin tuntipalkka talvella 35 ja kesällä 40 penniä) ylityöstä 50 ja pyhätystä 100 % korotus sekä sopimuksen rikkomiset alistetaan sovinto-oikeudelle, Edelläolevan yhteydessä mainittakoon myöskin se surullinen kohta, että ennen kun työnseisaus virallisesti ammattiyhdistyksen puolesta ilmoitettiin päättyneeksi, ilmestyi rikkureita lakonalaisille työpaikoille — ei sen vähempää kun 108 miestä! Näiden nimet on jo „Lastussa" julkaistu aikaisempaan — muistoksi. Ansaitsee kuitenkin mainita että Turun kirvesmiesten lakko johdonmukaisen järjestelmänsä puolesta paikkakunnan rakennusalalla oli ensimmäinen laatuaan ja samalla huomiota herättävä voiman ponnistus jossa ammattiyhdistys sai paljon oppia vastaisien taistelujen varalle.

*Kuopion Puuseppäin* työsopimushanke johti työlakoon. Ammattiosaston kehoituksesta saatiin toimeen neuvottelut liikkeenharjoittajain kanssa, jotka kuitenkin eivät johtaneet rauhalliseen tulokseen kaikkien liikkeenharjoittajain kanssa. Osakeyhtiö Puuseppä (N. Boman) hyväksyi työsopimuksen 27 p:nä toukokuuta joten paikkakunnan suurimman liikkeen kanssa työriita oli vältetty. Sensijaan alkoi työlakko 11:sta pienessä liikkeessä 23 p:nä kesäkuuta joista 7 liikettä yhden viikon lakossa oltuaan hyväksyivät sopimuksen. Lakkoon joutuneiden liikkeiden työmiesten luku oli kaikkiaan 21 joista vaan yksi oli järjestymätön. Menetettyjen työpäivien luku oli yhteensä 138. Edellämainituista lakkoon joutuneista liikkeistä lienee vielä tätä kirjoitettaessa 4 lakkotilassa. Taistelussa tuli voitetuksi 42 penniä alimmaksi tuntipalkaksi ammattitaitoisille puusepille joka sopimuksen n. n. jalla 1 p:nä toukokuuta kuluvaan vuotta kohoa 45 penniin. Muut työoloja koskevat edut tulivat sopimuksessa hyväksytyksi samanlaiset kun edellämainitussakin.

Edellisten yhteydessä mainittakoon myös kirvesmies-

ten puolustuslakko Leppäkosken tehtaalla 28 p:nä heinäkuuta johon alussa otti osaa 12 miestä ja oli mainittu työnseisaus osittain voimassa 20 päivää. Yksityiskoh-  
taisemmat tilastot- puuttuvat.

*Riihimäen kirvesmiesten* puolustuslakko yksityisen rakennuksella alkoi 1 p:nä huhtikuuta ja kesti yhden viikon. Lakossa oli ainoastaan 3 miestä jotka menettivät 21 työpäivää.

*Rovaniemen* puuseppäin täytyi myös työsopimuksensa lakon kautta synnyttää. 6 päivänä kesäkuuta se alkoi kahdessa liikkeessä joista toinen on vieläkin lakkotilassa. Saavutettu työsopimus määrää 55 penniä alimmaksi tunti-  
palkaksi sekä muita jo ennen mainittuja työolojen parannuksia ja etuja.

*Kirvesmiesten* puolustuslakko Karjalaisen Ylioppilas osakunnan talon rakennuksella Helsingissä alkoi 8 p:nä joulukuuta syystä, kun rakennusmestari ei noudattanut paikkakunnalla voimassaolevaa palkkasopimusta. Lak-  
koon otti osaa 12 järjestynyttä miestä ja on työpaikka vieläkin kirvesmiesten puolesta lakkotilassa.

*Puuseppäin* puolustuslakko Vihdin puuseppätehtaalla Lahdessa alkoi 26 p:nä joulukuuta. Tehtaan isännöitsijä — entinen puuseppä kisälli Mikko Nupponen — kieltäytyi hyväksymästä paikkakunnalla voimassaolevaa työsopimusta joten 9 järjestynyttä työmiestä poistuivat työstä ammattiosaston päätöksen mukaan. Tehdas on vieläkin lakkotilassa ja rikkureita lienee riittävästi.

*Työnsulkuja.* Suomen metalliteollisuuden harjoittajain liiton toimeenpanema työnsulku 1 päivänä loka-  
kuuta 1908 koski puutyöntekijäin liiton seitsemää osasto-  
nimittäin: Kotkan puutyöntekijäin, Kymin puutyöntekijäin, Lehtoniemen puutyöntekijäin, Porin puutyöntekijäin, Tampereen malliveistäjien, Turun puuseppäin ja kirvesmiesten ammattiosastoja. Toisessa paikassa oleva taulu osoittaa työriitojen aseman yksityiskohtaisemmin.

*Työsopimuksia* on saatu voimaan seitsemässä osas-  
tossa: Joensuun, Kotkan, Kuopion, Lahden ja Rovaniemen puusepille, sekä Mikkelin ja Turun kirvesmiehille.

Näistä ovat Mikkelin ja Rovaniemen osastojen sopimukset ensikertaa tehtyjä. Toisilla mainituilla osastoilla oli työsopimukset jo ennenkin voimassa. Joensuun ja Kotkan puuseppäin työsopimukset saatiin voimaan ilman työlakkoa.

*Lakkotilassa olevia liikkeitä* on tätä kirjoitettaessa kahdeksan. Näistä on 4 puusepänilikettä Kuopiossa, 1 Kotkassa, 1 Rovaniemellä, Vihdin puusepänilieki Lahdessa sekä Karjalaisen Ylioppilas Osakunnan talon rakennus Helsingissä. Tehtailija Pietinen Viipurissa hyväksyi puuseppäin työsopimuksen 28 päivänä viime helmikuuta jolloin Pietisen puunjalostus tehdas vapautui 20 kuukautta yhtämittaa kestäneestä lakkotilasta johon se julistettiin 1 p:nä kesäkuuta v. 1907.

*Ylimääräinen verotus.* Metalliteollisuuden työriitojen johdosta on liitolla ollut ylimääräinen verotus voimassa 8 viikon ajalla, jota kannettiin 50 penniä viikossa jäseniltä sekä 25 penniä naisilta ja oppilailta. Verotus tuotti ylipäänsä huonon tuloksen, ainoastaan muutamat osastot olivat täsmällisiä.

*Vakinaisten verotusten* ja sisäänkirjoitusmaksujen suuruus osastoissa on erilainen, riippuen paikallisista oloista ja työpalkka suhteista. Sisäänkirjoitusmaksun suuruus vaihtelee kahdesta kymmeneen markkaan. Enimmäkseen ovat käytännössä 2 ja 3 markkaa. Muutamissa vanhemmissa osastoissa on 5 mk. sekä 10 mk ainoastaan kahdessa osastossa.

Vakinaiset jäsenmaksut viikottaisin, siihen luettuna liitolle tuleva osa, ovat 15—35 penniä.

*Lakiehdotuksia.* Valtion invaliditeetti vakuutuskomitean mietinnön ja ehdotuksen johdosta, jonka Ammattijärjestön toimikunta jätti liittotoimikunnan harkittavaksi, ei toimikunta katsonut tarpeelliseksi mietinnöstä erityisen lausunnon antamista, koska Ammattijärjestön toimikunta asiantuntevan henkilön kanssa valmisti siitä lausuntonsa joka „Ammattijärjestö” lehdessä sekä siitä lainattuna puoluelehdille on tullut laajalti tunnetuksi.

*Valtion lainvalmistelu* valiokunnan ehdotus laiksi

työsopimuksesta Ammattijärjestön kehoituksesta oli liittotoimikunnalla keskusteltavana ja antoi se siitä kokonaan hylkäävän lausuntonsa. Mainittu lakiehdotus julkaistiin viime „Lastussa” kokonaan, sekä sen myötäseuraava S. Ammattijärjestö toimikunnan antama lausunto.

*Kansainväliselle* puutyöntekijäin liitolle on suoritettu sääntöjen mukainen vuotuinen verotus ja on „Internationale Union” viime helmikuun numerossa julaistuna lähettämämme tilasto S. Puutyöntekijäin liitosta.

»*Lastu*» liiton äänenkannattaja on ilmestynyt säännöllisesti 4 kertaa vuodessa tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa 3,000 suuruisena painoksena, jotapaitsi huhtikuun numeroa Vappujulkaisuna otettiin suurempi painos, jota osastojen kautta myytiin mielenosoitustilaisuuksia varten ennakolta.

*Icleinein asema.* Kuten edelläolevan kertomuksen alussa näkyy, on viime vuodella etenkin loppupuoliskolla, liiton jäsenluku vähentynyt tuntuvasti.

Tähän tilaan on vaikuttanut pääasiallisesti viime aikoina kaikkialla vallitseva yleinen työttömyys ja siitä seuraava taloudellinen pula työläisillä. Useammassa paikassa kirvesmiehet ovat saaneet olla työttömänä useampiakin kuukausia yhtämittaa. Työn hakeminen toisilta paikkakunnilta on taas saanut aikaan sen, että osastojen toiminta, etenkin harvemmin asutuissa seuduissa, on lamaantunut. Ompa tällaista ollut huomattavissa vanhemmissa ja muuten voimakkaammissakin osastoissa. Kuitenkaan ei ole virallisesti ilmoittanut viime vuoden ajalla toimintansa lakkautumista kun ainoastaan n:o 62 Hurukselan kirvesmiesten osasto, sekin toistaiseksi.

Työnantajain pakotustoimenpiteestä on saatu viime aikoina huomattavimmin kokea. Puhumattakaan suuremmista työnantaja liitoista joiden kiristystoimenpiteet työläisten yhteistoiminnan vastustamiseksi ovat jo pitkin matkaa tulleet tunnetuiksi, ovat pienimmät nurkkamestaritkin nykyistä huonoa työaikaa hyväkseen käyttäen kaikilla keinoin koittaneet työläisten asemaa tehdä yhä

huonommaksi ja niiden yhteistoimintaista vastustuskykyä heikentää.

Aikasemmin hyväksymistään työsopimuksista, joilla työläiset ovat päässeet jossain määrin palkkaetujaan turvaamaan, ovat työnantajat viime aikoina koittaneet kaikilla mokomin päästä irti, tahi saada niitä mitättömäksi kaikenlaisilla kieräilyillä. Mutta kaikesta huolimatta, siellä missä työläiset ovat kiintyneet järjestöönsä, mestarivallalla ei ole ollut tehoisaa voimaa, kun sen sijaan työläisten välinpitämättömyys saavutettujen etujensa valvomisessa — parempinakin työaikoina — vaikuttaa yhteistoimintaan taannuttavasti.

Liiton työala on kuitenkin vähitellen laajentunut, joka on takauksena siitä, että niin pian kun työolot paranevat, on järjestö edelleenkin varmana tukena liittyneiden ammattilaisten yhteisessä taistelussa.

#### **N:o 6. Suomen Räättäilyöntekijäin liitto.**

S. Räättäilyöntekijäin liittoon kuului vuoden alussa 30 osastoa, vuoden lopulla erosi Porvoon osasto, sekä Talikkalan ja Voikkaan osastot, jotka viimeksi mainitut lopettivat toimintansa. Sen sijaan liittyi Savonlinnan osasto liittoon, joten osastojen luku vuoden lopussa oli 28.

Jäsenluku vuoden alussa 1,131 jäsentä ja vuoden lopussa 832 jäsentä, joista miehiä 726, naisia 65 ja opilaita 41.

Liittoveron suuruus 40 penniä kuukaudelta. Sisäänkirjoitusmaksu liittoon 1 mk.

Osastojen maksut vaihtelevat 75 pennin ja 1: 50 p. välillä kuukaudelta.

Ylimääräistä veroitusta on kannettu Tampereen räättälien lakon johdosta 50 p. koko- ja 25 p. puolimaksavilta jäseniltä 6 viikon ajalta, sekä metallisulun johdosta 50 p. koko- ja 25 p. puolimaksavilta jäseniltä 8 viikon ajalta.

*Liiton työtaistelut.* Tampereen osasto esitettyään

huhtikuussa palkka- ja työsopimuksensa työnantajille, jonka tuli astua voimaan toukok. 1 päivästä, eivät työnantajat suvainneet vastata ennenkuin vasta 3 viikon kuluttua taistelun alkamisesta. Lausunnossaan hylkäsivät he kokonaan työntekijäin esittämän sopimuksen, tarjoamalla entistä jo irtisanottua sopimusta tilalle. Toukok. 24 p. ryhdyttiin ensikerran neuvotteluihin Ammattij. puheenjohtajan esityksestä, jotka pidettiin Tampereella, sekä päätettiin jatkaa neuvotteluja vielä saman kuun 27 p. Neuvottelut eivät kuitenkaan johtaneet minikäänlaisiin tuloksiin. Kesäk. 5 ja 8 päivinä oli neuvottelut molempien järjestöjen hallintojen välillä Helsngissä, jolloin päästiin yksimielisyyteen, sekä päätettiin kummankin järjestön puolesta kesäk. 9 p:nä toimittaa sopimuksen allekirjoitus. Työnantajayhdist. johtokunta peruutti kuitenkin lupauksensa joten allekirjoitushomma raukesi sikseen. Kesäk. 18 päivänä saatiin taistelu kuitenkin päättymään siten että työntekijäin osasto allekirjoitti sopimuksen yksityisten työnantajien kanssa.

Työnantajain vehkeilystä huolimatta päättyi tämä 7 viikkoa kestänyt taistelu työntekijäin voitolla. Palkat urakkatöissä kohosivat keskimäärin 15—20 %, sekä tuntipalkka 45 p:stä 55 penniin. Sopimus koski 52 työnantajaa ja 115 työntekijää. Avustuksena jaettiin 2,324 mk. Hukkaan kulutettujen työpäivien luku 1,787 päivää.

*Sortavalan* osaston palkkataistelu alkoi toukok. 1 p. Neuvotteluja työnantajain kanssa pidettiin useampia kertoja pääsemättä yksimielisyyteen. Suurimpana tekijänä erimielisyydessä oli, että työnantajat eivät hyväksyneet oppilaiden rajoittamista. Työntekijät poistettuaan kohdan saatiin sovinto aikaan ja allekirjoitettiin sopimus toukok. 27 päivänä. Palkat urakkatöissä kohosivat keskimäärin 10—15 %. Tuntipalkaksi tuli 40 penniä. Sopimus koski 7 työnantajaa ja 23 työntekijää. Avustuksena jaettiin 360 mk. Hukkaan kulutettujen työpäivien luku 400.

*Lappeenrannan* osaston palkkataistelu alkoi toukok.

1 p:nä. Työnantajain kanssa oli neuvotteluja, vaan sovintoa ei saavutettu ennenkuin vasta 10 p. toukok. jolloin sopimus allekirjoitettiin. Urakkatöissä kohosivat palkat keskimäärin 11 %. Alimmaksi tuntipalkaksi tuli 40 p. Sopimus koski 8 työnantajaa ja 17 työntekijää. Avustuksena jaettiin 150 mk. Hukkaan kulutettujen työpäivien luku 212 päivää.

*Mikkelin* osasto esitti palkkasopimuksensa työnantajille huhtik. 15 päivästä hyväksyttäväksi. Neuvottelujen kautta päästiin yksimielisyyteen sekä allekirjoitettiin sopimus 22 p. huhtik. Palkat urakkatöissä kohosivat keskim. 20-25 %. Tuntipalkka kohosi 30 pennistä 40 penniin. Sopimus koski 12 työnantajaa ja 17 työntekijää. Hukkaan kulutettiin 51 työpäivää.

*Kouvolaan, Kymin ja Kuusan* osasto esitettyään sopimuksensa työnantajille hyväksyttäväksi toukok. 7 päivästä, eivät työnantajat sitä sellaisenaan hyväksyneet, joten lakko alkoi toukok. 8 päivänä. Neuvottelujen kautta päästiin yksimielisyyteen ja sopimus allekirjoitettiin toukok. 25 päivänä. Sopimus koski 9 työnantajaa ja 11 työntekijää. Palkat urakkatöissä kohosivat 10 %. Alimmaksi tuntipalkaksi tuli 50 penniä.

*Rovaniemen* osaston palkkataistelu alkoi 1 p. heinäk. sekä päättyi saman kuun 17 p:nä. Urakkatöissä kohosivat palkat keskimäärin 15—20 %. Alimmaksi tuntipalkaksi saatiin 60 penniä. Työpäivä joka ennen oli 13 tuntia lyheni 10 tuntiseksi. Sopimus koski 5 työnantajaa ja 8 työntekijää. Hukkaan kulutettujen työpäivien luku 136 päivää.

*Kemin* osasto esitti työnantajille sopimuksensa elok. 31 p:nä. Sopimus koski 2 työnantajaa ja 6 työntekijää. Työnantajain ja työntekijäin väliset neuvottelut johtivat toisen liikkeenpitäjän kanssa sovintoon, jota vastoin toinen on edelleen lakkotilassa. Urakkatöissä tehtiin lisätöihin nähden pienempiä korjauksia, sekä naisten päiväpalkka mikä ennen oli 2 mk. saatiin kohoamaan 3 markaksi 10 työpäivästä.

Mikäli yleensä näistä palkka- ja työtaisteluista on

tultu huomaamaan, on suurimpaa vastusta työnantajain puolelta kohdannut yhteisten työhuoneitten vaatimus, jota työnantajat voimainsa mukaan koettavat vastustaa. Heidän vaatimuksensa on, että työntekijäin siitä mitätömän pienestä korvauksesta minkä he työnantajilta saavat kotona teosta, tulisi tällä maksulla kustantaa työvälineet, kuten koneet, neulomatarpeet y. m. Mainitun työhuonekysymyksen johdosta on käyty taistelua useammissa eri maissa ja saavutettukin tyydyttäviä tuloksia. Työhuonekyky on ammattikuntamme tärkein kysymys, koska tästä riippuu ei yksistään järjestäminen, vaan myöskin työpäivän pituus, sekä siitä riippuva palkkakysymys. Toinen vastusta herättävä kohta on vaatimus oppilaiden rajoittamiseksi, mikä myöskin on herättänyt tuntuva vastarintaa. Vaatimukset on kuitenkin näihin asti voitu tyydyttävästi perille viedä, johon on ollut suurimpana vaikuttimena työnantajain vielä yleensä heikonpuoleinen järjestäminen.

*Työriitoja.* Keväällä huhtikuussa esittivät seuraavat osastot palkka- ja työsopimuksensa työnantajain hyväksyttäväksi toukok. 1 päivästä: Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Porvoon, Lahden, Tammisaaren, Hangon ja Salon osastot. Työnantajat pienemmällä muutoksilla hyväksyivät sopimuksen, joten edellämämainituissa osastoissa ei työnseisausta syntynyt. Urakkatyöpalkat edellämämainituilla paikkakunnilla kohosivat keskimäärin 10—25%. Alin tuntipalkka vaihdellen 40 ja 50 pennin välillä. Työpäivän pituus 10 tuntia paitsi lauantai ja juhlan aattona 8 tuntia. Sopimukset ovat voimassa 2 vuotta kerrallaan 1 kuukauden irtisanomisella.

Liittohallinnon puheenjohtaja on H. Koivuniemi, liiton sihteerinä ja luottamusmiehenä V. Ruusuvoori ja rahastonhoitajana B. Toukonieni.

Liiton luottamusmies nauttii vakinaista 160 markan kuukausipalkkaa, sekä 3 mk. matkapäiviltä, rahastonhoitaja 25 markan palkkiota kuukaudesta.

Työmarkkinat ovat olleet yleensä keskinkertaiset, paitsi vuoden loppupuoliskolla ovat ne olleet keskinker-

taista huonommat, jonka on aiheuttanut metalli- ja paperialalla vallitseva taistelu. Tästä on myöskin aiheutunut, että liittomme jäsenluku ylimääräisten veroitusten kautta, mitkä taistelun tähden on täytynyt asettaa, on tuntuvasti alentunut.

Taistelujen kautta, joita liittolla vuoden ajalla on ollut, on liitto avustanut työttömiksi joutuneita jäseniään yhteensä 2,834 markalla. Metallitaistelua on liitto avustanut kaikkiaan viime vuotena 1,608 markalla.

Elokuun 3—5 päivinä oli liittomme neljäs varsinainen edustajakokous Kuopiossa. Muitten tärkeitten kysymysten ohella päätettiin m. m. liittyä kansainväliseen räätäliityöntekijäin liittoon vuoden 1909 alusta.

Kansainvälinen räätälien kokous pidettiin Saksan räätäliliiton kokouksen yhteydessä elokuussa 17—22 päivinä Frankfurt a/M:issa. Kokoukseen kehoitti kansainvälinen sihteeristö liittoa myöskin osaa ottamaan, sattuneesta syystä oltiin kuitenkin estettynä lähettämästä edustajaa.

## N:o 7. Satulaseppäin ja Verhoilijain liitto.

Suomen Satulaseppäin ja Verhoilijain työntekijäin liitossa viimeksikuluneena, eli sen toisena, toimintavuotena oli vuoden alussa:

| Osastoja ja jäseniä: | mieh. | oppii. | yht. |
|----------------------|-------|--------|------|
| Helsingissä . . .    | 25    | 3      | 28   |
| Tampereella. . . .   | 18    | 4      | 22   |
| Oulussa . . . . .    | 24    | —      | 24   |
| Lahdessa . . . . .   | 9     | —      | 9    |
| Turussa . . . . .    | 8     | 5      | 13   |
| Yht.                 | 84    | 12     | 96   |

Ja nyt vuoden lopussa:

| Osastoja ja jäseniä: | miehiä   | oppii.   | yht.      |
|----------------------|----------|----------|-----------|
| Helsingissä .        | 22       | 4        | 26        |
| Tampereella .        | 8        | 4        | 12        |
| Lahdessa . .         | <b>8</b> | <b>2</b> | <b>10</b> |
| Turussa . .          | 8        | 5        | 15        |
| Porissa              | <b>6</b> | <b>2</b> | <b>8</b>  |
| Yht.                 | 52       | 17       | 69        |

Jäsenlukumme on siis vähentynyt, mutta tuo ei meitä ensinkään peloita. Eikä se voi meiltä tulevaisuuden toivoa riistää, sillä tuolla jäsenluvun vähenemisellä on nyt omat hyvin selitettävät syynsä, joista mainittakoon ensiksikin tuo kaikille aloille ulottunut teollisuuspula eli työttömyys joka ei ole koskemattomaksi jättänyt meidänkään pientä alaamme, vaan on se ajanut työläisiä „tuuliajolle” minkä minnekkään työpaikan haussa harhailemaan. Olojen epävarmuus on luonnollisesti pakottanut useita vasten tahtoaankin jäämään pois osastoista, koska ei ole ollut tilaisuudessa olemaan edes sellaisilla paikkakunnilla, jossa liitollamme olisi osastoja ollut. Sellaisilta paikoilta joissa liitolla ei osastoja ole, eikä ammattilaiset vähälukuisuutensa tähden voisi niitä perustaa, voisivat he kyllä sääntöjemme mukaan yhtyä yksityisinä suoraan liittoon, mutta sitäkään ei he valitettavasti ole tehneet, niin toivottavaa kuin se pikkupaikkoihin ja paljon muutteleviin työläisiin nähden olisikin, sillä silloin ei ainakaan tilaisuuden puute estäisi koska tahansa maksujansa suorittamasta ja kirjevaihdon kautta suoraan liitolta tarpeellisia tietoja saamasta. Olkoonpa yllä esitetty tilaisuus, (kuulua joka tapauksessa järjestöön), jätetty käyttämättä syystä mistä tahansa, niin toivotaan, että tuo laiminlyönti vastaisuudessa korjataan. Mutta ilkeämpiä kuin edelliset jäsenluvun vähenemisen syyt ovat sellaiset, kuin esim. Tamperelaisten kesken Työsopimuspuuhan tähden puhjennut eripuraisuus, joka on vienyt melkoisen osan entisiä jäseniä — ties ke-

nenkä käytettäväksi? - Häpeä heille, jos eivät pikaista parannusta tee!

Oulun osastolta saimme myös sen ikävän sanoman, että osasto on ollut pakotettu lopettamaan toimintansa „jäsenten vähyysden tähden". Mainittiin lopettajais-selostuksessa myöskin, että „tuoni" on riistänyt toimeliaimmat heidän joukostaan sekä „paikkakunnalta pois muutot". Jotka viime mainitut syyt eivät kyllä aiheettomia ole olleetkaan, sillä todellakin on Oululaiset viime vuonna saaneet niistä syistä kärsiä, mutta tuo ensin mainittu jäsenten vähyys se on omituista, sillä mikäli me Helsinkiläiset Oulun oloja tunnemme,"pitäisi siellä olla Satulasepäntyöntekijöitä enemmän kuin missään muussa Suomen kaupungissa. Joten sielläkin on kaikesta päättäen ollut syynä — ei ainakaan työntekijäin vähyys, vaan ehkä — kuten olemme kuulleetkin, myöskin eripuraisuus, joka on kai johtunut siitä, että osastossa on alusta alkaen ollut jotain hyvälle sovelle ja toveruushengelle vierasta, joka on ollut alkū ja juuri sille välinpitämättömyydelle osastoa kohtaan, joka siellä on päässyt hallitsijaksi. Mutta sellainen hallitsia on luonnollisesti kukistettava ja perustettava osasto uudestaan ja uudessa hengessä ja tehtävä se kaikille kodikkaaksi sekä todella työläisten olojen parantajana tarkoitustaan vastaavaksi.

Liittoveron joka kahtena toimintavuotena on ollut 25 p. kuussa, esitti toimikunta korotettavaksi 50 penniin kuussa, jota esitystä kaikki osastot kannattivat, joten se tuli päätökseksi ja astiiu voimaan 1 p. tammik. v. 1909. Jäsenien alimmat maksuvelvollisuudet osastoissa ovat: sisäänkirjoitusmaksu 2 m:kaa ja kuukausimaksu 1 m., ammattilaisilta ja oppilailta puolet edellämainituista määristä.

Ylimääräistä veroa on kuluneena vuonna maksettu 4 m:kaa täysin- ja 2 m:kaa puoleksi maksaneilta jäseniltä kultakin, ja on ne kannettu jäseniltä 8 viikon aikana 50 ja 25 penniä viikossa ja on ne tulleet sulussa olleitten metallityöläisten avustamiseksi.

Työtaisteluja oli liiton osastoilla seuraavasti: Huh-  
tik. 6:tenä ja 7:tenä päivänä Helsingin osastolla.

Taistelun aiheuttajana oli osaston puolesta liikkeen harjoittajille esitetty uusi työsopimus jossa oli useita tärkeitä ja työläisille paljon merkitseviä parannuksia. Varsinkin kun ottaa huomioon sen kuta kuinkin kehnon entisyyden, joka ammattilaisillamme Helsingissäkin aina näihin saakka oli ollut, oli esitys useitten työläistenkin mielestä jo jokseenkin rohkeata. Esityksestä mainittakoon: 1:si vaadittiin työaika 9 tuntiseksi (ennen oli 10 tuntinen; 2:si alimmaksi palkaksi 4 vuotta ammatissa olleelle 55 penniä tunnille. (Ennen oli 40 penniä tunti), sekä määräys että: työssä käytettäköön ainoastaan Helsingin Satulaseppäin ammatti yhd. jäseniä ja että tilapäisen työn vähyyden sattuessa järjestettäköön työtä kaikille lyhentämällä työaikaa ynnä urakkatyön kielto. Sekä entisessä sopimuksessa jo olleet määräykset kuten esim. 50 % yli- ja 100 % yö- ja pyhätyöstä y. m. sekä työläisiä että oppilaita turvaavia määräyksiä, jotka kai saivatkin liikkeen harjoittajat niin ynseälle tuulelle, että eivät suvainneet edes esitykseen vastata. Mutta ennenkuin lakko alkoi oli yllä esitetyssä sopimuksessa jo useiden liikkeenharjoittajain allekirjoitus. Ja jo toisena lakkopäivänä olivat kaikki liikkeen harjoittajat sopimusesityksen muuttumattomana hyväksyneet. (Lukuun ottamatta yhtä sitkeähenkistä vastustajaa, joka on vieläkin lakkotilassa). Nimeltään on hän Lahtivirta (ent. Vikström).

Liikkeen harjoittajain miltei ilman vastustusta antautuminen osoittaa heidän v. 1906 käydystä taistelusta jotain oppineen. Sillä silloin he koettivat kaikkensa. Tuottivat kaksi eri joukkuetta „rajantakalaisia" rikku-reiksi, mutta nämä pahukset, kun asia heille työläisten puolelta oikein selitettiin, eivät ruvenneetkaan „nar-reiksi". Ja liikkeen harjoittajain oli viikon taisteltuaan antauduttava. Siksi kai lienevätkin nyt osanneet helpottaa vähemmällä. Ja oikein olivatkin laskeneet, sillä

rivimme olivat tälläkin kertaa eheät ja aika taistelulle hyvin valittu.

Kesäkuun 1 päivänä uhkasi lakko myöskin Tamperelaisia. Senkin aiheena oli osaston puolesta esitetty työsopimuksen parannuspuuha. Sisällöltään oli tämä sopimusesitys edellä mainitun kanssa saman suuntainen muuten, paitsi paikkamääriä, jotka olivat vain 45 penniä Satulasepille ja 50 penniä Verhoilijoille, (ennen oli ne olleet 35 penniä Satulas. ja 45 p. Verhoilijoille). Mutta, vaikka täällä olikin nousuvaatimukset hiukan pienemmät kuin Helsingissä, ei ne sittenkään menneet semmoisina lävitse, johon syynä oli yksinomaan se, että useat aikaisemmin touhussa mukana olleet, ilmaisivat aivan selvästi ratkaisevan hetken lähestyessä olevansa valmiita „Juutaksia" jos vaan asia lakkoon menisi. Ja asiain näin ollen ei lakkoon uskallettu, vaan pidettiin parempana ottaa vastaan sekin vähä mikä ilman lakkoa saatiin, siis 5 pennin lisäys tuntipalkassa Satulasepille ja 3 pennin lisäys Verhoilijoille, y. m. pienempää.

Marraskuulla meinasivat Lahtelaiset vielä saada työsopimusta aikaan. Sopimus oli jo ollut järjestöjen tarkastettavana sekä saanut puoltolauseen liik. harj. esittämistä varten ja esitettiin se, mutta, kun sitä ei olisi saanut ilman lakkoa lävitse s. o. hyväksytyksi ja kun aika ei näyttänyt lakonteolle edulliselta päättivät Lahtelaiset jättää asian toistaiseksi.

Nykyisin on meillä siis voimassa ainoastaan kaksi työsopimusta: Helsingissä, jota noudattaa noin 30 työläistä ja 8 liikkeenharjoittajaa ja Tampereella, jota noudattaa noin 20 työläistä ja 5 liikkeenharjoittajaa.

Liiton toimikuntaan kuuluu nykyisin Puheenjohtajana J. Huusko, sihteerinä M. Torvi, rahastonhoitajana A. Järveläinen sekä muina jäseninä E. A. Väyrynen, J. A. Laakso ja A. Salmi.

Palkkiota saa toimikunnan jäsenistä ainoastaan sihteeri 10 Smk. kuussa. Kokouksia on toimikunnalla viime vuoden kuluessa ollut 19 ja niistä pöytäkirjaan

tullut 93 §:lää. Personallista agitatsioonia ei ole varain vähyyden tähden vielä näihin saakka harjoitettu, lukuun ottamatta paria työsopimusasian tähden Tampereelle tehtyä matkaa. Yleisempää laatua olevia kiertokirjeitä on toimikunnan puolesta vuoden kuluessa lähetetty 9, sekä lukuisia yksityisempää laatua eri osastoille ja yksityisille.

Kuten edellä on osoitettu on liiton jäsenluku nykyisin vain siinä 70:nen seudulla. Tarkkoja laskuja ei meillä vielä järjestymättömien lukumäärästä ole, mutta luulemme, että jos kaikki ulkopuolella liittoa olevat Satulasepät ja Verhoilijat liittoomme saisimme, voisimme vielä jäsenlukuamme lisätä noin 300:lla.

Koettakaamme siis kukin kohdastamme tehdä voitamme saadaksemme tuon ulkopuolella liittoa olevien luvun supistumaan mahdollisimman vähään.

Osastoja joka kylään missä vain 5:kin ammattilaista (oppilaatkin siihen luettuna), löytyy! Ja missä ei senkään vertaa ole, sieltä yhdyttäkööt yksityisinä!

Liiton toimikunnan puolesta:

*M. Torvi.*

## **N:o 9. Suomen Sahateollisuustyöväen liiton vuosikertomus.**

Kovaa on saanut liitto kokea koko olemassaoloaikansa, mutta erittäinkin viimeisenä toimintavuotena on sillä ollut entistä enemmän vaikeuksia voitettavana pysyäksään pystyssä ja vähänkin toimintakuntoisena, sillä yleisesti teollisuuden alalla on vallinnut huono aika, joka ei ole sivuuttanut sahateollisuuttakaan.

Teollisuudenharjoittajat yleensä tunnetaan siitä, että ne eivät tahtoisi kärsiä vähemmässäkään määrässä huonomman ajan vaurioista, vaan työntää ne kaikki työntekijäin kärsittäväksi; toisin sanoen työnantaja tahtoo

käyttää huonoja aikoja omaksi edukseen. Hän voikin sen tehdä, sillä hänellä on monta keinoa käytettävänä, etenkin kun työntekijät ovat heikosti järjestyneet. Niinpä nytkin sahain omistajat, kun ovat hyvin järjestyneet, pitivät heti kokouksensa kun puutavaramarkkinat vähänkin huononivat, jossa kokouksessaan päättivät vähentää tuotantoaan 25 %. Tuotannon vähentäminen pantiin heti alkuun vähentämällä metsien kaatoa, joka toimenpide kohdistui tietysti pysyttääkseen tavaramarkkinain hinnat mahdollisimman korkealla. Vaan tällä tavalla tavarain myyntihintojen korkealla pysyttäminen ei vielä riittänyt sahain omistajain totuttua suurta voitonhimoa tyydyttämään; he kohdistivat taistelunsa omia elättäjiään vastaan rupeamalla alentelemaan työläisten entisiä, monessa suhteessa kurjia palkkoja. Tätä työnantajain palkkojen alentamistoimenpidettä vastaan on liiton täytynyt kohdistaa kaikki voimansa saadakseen pysytettyä työläisille entiset palkkasuhteensa, jota työnantajain anastamishalua ei ole voinut liittokaan joka paikassa ehkäistä, sillä palkkoja on alennettu kaikista työntekijäin vastataisteluista huolimatta usealla sahalaitoksella. Näin ollen ovat kapitalistiherrat onnistuneet huonon ajan seuraukset työntämään työläisten hartioille ja vieläpä hankkimaan siitä itselleen tuntuvia etuja, kun he huonomman ajan tullen vähentävät tuotantoa ja senkin vähän tuotannon seisottavat varastossa, lopettavat tykkänään tarjonnan niin kauaksi aikaa kuin tavarain hinnat kohoavat siksi korkealle, että he saavat senkin korvauksen minkä se pääoman korko tekee, joka on seisonut heidän tavaravarastossaan. Niinpä voimme nytkin sanoa sahatteollisuuden alalla, että huonon ajan turvissa tehdyt työläisten palkkojen alennukset on mennyt sahaheirrojen taskuun, jonka olisi voinut ehkäistä jos sahatyöläiset olisivat tarkemmin tunteneet ammatillisen liikkeen merkityksen.

Liitolla on ollut 12 lakkotaistelua, joissa kolmessa työläiset ovat esittäneet vaatimukset; toiset ovat olleet puolustustaisteluja. 12:sta taistelusta on päättynyt työ-

. / / , /  $N^4$  • II •

läisten häviöllä 4, siis kolmas osa. Mutta kolmas osa on ollut työläisistä näissä taisteluissa järjestymättömiä. Jos kaikki työläiset olisivat olleet järjestyneitä, niin voisimme esittää voitoista loistavammat numerot. Työnsulkuja on liitolla ollut kaksi, ensimmäinen alkoi heti vuoden alussa palkkojen alentamistarkoituksessa Mikkelissä Saksalan sahalla, joka Liiton ja Ammattijärjestön avulla saatiin heti alkuunsa kutakuinkin järjestetyksi.

Oravin sahalla alkoi sulku toukokuun 6 p., syystä kun työnantaja oli laatinut yksipuolisen orjakontrahdin ja koetti pakottaa työläiset yksilöinä sen hyväksymään ja allekirjoittamaan. Työläiset olivat järjestyneitä, eivät sitoutuneet yksilöinä työnantajan tarjoomaa kontrahtia allekirjoittamaan, olisivat hyväksyneet järjestön nimessä joukkosopimuksen. Tätä järjestön nimeä ei työnantaja suvainnut kuullakkaan, ja kun ei saanut työläisiä heti tahtonsa alle taipumaan, ei antanut tehdä töitä entisilläkään ehdoilla, joten työläiset joutuivat työnsulkuun. Työläisten puolelta tarjottiin usean kerran järjestöjen välityksellä sovitteluja, jotka työnantaja hylkäsi; näin ollen jatkui sulku elokuun 20 päivään, jolloin työväki päätti lopettaa taistelun kärsittyään tappion, kun työnantaja oli saanut ympäri maata kerättyä sen verran rikkuria että saha pääsi vähäisessä määrässä käyntiin. Entisistä työläisistä, jotka olivat kaikki järjestyneitä, ei antautunut yksikään petturiksi. Tässä työtaistelussa oli sulkulaisten luku 45. Menetettyjen työpäivien luku 3,886. Avustus liitolta Smk. 3,326: 50. Ammattijärjestöltä Smk. 500: -

Isompia työrettelöitä on ollut viisi, joissa kaikissa on ollut työnantajan puolelta kysymyksessä työläisten palkkojen alennus, joissa kumminkin on liiton välityksellä ilman lakkoa saatu pysytettyä palkat entisellään, paitsi Hallan sahalla, jossa tukkikasatyömiehet joutuivat työpaikastaan pois, työnantajan hylkäämällä kaikki työläisten puolelta tarjotut sovittelut.

*Sovintooikeuksia.* Kotkan Norjan sahalla rikkoi työnantaja v. 1907 tehdyn työnsopimuksen alentamalla yh-

deltä työryhmältä palkkaa 50 penniä päivältä miestä kohden. Työläisissä oli järjestyneitä, jotka antoivat asiansa liiton huostaan. Liitto pyysi työnantajaa sovinto-oikeuteen työsopimuksen rikkomisesta. Työnantaja suostui. Sovinto-oikeus katsoi työnantajan rikkoneen työsopimusta ja tuomitsi työnantajan maksamaan työläisille sopimuksessa määrätyn palkan. Liiton asioita ajoi Ammattijärjestön puheenjohtaja.

Helsingissä Sörnäisten lautatarhalla rikkoivat jotkut osaston jäsenet voimassa olevaa palkkaustariffia, tekeillä ylityötä ilman 50 % korotusta. Osasto pyysi liitolta lupaa saada asettaa asia sovinto-oikeuteen, jonka luvan osasto saikin. Sovinto-oikeus harkitsi asian ja tuli siihen tulokseen, että palkkaustariffia on rikottu. Ja kun rikkoijat ovat olleet osaston jäseniä ovat he tehneet rikkomuksensa tietensä. Oikeus tuomitsi rikkojain hyvityksenä maksamaan Ammattijärjestön lakkorahastoon Smk. 27: 50.

*Työsopimukset.* Kotkan sahoilla v. 1907 tehdyt työsopimukset ovat vielä voimassa, kun ei niitä viime keväänä kumpikaan puoli sanonut irti. Näiden sopimuksien alaisena työskentelee työläisiä: miehiä 1,800, naisia 190. Sopimus on aina vuoden edelleen voimassa, jos sitä ei jommaltakummalta puolelta ennen touko-kuuta irtisanota.

*Agitatsiooni.* Liitolla oli agitaattorina toveri M. Karvonen, joka kierteli osastoissa selvittelemässä ammatillisen liikkeen merkitystä ja oli apuna neuvoja antamassa uusia osastoja perustettaessa.

Liiton hallintorahaston vähyiden takia päätti liittohallinto lakkauttaa agitaattorin toimen, joten toveri Karvonen joutui pois liiton palveluksesta lokakuulla. Siitä lähtien ei liitolla ole ollut agitaattoria.

Liitto on julaissut neljännesvuosijulkaisua „Sahateollisuustyöläinen" noin 3,000 kappaleen painoksena.

*Liiton osastojen ja jäsenten luku.* Vuoden alussa oli osastojen korkein numero 76 ja niiden yhteinen jäsenluku 4,321. Näistä ei oltu vähennetty niitä osastoja,

jotka jo silloin olivat lakanneet toimimasta liitossa. Ne ovat seuraavat viisi osastoa:

|                                 |     |     |
|---------------------------------|-----|-----|
| Tampereen osasto                | N:o | 14. |
| Lahdenniemen sahan osasto       | ff  | 30. |
| Kotkan satamatyöläisnaisten os. | Я   | 39, |
| Savonlinnan osasto . . . .      | »   | 41. |
| Harvaluodon Piikkiön sahan os.  | ii  | 71. |

9 Kuluneena vuotena on yksitoista osastoa lakkauttanut toimintansa. Usean osaston toiminnan lakkauttamiseen on ollut syynä sahojen seisomaan jääminen määräämättömäksi ajaksi, joten työläisten on täytynyt siirtyä pois paikkakunnalta ja lopettaa osaston toiminta.

Liittoon on kuluneen vuoden aikana liittynyt 14 uutta osastoa, joten nyt on osaston korkein numero 90, vaan kun tästä luvusta otamme pois toimintansa lakkauttaneet osastot, jää Liittoon toimivia osastoja 74, joiden jäsenluku on 2,339 kokomaksavaa ja 235 puolimaksavaa, yhteensä 2,574. Jäsenluku on tuntuvasti alentunut, johon on vaikuttanut se, kun sahoja on jäänyt käyntiin yhtävuoraa, joten toisen vuoron työläiset ovat joutuneet etsimään työansionsa toisista ammateista ja jääneet pois Sahateollisuustyöväen liitosta. Vaan tulevaisuuden toivo on jo parempi sahateollisuudenkin alalla, sillä puutavaramarkkinat näyttävät olevan elpymään päin.

*Liiton toimitsijat.* Edustajakokouksessa valittu sihteeriksi ja rahastonhoitaja toveri V. Berg sairastui vuoden alussa ja muutti sittemmin manalan majoille. Liittohallinto valitsi tammikuun 13 p:nä pitämässään kokouksessa väliaikaiseksi sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi hallinnon puheenjohtajan toveri J. Aaltosen, joka sittemmin liiton äänestyksellä kahdesta ehdokkaasta tuli valituksi liiton sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi. Toveri Aaltonen on tässä toimessa vieläkin. Aaltosen siirryttyä pois puheenjohtajan toimesta, valitsi liittohallinto puheenjohtajakseen A. Turkian.

Liiton luottamusmies A. Nyberg sanoi itsensä irti toimestaan helmikuussa. Liittohallinto julisti sanomalehdessä paikan avonaiseksi. Tointa haki 6 henkilöä. Näistä hakijoista valitsi liittohallinto luottamusmieheksi O. Orasmaan, jonka piti ryhtyä toimeensa toukok. 1 p., vaan Orasmaa kieltäytyi tointa vastaanottamasta juuri silloin kuin hänen olisi pitänyt olla jo toimessa, joten liitto jäi luottamusmiehettä sellaisella ajalla kun sitä kipeimmin kaivattiin. Liittohallinnon yksityiset henkilöt kääntyivät V. Heimosen puoleen kysymällä josko hän tulisi luottamusmieheksi, johon Heimonen antoi myöntävän vastauksen, jonka jälkeen liittohallinto kokouksessaan valitsi V. Heimosen luottamusmieheksi, jossa toimessa hän on nykyäänkin.

### **N:o 13. Suonien leipurityöntekijäin Hitto.**

Osastojen luku 1 p:nä tammik. 1908 oli 15, saman vuoden jouluk. 31 p:nä 14. Vuoden kuluessa perustettu 3 uutta osastoa. Toimintansa lopettaneita 5. Uudestaan alkaneita 1.

Jäsenluku 1 p:nä tammik. 1908 oli 315, niistä 222 miestä, 25 naista, 68 oppilasta. Saman vuoden jouluk. 31 p:nä oli jäsenluku 298, joista miehiä 192, naisia 34, oppilaita 72. Vähennys 17.

Liiton sisäänkirjoitusmaksu on 1: 50, ja on se yhtä suuri kaikille. Viikkomaksu 25 penniä opinkäyneeltä, 15 penniä oppilaalta ja naisjäseniltä. Edellisestä lankeaa 10, jälkimäisestä 5 penniä apurahastoon. — Osastot kantavat sisäänkirjoitusmaksua 1—1: 50, jäsenmaksua —: 75—1—2 mk. kuukaudessa.

Ylimääräistä veroa ovat liiton jäsenet suorittaneet 8 viikolta, josta opinkäyneiden osalle tulee 4 mk., oppilaiden ja naisjäsenten osalle 2 mk. Verotus oli Suom. Ammattijärjestön asettama ja on se kokonaan langennut mainitun järjestön hyväksi.

Työtaistelutta on kuluneena vuonna ollut 4. Näistä

1 puolustuslakko, 2 osittaista hyökkäyslakkoa, 1 sovittu suoraan neuvotteluissa. Työtaisteluissa on liitto esiintynyt yleensä kohtuullisilla vaatimuksilla, vaikka työnantajat niissä tavallisesti löytävät kohtuuttomuutta, vertaamalla uudistuksia niihin barbarisiin oloihin joista vastikään on vapauduttu. — Kyseessä olevat lakot päättyivät työntekijäin voitolla.

Neuvotteluja on näihin asti ollut vaikea saada alkuun sentähden, että vain harvoilla paikkakunnilla on työnantajilla oma yhdistyksensä. Sitäpaitsi ovat työnantajat yleensä tottumattomia neuvotteluihin ja tämä yhdistettynä itsekkäisyyden kanssa tekee neuvottelut toisinaan mahdottomiksi.

Sopimuksia oli vuoden lopulla voimassa 10. Niistä päättyy 1909 6 kpl., 1910 3 kpl., 1911 1 kpl. Sopimusten alaisena työskentelee noin 375 työntekijää, ja 101 työnantajaa on ne hyväksynyt.

Liitolla on „Tähti” niminen sanomalehtensä joka ilmestyy neljännesvuosittain, painos 7—800 kpl. Toistaiseksi jaetaan lehteä kertamaksun perusteella, hinta jäseniltä 25 penniä, ei jäseniltä 50 penniä kpl.

Agitationia ei kuluneena vuonna ole voitu suuremmassa määrin harjoittaa, koska liiton vähävaraisuus samoin kuin sisäisen toiminnan perinpohjainen järjestely on sen estänyt. Agitationista on saanut pitää huolta oma sanomalehti. Sitäpaitsi on siht. matkojensa ohella pitänyt muutamia esitelmiä ja vuoden lopulla päätti liittohallinto järjestää palkattujen puhujien avulla lyhyempiä luentotilaisuuksia huonommin järjestyneille paikkakunnille. Virallisen tilaston mukaan v. 1905 työskentelee Suomessa noin 2,200 leipurityöntekijää, joten agitationille kyllä on alaa. Mutta maan laaja pintaala ja harvaan asutus asettavat agitationille samoin kuin järjestymisellekin vaikeuksia.

Työn kysyntä on ollut jonkun verran pienempi kuin edellisinä vuosina, maassa valitsevan taloudellisen pulan ja sitä seuraavan työttömyyden vaikutuksesta. Tarkkoja

numeroita työttömyyden laajuudesta ei kuitenkaan voida esittää, koska tarkkoja tietoja ei ole jäseniltä saatu.

Vakuutuskassoja ei liitto nuoruutensa tähden ole vielä ehtinyt luoda, joten avustusta muissa kuin työtaisteluissa, ei toistaiseksi jaeta. Paitsi taistelurahastoa, on ryhdytty myöskin työttömyys- ja matkaapu rahaston perustamispuuhiin, ja on siinä jo päästy hyvälle alulle. Vakuutusrahastojen avulla toivoo liittohallinto vastaisuudessa voivansa poistaa suuren muuttelevaisuuden jäsenyyteen ja jäsenyydestä pois, joka nyt on huomattavissa.

Oikeuden käyntiin olisi useasti ollut aihetta tarkastusviranomaisten laiminlyöntien johdosta, mutta liiton väharaisuus on siitä toistaiseksi estänyt.

Liittohallinto on edustajakokouksen valitsema ja kuuluu siihen 7 vakinaista ja 3 varajäsentä, sen kotipaikka on Helsinki. Puheenjohtajana on toiminut J. Koivistoinen, v:puheenjohtajana J. Lähde, rahavarojenhoitajana J. R. Kahila, sihteerinä K. Lindroos. Sihteerin palkkiona on 150 mk. kuukaudessa, rahastonhoitajan 50 mk. vuodessa. Liittohallinnon muut jäsenet ovat palkattomia.

Liitto kuuluu Suomen Ammattijärjestöön.

Liittomme on siinä suhteessa huomattavampi muita Suomen ammattiliittoja, että se lainsäädännöllisten toimenpiteitten kautta on hankkinut ammatin työntekijöille suojeluslain joka kokonaan poistaa sunnuntaityön, samoin yötyön, jos eivät työntekijät vapaaehtoisesti suostu tekemään yötyötä niinä 10 yönä vuodessa joka laissa erikoisten tilapäiskiireiden varalle on myönnetty. Laki ulottuu myöskin täysi-ikäisiin työntekijöihin, säättää 48 tuntisen normaalityöviikon ja yksinomaisen rahapalkan.

Lainvaiheista vielä muutamia piirteitä. V. 1897 tehtiin Helsingin leipuri amm. osaston alotteesta anomusehdotus yötyön poistamisesta leipurin ammatissa. Valtiosäädty anoivat Hallitsijalta tutkinnon toimeenpanoa, ja sen perusteella armollista esitystä, joka annettiin v. 1905 valtiopäiville. V. 1900 tekivät maan leipomo-

liikkeenharjoittajat alamaisen anomuksen H. Milleen Venäjän keisarille, että heidän lakiehdotuksen hylkäämistä tarkoittava alistuksensa otettaisiin huomioon „ja täydellinen sopimusvapaus . . . työnantajain ja -tekijäin kesken edelleen säilytettäisiin". V. 1904 valtiopäiville jätettiin ylempänä mainitun osaston puolelta toinen anomusehdotus, jossa niinkään pyydetään yötyön poistamista ja työajan rajoittamista 10 tuntiseksi. Anomusehdotus yhdistettiin armolliseen esitykseen v. 1905, asia jäi kuitenkin loppuun käsittelemättä. V. 1907 eduskunnassa — joka kokoonpanoltaan oli edellisiä kansanvaltaisempi — tuli asia uudestaan esille ja leipurikousten uudempien päätösten mukaisesti vaati eduskunnan Sos. dem. ryhmä yö- ja sunnuntaityön poistamista, 8 tunnin työpäivää ja rahapalkan käytäntöön ottamista.

Lakiehdotus oli v. 1907 eduskunnassa esillä 6 eri kertaa. Puhevuoroja lakiehdotuksen johdosta käytettiin 103, joista lakiehdotusta vastustavia lähes puolet. Keskustelupöytäkirjaa syntyi asiasta 110 suurta painettua sivua. Lain aikaansaanti ei ole ollut helppoa, mutta vaikeuksista huolimatta tuli se hyväksytyksi 22 p:nä lokakuuta 1907. Laki saavutti armollisen vahvistuksen 4 p:nä kesäkuuta 1908, ja Suomen Senaatin päätöksen mukaisesti astuu se voimaan 1 päivä heinäkuuta 1909.

Voidakseen vahvistaa suojeluslain leipureille, on Suomen eduskunta ja hallitus tarvinnut aikaa 12 vuotta, 4 kuukautta ja 15 päivää.

Tilan vähyys ei salli tämän yhteydessä perusteellisempaa selvitystä Suomen leipurityöntekijäin yhteistoiminnasta. Mutta voidakseen ymmärtää ne vaikeudet mitä leipureilla on ollut voitettavana ennenkuin on saavuttu nykyisellekään kehitystasolle, tulee vaan muistaa, että ammattikunnan työntekijät ovat saaneet käydä 20 vuotta amatillista taistelua, noin 12 V2 vuotta lainsäädännöllistä, yksin yötyön poistamisen puolesta. Ja tämä on kuitenkin asia jonka eteen monen muun ammattikunnan ei ole tarvinnut tehdä mitään, vaan ovat saaneet kiinnittää kaiken harastuksensa muihin parannuksiin.

## N:o 14. Suomen Kivityöntekijäin liitto.

Liiton jäsenluku jouluk. 31 p:nä 1908 oli 1,392. Lisäys 70. Osastoja oli 36. Vuoden varrella lakkasi 3 osastoa toimimasta, mutta 5 uutta osastoa syntyi.

Jäsenet ovat maksaneet veroa 1 mk. neljännesvuodessa. Ylimääräistä veroa on ollut 9 viikkoa å 50 p. viikko, joista yksi viikko oman liiton määräämä ja 8 viikkoa Suomen Ammattijärjestön määrääminä. Kuitenkin on työttömyys ollut suuri, niin että ylim. veroa kaikkia liiton jäseniä kohti on maksettu vuoden ajalla **2: 80.**

Liitolla on työsopimuksia 15 vuoden lopulla ja niiden mukaan työskentelee noin 2,500 miestä.

Liitolla on palkkaa nauttiva sihteeri, joka saa palkkaa 150: — mk. kuussa; rahastonhoitaja on 10 mk. kuukausipalkkiolla.

### *Työtaistelut.*

V. 1907 jäi päättymättä *Antrean* pitkälinen lakko Itä-Suomen Graniitti o.-y. kanssa. Osaston esityksestä jätti t. p. valiokunta kirjallisen työsopimusehdotuksen, koska katsoi edullisemmaksi saada riitaisuudet päättyään kirjalliseen sopimukseen kuin jäädä ilman sopimusta, sekä lakkolaisten puolesta toivottiin, että riitaisuus pitäisi saada loppuun. Tammikuun 15 p:nä allekirjoitettiin sopimus, joka ei kyllä ollut parhaimpia, vaan katsottiin edullisemmaksi kuin kokonaan antautuminen. Tästä on ollut jälkimaininkeja, etenkin - sen liian laajalle ulottamisesta.

Helmik 5 p:nä alkoi lakko *S. Kiviteollisuus o.-y. tehtaalla H:gissä*. Vaadittiin järjestyssääntöjä pois. — Tulos oli, että neuvottelut alkoi 3 päivän kuluessa ja päättyi järjestyssääntöjen poistamisella.

*Pyhtäällä* alkoi lakko maalisk. 12 p:nä. Sihteeri matkusti sinne lakkolaisten pyynnöstä, antamaan neuvoja. Lakko kesti 11 päivää. Saivat palkkojaan vähän korjatuksi.

*Taninkylässä Itä-Suomen Graniitti o.-y. työmaalla* teki työntekijät vaatimuksen palkkain korottamisesta ja

16 p:nä maalisk. lakkasivat työstä. Yhden päivän lakon kestänyt saivat vaatimansa hyvityksen.

Maaliskuussa päätti osastot 1, 2 ja 8 Hrgissä julistaa urakoitsija *Kivekkään* työt lakkotilaan, syystä että kieltäytyi hyväksymästä allekirjoituksellaan palkkasopimusta. Suomalainen työväenliitto hankki rikkureja, eikä ilmottanut olevan syytä lakkoon. Koska työt sujuivat huonosti suomettarelaisilta rikkureilta, täytyi työ ottaa pois „*Kivekkäältä*”, ja silloin voitiin lakko lopettaa 1 p:vä kesäkuuta.

*Mikkelin osasto* esitti uuden työsopimusehdotuksen koska työnantajat sanoivat entisen ylös. Lakko alkoi 21 p:vä huhtik. ja päättyi 6 p:vä kesäkuuta täydellisellä tappiolla: osastolla oli hyvä halu lakkoon, vaan epätoivo saavutti liian pian. Työnantajan niskavoima oli jo murrettu ja täytyi entisestä kiellostaan huolimatta antaa kirjallinen tarjous, silloin ei osasto voinut enää vartoa vaan lopetti lakon ja menivät töihin. — Avustusta saivat 8—15 markkaan yhteensä 291: 50.

*Hyypyrän louhi7nolla Hyvinkäällä* vaadittiin 5 penin palkankorotusta porareille ja hakkaajille ja vaatimuksen tukemiseksi alkoi lakko 30 p:nä huhtik. Päätyi osittaisella voitolla kirjalliseen työsopimukseen 22 p:nä elokuuta.

*Helsingissä työkunta Louhen* työmaat julistettiin lakkotilaan 11 p:nä kesäkuuta syystä, että kielsi luottamusmiehen työmaallaan toimimasta. Päätyi 1 p:nä syyskuuta voitolla ja osastot sai 25: — kulunkien korvausta.

*S. Kiviteollisuus o.-y. tehtaalla Helsingissä* tekivät venäläiset lakon ja liiton jäsenet menivät kannatuslakkoon lokakuun 3 p:nä. Päätyi voitella 15 p:nä, joten saatiin venäläisille 9 tuntiin perustuva työpäivä sekä sama palkkajärjestelmä kuin suomalaisille kivityöntekijöille. Voidaan vielä mainita, että toverillinen tunne kasvoi tästä venäläisten ja suomalaisten työntekijäin välille, ja kolmattakymmentä venäläistä otti S. Kivityöntek. liiton jäsenkortin.

*Helsi7igin asemarakennuksen lakko*, joka on ollut pitkällinen, on päätetty lopettaa täydellisellä tappiolla. — Ei kuitenkaan osastot ole ilmoitusta tehneet liitolle.

*Riitaisuuksia*, joissa lakko voitiin välttää, oli H:gin palkkasopimuksen uusiminen. Tässä oli suuria vaikeuksia voitettavana, ensiksi saada jäsenet käsittämään, että työkausi ei parane, ja näinollen ei ole hyötyä lakosta. Sovittelut oli pitkälliset, työt kävi väli-rauhalla huhtikuun 4 päivästä heinäkuun alkuun, jolloin osastojen puolesta allekirjoitus tapahtui, ja suostui silloin Rakennuskonttori myös ottamaan „kunnan töissä” käytäntöön sopimuksen. Näin saatiin vältetyksi suuri taistelu.

Uudenkaupungin sopimus myös oli uusimisen alaisena. Neuvottelut kesti monta päivää, allekirjoitettiin 4 p:nä heinäkuuta. Sopimus on laaja-alainen, käsittäen Uudenkaupungin saariston, Uudenkaupungin ja Vehmaan.

Yllätys tehtiin H:gissä rakennustyöläisten 9-tuntisen työpäivän pois riistämiseksi Rakennusmestariiliiton taholta. Tätä ryöstämishyökkäystä varten jo valmistuttiin ja olisi ollut ehkä peräänantamaton. Pahat kielet kertovat, että audienssi-matkat hallituspiireissä rakennusmestarien taholta eivät olleet tuottaneet tuloksia, joten täytyi tämä hyökkäys antaa olla tekemättä.

Uusia työsopimusehdotuksia hyväksyi liitto Viipurin ja Kotkan osastoille, jotka jätettiin työnantajille. Näistä Viipurin R.-mestariyhdistys ei antanut pyynnöstäkään minkäänlaista selitystä. Kotkan myös venyviä ja kaikenlaisia saivarteluja. Kun ei ollut edellytystä ryhtyä pakotamaan lakolla, koska työkausi näytti huonolta, jäi nämä kuolleeksi kirjaimeksi.

Vaasan sopimus on sanottu irti ja uusi ehdotus jätetty työnantajille. Tämän ehdotuksen hyväksyi myös S. Ammattijärjestön toimikunta.

Viime vuodelta jäänyt riitaisuus *Ensossa*, jossa joutui meidän jäsenet sulkuun ja saivat kärsiä, annettiin kehoi-

tus osastoille niiden avustamisesta. Näin tulleista varoista saivat ne avustusta vuoden alussa.

*Kansainvälinen yhteys.* Kirjevaihtoa on ollut Kivityöntekijäin Kansainvälisen sihteeristön kanssa ja on tehty selkoa Suomen kivityöntekijäin järjestäymisestä sekä yleensä toiminnasta, joten eri maissa on jo tullut liiton toiminta tunnetuksi.

Syyskuussa saapui Pietarin Graniitti- ja marmorityöntekijäin ammattiyhdistyksen edustaja neuvotteluihin, miten olisi saatava yhteistoimintaa, jolla voitaisiin parantaa sitä aukkoa, mikä vallitsee työoloissa suomalaisten ja venäläisten kivityöntekijäin välillä. Neuvottelut johtivat seuraavaan päätökseen:

1) Että Suomen Kivityöntekijäin liiton ja Venäjän Pietarilaisen Graniitti- ja marmorityöntekijäin ammattiyhdistyksen välillä tulee olla tiedonannot kaikista niistä asioista, joilla on yhteyttä toistensa kanssa, sekä asianomaiselle liitolle tai yhdistykselle ilmoittaa ne työmaat, joissa työriidat, lakot ja sulut ovat ja on se liitto tai yhdistys pitävä huolta jäsenistään, että ne eivät saavu riidanalaisiin työpaikkoihin.

2) Mitä edellä on sanottu jäsenistä, on se vaikutuksellaan kehoittava myöskin ei-jäseniä sitä noudattamaan.

3) Että venäläinen kivityömies työskennellessään Suomessa noudattaa sitä työpalkkajärjestelmää ja työpäiväjärjestelmää, mikä Suomen Kivityöntekijäin liiton jäsenillä on päätöksensä ja käytäntöön saatu itsekussakin paikkakunnassa.

4) Että ne jäsenet, jotka näin tilapäisesti ovat Suomessa kivitöissä, suorittavat jäsenveronsa Suomen Kivityöntekijäin liiton osastoille, niiltä kuukausilta kuin Suomessa ovat.

5) Näin yhteistoiminnassa ollut jäsen nauttii työriidan sattua samallaista avustusta kuin suomalaiset kivityöntekijät.

6) Mitä edellä on sanottu venäläisistä, samat olkoon ehdot suomalaisilla kivityöntekijöillä, työskennellessään kivitöissä Venäjällä.

*Työtilastoa* laatimaan ryhdyttiin vuoden alussa. Mutta huonolla menestyksellä. Ensi neljänneksellä antoi tietoja 262 jäsentä. Näiden keskimääräisiksi työpäiviksi tuli tammi-, helmi-, maaliskuulla 60,3, tuntia päivää kohti 8,6, sairautta 1,8, työnpuutetta 7,6, ansio 263: 43 penniä, vuokraan mennyt 39: 39 p. Toiselta neljännekseltä antoi 100 jäsentä, näiden tulot vuokra pois vedettynä jäi kuukautta kohti 91: 32 p. ja perheluku tuli keskimääräiseksi näille 100:lle 3,5; ei siis jäänyt yhtä markkaa henkeä kohti vuorokaudeksi. Kolmannella neljänneksellä antoi tiedot 67 jäsentä, olivat tehneet 4,084 työpäivää ja työtuntien luku 38,543, ansainnut 26,395: 75 p., vuokraan maksanut 2,602: —, sairastanut 80 päivää, työnpuutetta kärsineet 438 päivää.

Vaikka teollisuusmarkkinain tila onkin ollut huonompi kuin edellisinä vuosina ja työnantajat ovat käyttäneet tilaisuutta hyväkseen, saadakseen ammatillisen työväenliikkeen kehittymisen siirretyksi tuonnemmaksi, ei saanut taantumusta aikaan, vaan järjestäytyminen näyttää käyvän tasaisesti ja varmasti yhä kärjistävässä taistelussa pääomaa vastaan.

## **N:o 16. Suomen Kutomateollisuustyönt. liitto.**

Kulunut vuosi on liiton toiminnassa ollut kovan koettelemuksen vuosi. Työttömyys on ollut suuri, josta on seurannut, että jäsenten on täytynyt taloudellisen elämän pakosta erota liitosta suuressa määrin. Työajan lyhennystä on ollut miltei jokaisella tehtaalla, toisissa erittäin tuntuvastikin.

Katsellessamme toimintaa vuoden vaihteessa, ilmenee kaikesta huolimatta toiminnassa edistystä. Jos otamme vielä huomioon sen, että ennen teollisuuskriisien aikana on osastoistamme ollut jälellä ainoastaan nimi, niin voimme toivehikkaina katsoa tulevaisuutta suoraan silmiin.

Jäseniä oli liitossa vuoden alussa 1,708 ja vuoden

lopussa 1,245. Naisjäseniä oli vuoden alussa 1,006, lopussa 737. Miesjäseniä 702, lopussa vuotta 508, joten vähennys on tapahtunut sukupuoleen katsomatta koko jäsenluvusta.

Jos ottaa huomioon, että nyt teollisuuskriisin ollessa palkat ovat pienet, niin että ne parhaimmassa tapauksessa ovat olleet 15—18 mk. viikko ja alemmassa 75 penniä ja 1 mk. päivää kohden, niin ei jäsenten vähennys ihmetytä.

Liiton jäsenmaksu on I luokassa 20 penniä viikko, 10: 40 vuosi, II luokassa 15 penniä viikko, 7: 80 vuosi ja III luokassa 10 penniä viikko, 5: 20 vuosi. Näihin tulee lisäksi osaston maksut, jotka tavallisesti ovat 10 penniä viikko joka luokassa, joten todelliset jäsenmaksut ovat II. 15: 60 vuosi, II 1. 13: — vuosi ja III 1. 10: 40 vuosi. Sisäänkirjoitusmaksu on liitolle 1: — ja osastolle 1: — eli Smk. 2: —.

Ylimääräistä veroitusta oli liitossa Ammattijärjestön määräämä veroitus Kone- ja Metallisulun tähden, jota ei voitu paraalla tahdollakaan suorittaa. Useat osastot tekivät päätöksen „joka ei suorita niin osastosta pois”, mutta siitä huolimatta jäi miltei kaikkien maksut kesken eli puolinaiseksi. Tämän lisäksi erosi sanotun toimenpiteen tähden suuri määrä liitosta jäseniä, koska eivät voineet maksujaan maksaa. Liittohallinto edelläolevaa asiaa käsitellessään ei voinut sitä ratkaista, vaan lykkäsi ratkaisun keväällä 1909 pidettävään edustajakokoukseen.

Edelläolevasta kysymyksestä johtuu m. m. seuraavat ratkaistavat seikat: Eroitetaanko sulkuveron laiminlyöneet jäsenet? Mitä tehdään osan sulkuveroa suorittaneille jäsenille? Maksaako liitto sulkuvero vajauksen Ammattijärjestölle? ;— Jäsenet maksoivat sulkuveroa Smk. 2,826: 70 ja niiden olisi ollut maksettava Smk. 4,602: —.

Lakkoja ei liitolla ole ollut; työriitoja palkkauksesta ja järjestyneiden poikoteerauksesta on ollut useampia,

mutta ne on sovittu tai jätetty toistaiseksi huonon ajan tähden.

Liiton virkailijoina ovat olleet: puheenjohtajana A. Vuolle, rahastonhoitajana V. Kanto, joka on toimesta saanut palkkaa Smk. 150: — vuodessa, sihteerinä Kaarlo Hellman, joka on saanut palkkaa 150: — kuukaudessa.

Ammattikuntaan kuuluu tilastotietojen mukaan noin 12 tuhatta työläistä, joista ainakin 25 % on alaikäisiä, joten liiton ulkopuolella on noin 7 tuhatta työläistä. — Edellä olevaan katsoen on aivan riittävästi agitatsioonille tilaisuutta. Agitatsionia ei ole liitto viime aikana harjoittanut juuri ollenkaan, koska ei ole tullut käyttövaroja tarkoitukseen. Paremman ajan tullen on se aivan luonnollinen tehtävä ja silloin siihen löytyy myös varojakin. Seikka, joka on tehnyt agitatsioonin harjoituksen mahdottomaksi, on taloudellinen asema ja liittohallinnon toiminnan rajoitus varojen käyttöön nähden. Ainakin viimeksimainitun seikan luullaan paranevan tulevassa edustajakokouksessamme.

Työmarkkinat ovat olleet hyvin huonot ja työvoima on tehtailla alennettu mahdollisimman pieneksi. Työttömyysavustusta jaettiin liiton kassasta Smk. 1,896: — 58 jäsenelle sen mukaan miten itse olivat liittoon maksaneet: I 1. 12: — viikko, II 1. 9: — viikko ja III 1. 6: — viikko 4 viikon ajan.

Toivossa olosuhteiden muuttumiseksi meille suopeamiksi, astumme sitkeään taisteluun kapitalismin valtaa vastaan.

Tampere, 28 p. helmik. 1909.

*Kaarlo Hellman.*

### **N:o 17. Suomen Ompelutyöntekijättärien liitto.**

Vuoden alussa oli liitossa jäseniä 230 naista, vuoden lopulla noin 200. Jäsenmäärää ei voi kuitenkaan aivan tarkalleen määrätä, sillä liitossa on osastoja, jotka uusi-

tuista pyynnöistä huolimatta eivät suvaitse ilmoittaa jäsenmääräänsä.

*Maksat* liittoon ovat 20 penniä kuukaudessa kulta-kin jäseneltä. Siitä toinen puoli menee liiton työttömyysrahastoon, toinen puoli jää käyttövaroiksi. Minkäänlaista sisäänkirjoitusmaksua ei ole. Jäsenmaksut osastoissa eri paikkakunnilla ovat hyvin erilaiset, noin 6—8 mk. vuodessa.

Liitollamme ei ole ollut minkäänlaisia taisteluita eikä työselkkauksia, joten ei mitään ylimääräistä veroa liitolle ole tarvinnut kantaa. Ainoa ylimääräinen vero on S. Ammattijärjestölle suoritettu vero, jota kukin jäsen on maksanut 6 viikon ajan a 25 p. viikolta, yhteensä siis 1: 50 p. jäseneltä.

Liiton puheenjohtajana oli vuoden alussa Iida Mäkeläinen, sihteerinä Fanny Lindfors ja rahastonhoitajana Martta Huttunen. Heinäkuusta alkaen oli puheenjohtajana Tekla Tuomola, sihteerinä Selma Salpa ja rahastonhoitajana Eeri Haapasalo. Sihteerille maksettiin vuoden alkupuoliskolla palkkiota 100 mk. vuodessa, vuoden lopulla 50 mk. vuotta kohti. Rahastonhoitajan palkkio on 25 mk. vuodessa.

Liittohallinto sijaitsi vuoden alussa Viipurissa, mutta Turussa kesällä pidetyssä edustajakokouksessa se muutettiin Turkuun; siitä johtuu liiton kaikkien virkailijoiden muutos.

Liiton vähäisten varojen takia ei minkäänlaista agitatioonia ole voitu toimeenpanna, niin välttämätöntä kuin se olisikin, liiton ulkopuolella kun vielä on vähintään 3,000 ompelijatarta. Näin ollen on liitto aivan merkityksetön, siihen kun kuuluu ainoastaan 13 osamaan ompelijattarista. Ja maamme kurjimpana, huonoimmin palkattuna ammattikuntana pysyvät ompelijattaret niin kauan, kuin heidän liittonsakin tällaisena Pysyy.

## N:o 18. Suomen Metallivalajaliitto 1908.

Kulunut vuosi on ollut tavallista vilkkaampi toimintansa puolesta, joka on johtunut suurista työrettelöistä ammatissamme, ja nämä työrettelöt ovat avanneet monen ammatilaisemme silmät näkemään ammatillisen liikkeen merkityksen ja voiman, sekä mimmoisena tekijänä se on nykyisessä yhteiskuntataloudessa. Vaikka yleinen työttömyys on maassamme ollut tavattoman laaja, joka on meidänkin toimintaamme paljon haitannut, ei siitä huolimatta ole jäsenmäärä liitossa alentunut, olen vuoden alussa 600:dan vaiheissa, jossa se on pysynyt vuoden loppuun asti.

Uusia osastoja on yhtynyt liittoon vuoden ajalla 1 osasto Oulusta ja heidän jäsenmääränsä on 12.

Liiton ja osastojen välinen toiminta on ollut huomattavan vilkasta, jota osoittaa paraiten niiden välinen kirjeenvaihto. Liiton puolesta on 16 osastoon lähetetty 117 tavallista kirjettä, saman ajan kuluessa on osastoilta tullut 263 kirjettä. Maaseudulla on liiton puolesta käyty asioista selvää ottamassa 13 kertaa ja on siellä käynyt Kinnunen, Saarton, Yrjölä, Mutikainen, Mehtonen, Lehtinen ja Riipinen.

Liittoäänestyksiä on toimitettu 4 kertaa lakonalaisten töiden teosta, Ammattijärjestön päätöksen noudattamisesta (joka koski lakkojen lopettamista), Ammattijärjestöön uudestaan yhtymistä ja liiton pohjarahojen käyttämisestä tai edustajakokouksen pitämisestä.

Liittotoimikuntia on vuoden ajalla ollut kaksi, joista ensimmäinen oli edustajakokoukseen saakka, joka pidettiin 13—15 huhtik. 1908 ja toinen oli siitä vuoden loppuun.

Edellinen toimikunta kokoontui 17 kertaa, käsitellen 95 eri asiaa ja jälkimmäinen kokoontui 42 kertaa käsitellen 296 asiaa. Valiokunnan kokouksissa on jäsenet olleet kokouksissa seuraavasti: ensimmäisen toimikunnan jäsenet Ahlqvist 16, J. A. Lilja 15, D. Uuranen 13, Donner

13, J. Kinnunen 12, K. Yrjölä 4 kertaa ja nykyisen toimikunnan jäsenet Riipinen 41, N. Saarton 11, V. Mehtonen 38, Heinonen 36, K. Yrjölä 15, E. Mutikainen 17, J. Kinnunen 13, Saastamoinen 11, ja J. K. Lehtinen 8 kertaa.

Liitossa on ollut vuoden ajalla 3 sihteeriä, joita on täytynyt vaihtaa sen syyn johdosta kuin henkilöt ovat muuttaneet toiselle paikkakunnalle työskentelemään. Tämä on haitannut hyvin paljon toimintaa.

Osastojen lähettämistä vuosikertomuksista voi päättää ettei sielläkään ole nukkuttu. Niistä 10:stä vuosikertomuksesta joita on liitolle lähetetty kuvastuu toiminta yhteenvedettynä seuraavasti:

*Kokouksia* on osastot ja johtokunnat pitäneet 434, on keskusteltu 1,112 eri asiaa. Yhteisesti on tuloja ollut 20,450 mk. 57 p. ja menoja 17,932 mk. 84 p. puhdasta rahaa 2,497 mk. 73 penniä.

Edelliseltä vuodelta perinnöksi jäänyt Haapakosken lakko jatkui kuluneena vuonna 7 viikkoa kestätyään kaikkiaan 30 viikkoa ja saivat tässä taistelussa työläiset osittaisen voiton.

Työsopimuksiaan on isännistölle pyytäneet esittää Kotkan, Karhulan, Turun, Lehtoniemen, Forssan, Vaasan, Pietarsaaren ja Tampereen osastot.

Työlakkoja on ollut (paitsi Haapakoskea) Vaasassa, Lehtoniemellä, Pietarsaaressa ja Tampereella.

Lehtoniemen lakkoon otti osaa 7 jäsentä ja kesti taistelu pari viikkoa, jossa saavutettiin jonkinlainen työsopimuksen nimellinen ja pieniä lisäyksiä palkkoihin.

Vaasassa kesti taistelu samoin pari viikkoa ja jäseniä otti osaa 7, saavuttivat alimmaksi tuntipalkaksi 45 penniä ja saivat oppilasjärjestelmän.

Pietarsaaren lakko kesti 226 päivää ja menetettiin 2,910 työpäivää; jos lasketaan 4 mk. keskim. palk. päivässä niin olisi tappio 11,640 mk. tehden miestä kohden 716 mk. Liitto on antanut avustusta tässä taistelussa 1,895 mk. eli henkeä kohden 126 mk. 33 penniä. Liiton ja osaston jäsenten yhteinen tappio teki 13,535

mk. ja jäsentä kohden teki tappio 982 mk. 33 p. Taistelussa oli jäseniä 15:ta. Saavutettu tulos siitä huolimatta oli hyvin mitätön.

Tampereen lakkoon otti osaa 50 jäsentä ja taistelu kesti 219 päivää. Työpäiviä menetettiin 9,460, ja 4 mk. jäsenen päiväpalkaksi laskien menetettiin palkoissa 37,600 mk. ja mieskohtainen tappio keskimäärin 752 mk. Liitto on antanut avustusta kaikkiaan tässä taistelussa 7,425 mk. eli henkeä kohden 148 mk. 10 penniä. Liiton ja jäsenten yhteinen tappio on 25,025 mk. ja jäsentä kohden teki se 900 mk. 10 penniä. Tämän taistelu on luettava epäonnistuneiden joukkoon, jonka on vaikuttanut työnantajain äärimmäisyyteen menevä ponnistus ja osaltaan toisten ammattikuntain huono järjestäytyminen.

Sitten on ammattimme joutunut työnantajain hyökkäyksen esineeksi siten että 253 jäsentämme joutui sul-kutaisteluun, nimittäin seuraavissa paikoissa Turussa 40 jäsentä, Viipurissa 40, Högforsissa 50, Lehtoniemellä 7, Vaasassa 15, Porissa 52, Kotkassa 19 ja Karhulassa 30. Näille meni avustusta 7,472 mk. eli 290 mk. 50 penniä jäsentä kohden. Taistelu kesti 6 viikkoa, menetettyjä työpäiviä 9,108 ja 4 mk. jälkeen palkka päivää kohden tekee 36,432 mk. ja jäsentä kohden 144 mk. Liiton ja osastojen yhteinen tappio 43,994 mk. ja jäsentä kohden 173 mk. 50 p.

Kuluneen vuoden työtaistelussa on ollut jäseniämme 159, ja menetetty 22,720 työpäivää, jos laske-taan keskimääräiseksi palkaksi 4 mk. päivältä, niin on työpalkkoina menetetty 110,880 mk. Viime vuoden taisteluissa on liiton kautta avustettu 22,234 mk. 25 penniä. Tähän ei ole otettu vielä huomioon niitä, jotka sulun johdosta jäivät työttömäksi, syystä kuin ei jäsenet ole antaneet tilastoita miten kauvan ovat olleet kukin työttömänä. Avustusta on annettu 125 jäsenelle, jotka ovat sulun johdosta joutuneet työttömäksi 1,436 mk. 50 p.

9

Pietarsaaren oikeusjutussa maksettiin asianajajan palkka ja matkakulut 100 mk.

Säännöllinen jäsenmaksu on jäseneltä 75 p. kuukaudessa ja 37 V2 penniä oppilaalta, ja on jäsenmaksuista koottu yhteen 3,806 mk. 56 penniä.

Ylimääräistä veroa on liiton puolesta ollut 7 viikkoa Haapakoskelle 50 penniä jäseneltä ja 25 penniä oppilaalta. Tampereen ja Pietarsaaren lakkojen johdosta oli 30 viikkoa 1 markan vero jäseneltä ja 50 p. oppilaalta. Sulun johdosta työttömiksi jääneille oli 6 viikkoa 1 markan vero jäseniltä ja 50 penniä oppilaalta, joten täysin maksaneen liiton jäsenen täytyi suorittaa 39 mk. 50 p. ylimääräistä veroa ja 10 mk. 75 p. oppilaan. Nämä verot tuottivat liitolle yhteensä 9,833 mk. 65 penniä.

Muut vuoden tulot tekivät 12,734 mk. 95 penniä. Työrettelöistä johtuneista oikeusasioista sai Pietarsaaren 9 valajaa käydä tentit suorittamassa työläisten nykyisessä yliopistossa ja maksaa myös oikeuskulut.

Sovinto-oikeus asetettiin Porin valajain ja heidän isäntiensä väliseen riitajuttuun ja oli valajia edustamassa E. Haapalainen, N. Saarlund, J. M. Lehtinen. Toimikunta kokoontui 14 p. joulukuuta 1908 ensikerran asiasta keskustelemaan. Mutta ei tämä toimikunta saanut työtään valmiiksi tänä vuonna, syystä kun vuosi meni vähällä.

Metalliherrain kanssa neuvottelemassa on liiton puolesta ollut Uuranen, Lilja, Ahlqvist, Mutikainen, Yrjölä, Penttinen, Lehtinen ja Riipinen.

Ammattijärjestön valtuuston kokouksissa ovat olleet Kinnunen, Mutikainen, Penttinen ja Yrjölä.

Skandinaavialaisten Valajain sihteeristön kokouksessa oli liittoamme edustamassa D. Uuranen.

Tuloja on liitolla ollut kaikkiaan 26,662 mk. 76 p. Menoja 26,365 mk. 73 p. Rahaa kassassa 5,570 mk. 85 p.

Kun katsahdamme kulunutta vuotta, niin emme ole tosiaankaan saaneet levätä laakereillamme, vaan on se kysynyt suurta asian innostusta jäseniltä ja näyttää

siltä että ammatillinen liike on ottanut lujan jalansijan keskuuteemme.

Mutta vaikka olemmekin näin suuresti uhranneet ei tulokset siitä huolimatta ole olleet suotuisia, ja näyttää siltä kuin lähin tulevaisuus vaatisi vieläkin suurempaa uhrautuvaisuutta kuin tähän asti. Sillä työnantajat huomattuaan mikä vaara heitä uhkaa jos meidän järjestöt lujittuu, koettavat he puolestaan tehdä voitavansa, hajottaakseen meidän rakentamamme työn, sillä huomattuansa millaisella voimalla työläiset katkovat sitä kapaloovyötä jonka he vuosisatojen ajalla ovat onnistuneet punomaan työläisten ympärille, tästä vaarasta kauhistuneena ovat he kaikella voimallaan ryntäneet epätoivoiseen taiteluun nujertaakseen työläisten pyrkimykset heti alkuunsa, ja ovat onnistuneetkin hidastuttaa sitä voittokulkua jonkun verran mutta jos samanlaista innostusta piisaa eteenkinpäin kuin viimekuluneen vuoden toiminta osoitti niin ne sulut, joita työnantajat koettavat rakentaa työläisten valveutuneiden joukkojen eteen, raukeavat aivan itsensä heti ensi kevättulvan vaikutuksesta.

Näillä toiveilla lähtekäämme entistä ehompana uusia taisteluita vastaanottamaan, vaikka onkin ollut onni epäsuotuisa, niin siitä huolimatta ei meidän asiamme ole sillä menetetty jos tappiokin meitä kohtaa, sillä niinkauvan on meidän yritettävä kuin viimeinkin voitamme. Ja jos katsahdamme työnantajain nykyisiä toimia niin emme tosiaankaan jouda aseitamme riisumaan, vaan olemme pakoitettut siirtymään taistelusta toiseen, siksi kunnes toinen näännyy ja antautuu armoille, ja tämä taas riippuu työläisistä itsestään miten hyvin he osaavat olla yksimielisiä ja uhraavaisia.

## **N:o 20. Suomen Metallityöntekijäin Hitto.**

*Osastojen ja jäsenluvun muutokset.* Vuoden alussa oli liittoon kuuluvien osastojen luku 58, ja niissä jäseniä 75 oppilasta, 4 naista ja 2,536 miestä, yhteensä

2,615. Vuoden varrella on liittynyt 11 uutta osastoa<sup>^</sup> ja eronnut 7 osastoa, joten osastoja on lisääntynyt 4:llä, ollen siis vuoden lopussa 62. Toisella ja kolmannella neljänneksellä lisääntyi jäsenluku osastoissa, niin että se oli kolmannella neljänneksellä 2,776, vaan viimeisellä neljänneksellä jäsenluku huomattavassa määrässä aleni, joten vuoden lopussa oli jäseniä ainoastaan 65 oppilasta, 2 naista ja 2,324 miestä, siis yhteensä 2,391, joten jäsenluvun vähennys vuoden kuluessa teki 224. Tähän lienee syynä suuret työtaistelut sekä yleensä huonot työolot maassamme.

*Veroitukset osastoille ja liitolle.* Sisääkirjoitusmaksut osastoille ovat eri paikkakunnilla olleet eri suuruiset, vaihdellen 50 p:stä 5 markkaan, samoin myös jäsenmaksut ovat olleet 25 p:stä 75 penniin kuukaudessa.

Sisääkirjoitusmaksu liitolle on ollut 50 p:iä, sekä jäsenmaksu liiton juoksevia menoja varten 25 p:iä kuukaudessa, tämän lisäksi on kukin jäsen suorittanut V2 % tuloistaan liiton työttömyysrahastoon, joka tulovero on tehnyt keskimäärin 40 p:iä kuukaudessa jäsentä kohti.

Ylimääräistä veroitusta on liiton rahastoon kannettu vuoden kuluessa 18: 50 p:nä kokomaksavilta ja 9: 75 p:iä puolimaksavilta jäseniltä. Tätä veroitusta kannettiin siten, että Enson metallimiesten lakon tähden veroitettiin tammikuulla kerta kaikkiaan 1 markka jäsentä kohti ja sitten Tampereen metallimiesten ja sitä seuranneen yleisen metallisulun tähden veroitettiin jäseniä 35 viikon aikana 50 p:iä kokomaksavia ja 25 p:iä puolimaksavia jäseniä viikossa. Tätä veroitusta ei kuitenkaan suuri osa liiton jäsenistä ole voinut suorittaa kuin on työttömyyden tähden olleet maksukyvyttömiä, ja paljon on niitäkin, jotka ovat veroitusten maksamisen laiminlyöneet välinpitämättömyyden tähden.

*Työtaistelut.* Työtaisteluista on kulunut vuosi rikas. Jo edelliseltä vuodelta oli jäänyt jatkumaan *Enson metallimiesten* lakko; siellä oli tarkoitus saada joukkosopirnus aikaan, jossa tärkeimpinä vaatimuksina oli alin tuntipalkka, sekä lämmittäjille ja sähkötyömiehille 8

tunnin työvuoro entisen 12 tuntisen sijaan. Tämä taistelu näyttikin toivehikkaalta, kun taistelussa oli myöskin tehtaan paperi- y. m. työläiset, vaatiin hekin palkkojen parannusta sekä 8 tuntista työaikaa, vaan tammi-kuun 5 p:nä kuitenkin toiset ammattikunnat luopuivat taistelusta, mennen entisillä ehdoilla töihin. Metallimiehet, jotka olivat taistelun alkaneet, eivät enään työnantajille kelvanneetkaan, kun oli onnistuttu saamaan rikkureiksi Helsingistä Polyteknikkoja sekä Karjalan koneenkäyttäjähdistyksen jäseniä, kuin myöskin joitakin entisiä lakkoon lähteneitä metallimiehiä. Näin jäi lakko pakostakin edelleenkin jatkumaan, kunnes se turhien sovitteluyritysten jälkeen vihdoinkin kesäkuun lopulla julistettiin loppuneeksi työväestön häviöllä.

*Pietarsaaressa* alkoi metallimiehillä huhtikuun 3 p:nä lakko, kun ei työnantajan kanssa päästy yksimielisyyteen työsopimuksen sisällöstä, pääasiallisena riitakohtana oli palkkamääritelmat. Kuitenkin oli jo toukokuun ajalla päästy neuvotteluissa niin pitkälle, että työnantaja lupasi hyväksyä työntekijäin vaatiman 44 p:in alimman tuntipalkan opista päässeille, vaan Suomen Metalliteollisuuden harjoittajain liitto, johon asianomainen työnantaja kuului, ei sopimusta hyväksynyt, vaan tarjosi 35 p:in tuntipalkkaa, jota taas ei työntekijät voineet hyväksyä, ja näin jatkui lakko ilman suurempia muutoksia kunnes osasto kesäkuun lopulla hyväksyi työnantajain tarjouksen, ja lopetti lakon heinäkuun 1 p:nä. Sanottu osasto teki tämän työsopimuksen vastoin liiton edustajakokouksen päätöstä ja siitä syystä tuli osasto eroitetuksi liitosta pois ja sopimus niin ollen ei ole liiton hyväksymä.

*Savonlinnassa* oli metallimiesten olosuhteet myöskin kärjistyneet jo huippuunsa, joten sielläkin maaliskuun alussa esitettiin työsopimus Savonlinnan konepaja o. y. hyväksyttäväksi, vaan isännistö ei kuitenkaan rauhallista tietä ryhtynyt sopimusta hyväksymään, joten työläiset olivat pakoitettut lakkaamaan työstä maaliskuun 28 p:nä. Tämä lakko keitettyään kolme viikkoa päättyi huhtikuun 18 p:nä työntekijäin täydellisellä voitolla.

*Turussa* polkupyörätyöntekijät myöskin esittivät sopimuksen huhtikuulla 7:ssä eri liikkeessä hyväksyttäväksi. 5 liikkeenharjoittajaa kuitenkin hyväksyi sopimuksen kuin työntekijät olisivat muuten alkaneet lakon, vaan kahdessa liikkeessä työnantajat kieltäytyivät sopimusta hyväksymästä, josta seurauksena oli lakko. Sanottujen työnantajain kuitenkin onnistui saada rikkuria töihin ja se vaikutti niin, ettei tuota lakkoa niissä kahdessa liikkeessä vielä vuoden lopulla ollut julistettu lopuneeksi. Arvattavasti tulee lakko päättymään työntekijäin häviöllä näihin kahteen liikkeeseen nähden, sillä sehän on useasti seuraus pitkäaikaisista lakoista. Siitä voivat pyörätyömiehet olla tyytyväisiä että viidessä liikkeessä saivat verrattain hyvän sopimuksen aikaan.

*Lappeenrannassa* Pikisaaren sahalla joutui liiton jäseniä työsulkuun vuoden alussa sahatyöläisten lakon tähden, jonka loputtua (ei ole ajasta tietoa) palasivat takaisin töihinsä.

*Tampereella* oli aikomus saada rauhallista tietä työ-sopimus aikaan, ja niinpä esitettiin siellä sopimus sikäläisiä konepajoja varten maaliskuun lopulla. Työnantajain kanssa ei kuitenkaan tullut yksimielisyyttä, sillä he eivät suostuneet työntekijäin vaatimuksiin palkkamääritelmissä. Ja näin näytti selvältä että taistelu on odotettavissa, jota vielä varmensi se, että samoja konepajoja varten olivat myöskin valajat ja sorvaajat, jotka kuuluvat omiin liittoihinsa, esittäneet työsopimuksensa, joka ei ollut yhtäläinen metallimiesten sopimuksen kanssa, ja työnantajat selittivät tahtovansa kaikkien työläisten kanssa tehdä samallaisen sopimuksen. Valajat sekä sorvaajat läksivät lakkoon saadakseen sopimuksen aikaan, josta oli seurauksena että metallimiehiä alettiin sanoa työnantajain puolesta irti töistä, joka taas kehitti asiat semmoiseksi että metallimiehet myöskin sanoivat itsensä irti ja alkoivat lakon toukokuun 11 p:nä. Näin oli alettu taistelu, joka kehittyi lopulta suurimmaksi työtaisteluksi mitä ammatillisen liikkeen alalla maas-

samme on käyty. Taistelu jatkui kaikessa hiljaisuudessa aina elokuulle asti, jolloin alkoi kuulua huhuja että työnantajat aikovat toimia koko maata käsittävän metallimiesten sulun kukistaakseen siten tamperelaisten vastarinnan. Tämän tähden ryhtyi Suomen Ammattijärjestö rauhan välittäjäksi laatien työ sopimuksen, joka sitten liiton suostumuksella työnantajain liitolle esitettiin. Tässä sopimuksessa oli ammattimiesten palkka määriteltä 40 p:nä, vaan työnantajat siitä huolimata pysyivät tarjoamassaan 35 p:n alimassa tuntipalkassa, ja kuin ei jatkuvilla neuvotteluilla päästy mihinkään tuloksiin sanoivat työnantajat syyskuun 15 p:nä, 20 eri tehtaassa ja konepajassa työntekijät irti. Näin oli esissä tuo huhuna aikaisemmin ollut yleinen sulk. Senaattori O. Stenroth ryhtyi myöskin välittäjäksi, estääkseen yleisen sulun alkamista, laatimalla sopimus-ehdotuksen työntekijäin sekä työnantajain järjestöjen hyväksyttäväksi. Tämä sopimus pääasiallisesti oli työnantajain tarjoaman sopimuksen perusteella tehty paitsi ammattimiesten alin palkka oli siinä 38 p:ä. Välitysehdotuksen sopimuksen työntekijät hyväksyivät, asettaen ehdoksi vuoden loputtua Helsingissä päättyvän sopimuksen entiseen uudistamisen. Tätä ehtoa ei työnantajain liitto kuitenkaan hyväksynyt ja niin alkoi yleinen sulk lokak. 1 p:nä. Sulkuun joutui liiton 21 osastoa ja ennestään taistelussa 4 osastoa, siis 25 osastoa liitosta sai lähteä yhtä-aikaa taisteluun. Tässä taistelussa joukot kesti verrattain yksimielisesti, ja lopputulos oli että kuuden viikon kuluttua kirjoitettiin alle työ sopimus Tampereen konepajoja varten marraskuun 12 p:nä, sekä vakuutuskirja sulussa olleita konepajoja varten, jonka vakuutuskirjan mukaan kaikki entiset työläiset olivat takaisin työpaikoilleen otettavat sen mukaan kuin tehtaissa työtä riittää, ja ettei uutta työvoimaa oteta ennenkuin entiset ovat työtä saaneet. Tulokset tästä pitkäaikaisesta ja paljon voimia kysyneestä taistelusta eivät suinkaan olleet suuret, sillä olihan Tampereen sopimuksessa hyväksyttävä 38 p:n tuntipalkka ammatti-

miehille alimmaksi. Vaan sittenkään emme voi sanoa taistelua turhaan käydyksi; olihan näytetty että työntekijäin järjestöt ovat jo siksi vankat että ne eivät työnantajain suuremmistakaan ponnistuksista horjahtele, vaan asiansa oikeudellisuuden tuntien voivat ottaa vastaan suurempiakin taisteluita.

Syy siihen, etteivät taistelut ole vieneet kaikin paikoin toivottuihin tuloksiin on se, että metallityöläisiä vastassa on hyvin järjestynyt Suomen Metalliteollisuuden harjoittajain liitto, joka ei suinkaan näy huolehtivan työläistensä parasta; siksi tunnettua on sen toiminta viimeaikoina. Ja työläiset metalliteollisuudessa ovat verrattain huonosti työnantajiin nähden järjestyneet, joten taisteluista saadut kokemukset kannustavat innokkaaseen joukkojen järjestämistyöhön, ennenkuin taisteluilla sanottavia tuloksia saavutetaan.

*Työriitaisuuxlet Helylässä* Mäkisen urkuharmoonitehtaalla. Metallityömiehet esittivät helmikuulla sopimuksen ja pienempien neuvottelujen lopputuloksena oli, että helmikuun 29 p:nä allekirjoitettiin sopimus, verrattain hyvä sikäläisiin oloihin. Alin palkka 40 p:ää tunnille ja kesälomaa 2 viikkoa jokaiselle 2 markan päiväpalkalla y. m. työoloja koskevat seikat ovat jotakuinkin edulliset työntekijöille.

*Hallan* Sellulosatehtaalla oli myöskin tulossa työselkkauksia, kun työnantajain puolelta oli sopimus irtisanottu, vaan kuitenkin neuvoteltua siitä, kirjoitettiin uusi sopimus alle ja astui se voimaan toukokuun 1 p:nä.

*Lahdessa* oli niinikään aikomus esittää sopimus huhtikuulla, vaan kuin oli työtaisteluja muualla niin jäi se toistaiseksi, kuitenkin saivat metallimiehet siellä 10 % palkan ylennyksen ilman mitään sopimusta.

*Sorsakosken* hienotaetehtaalla alennettiin palkkoja marraskuulla yleisesti 20—40 %, vaan työväestö otti tämän vastaan rauhan tähden, niin ikävää kun se oli-kin jo ennestään pieniin palkkoihin.

*Työsopimukset ja niiden alaiset.*

| Vuodenvaihteessa<br>voimassa olevia<br>sopimuksia. | Niiden alaisina<br>työskentelevien<br>luku. | Sopimuksen hy-<br>väksyneiden työn-<br>antajain luku. |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------|
| 25.                                                | 1,402.                                      | 42.                                                   |

*Toimihenkilöt.* Liiton sihteerinä alkupuolen vuotta aina elokuun 1 p:n asti toimi K. Vartiainen, josta toimesta oli hänellä palkkaa 175 Smk.; sekä puhujana samalla myös sihteerinä avustaan toimi H. Saxman helmikuun alusta elokuuhun asti saaden palkkaa 100 Smk.; kahdelta ensi kuukaudelta ja viime kuukaudesta 140 Smk. Lahdessa liiton edustajakokouksessa päätettiin kuitenkin ottaa liitolle kaksi vakinaista toimihenkilöä yhä lisääntyneiden töiden tähden. Nämät jäivät liittohallinnon valittavaksi, ja valitsi liittohallinto heinäkuulla puheenjohtajaksi H. Saxman'in, ja sihteeriksi sekä rahastonhoitajaksi G. Tamlander'in. Edustajakokouksen päätöksen mukaan on puheenjohtajan palkka 200 Smk.; ja sihteerin palkka 150 Smk kuukaudessa.

*Toimikunta. Hallinto- ja kokoukset.* Liiton toimintaa hoitaa vakinaisten toimihenkilöiden lisäksi 5-henkinen toimikunta, sekä tämän lisäksi yleinen liittohallinto, johon paitsi toimikunnan jäseniä kuuluu 6 jäsentä eri paikoista maaseuduilta. Vuoden kuluessa on hallinnon kokouksia pidetty 3 ja toimikunnan kokouksia 50. Näistä kokouksista on pöytäkirjaan merkitty kaikkiaan 573 §.

*Kirjeenvaihto.* Kansainvälisen metallityöntekijäin liiton kanssa on oltu kirjeenvaihdossa, annettu tietoja taisteluistamme y. m. olojamme koskevista seikoista. Osastoille on julkaistu 16 kiertokirjettä kaikkia osastoja koskevista asioista. Yksityisiä kirjeitä osastoille on lähetetty 453, sekä 148 kirjekorttia.

*Matkat, esitelmät ja sovittelut.* Vuoden aikana on toimihenkilöt matkustelleet seuraavissa osastoissa: *Tammikuulla:* Lappeenranta, Enso. *Helmikuulla:* Enso, Imat-

ra, Lappeenranta, Kaukaa ja Viipuri. *Maaliskuulla:* Simpele, Savonlinna 3 kertaa, Värtsilä, Helylä, Voikaa, Inkeroinen, Hamina, Kotka, Karhula, Tampere, Viipuri, Pietarsaari. *Huhtikuulla:* Turku, Hanko, Valkiakoski, Forssa, Jokioinen, Enso. *Toukokuulla:* Mikkeli, Varkaus, Lehtoniemi, Kymintehdas, Sorsakoski, Kuopio, Juankoski, Kellokoski, Tampere, Pori, Pihlava, Lahti. *Kesäkuulla:* Oulu, Pietarsaari 2 kertaa, Yksipihlaja, Vaasa, Äänekoski, Jyväskylä, Enso, Lahti. *Heinäkuulla:* Viipuri, Leppäkoski, Värtsilä, Pietarsaari, Tampere. *Elokuulla:* Tampereella. *Syyskuulla:* Viipuri, Värtsilä, Hanko, Tampere, Taalintehdas, Björkboda, Turku, Billnäs, Fiskari. *Lokakuulla:* Pori 2 kertaa, Tampere, Billnäs, Högfors. *Marraskuulla:* Lehtoniemi, Varkaus, Sorsakoski, Äänekoski, Turku, Vaasa. *Joulukuulla:* Viipuri, Värtsilä, Vaasa. Näillä matkoilla on annettu ohjeita työtaisteluissa oleville, sekä oltu työnantajain kanssa sovitteluissa työriitaisuuksista, kuin myöskin pidetty esitelmiä.

*Metallityöläinen.* Liitolla on ollut oma äänenkannattaja „Metallityöläinen", joka on ilmestynyt neljä kertaa vuodessa sekä jaettu kaikille liiton jäsenille. Siinä on etupäässä tehty selkoa liittoa koskevista asioista, julaistu liiton tiedonannot y. m. Painokustannuksiin ovat liiton jäsenet maksaneet 25 p:ää jäsentä kohti vuodessa.

*Työttö7nyys.* Työmarkkinat yleensä ovat vuoden kuluessa olleet hyvin epäedulliset työläisille, ja siitä on johtunut että suuret joukot ovat olleet työttömänä kierrellen paikasta toiseen. Näitä on liiton rahastosta sääntöjen nojalla avustettu, matka- sekä työttömyysavustuksella, joihin avustuksiin mennyt määrä selviää liiton tilikertomuksesta.

*Edustajakokous ja toiminnan uudistus.* Liiton 5:s edustajakokous pidettiin Lahdessa kesäkuun 21-23 p:nä. Huomatuimpia päätöksiä tässä kokouksessa oli liiton sääntöjen uudistus, jotka vuoden loputtua astuivat voimaan. Näiden mukaan nousi liiton sisäänkirjoi-

tusmaksu 3 markaksi, sekä jäsenmaksu viikottaisin 20 p:si koko- ja 10 p:si puolimaksaviita jäseniltä. Näin oli päästy tuosta hankalaksi käyneestä tuloverojärjestelmästä. Samoin hyväksyttiin myöskin kaikki liiton osastoja varten yhdellaiset ja ajan mukaiset säännöt, jotka nekin astuivat voimaan vuoden loputtua. Liiton äänenkannattaja päätettiin myöskin laajentaa kerta kuukaudessa ilmestyväksi ja jokaisen tilattavaksi ammattiliikettä selostavaksi lehdeksi. Samoin myös päätettiin ottaa yhdellinen kirjanpito kaikissa osastoissa käytäntöön, ja onkin liiton toimesta kaikille osastoille hankittu tili-kirjat, jäsenluettelot sekä jäsenmaksujenkantokirjat, kuin myöskin kuittausleimasimet. Näin on saavutettu yhdellinen toimintajärjestys kaikissa osastoissa, josta ehkä tulevaisuudessa on hyötyä. Suomen Ammattijärjestöön päätettiin yhtyä, joka yhtyminen heti toimeenpantiin, ja on liitto kuulunut Ammattijärjestöön heinäkuun 1 p:stä alkaen. Skandinavialaiseen veljesliittoon päätettiin myöskin yhtyä, vaan erinäisistä syistä ei liitto ole siihen vielä voinut yhtyä; kuitenkin tulee se tapahtumaan piakkoin.

Vielä oli kokouksessa useita tärkeitä asioita, suunnitelmia työtaisteluista y. m.

*Järjestöyhteys.* Paitsi Suomen Ammattijärjestöön, on liitto myöskin jo vuoden alusta kuulunut Kansainväliseen Metallityöntekijäin liittoon, näistä molemmista yhdyssiteistä on liitolla ollut suuri tuki vuoden varrella käydyissä työtaisteluissa, joita yhdyssiteitä ilman olisi liitto ollut yksinään liian heikko, taistellessaan ylivoimaista työnantajain järjestöä vastaan.

*Yleinen asema.* Ammattillinen liike metallityöntekijäin keskuudessa on vielä heikkoa, sillä suuret joukot etenkin kaupunkipaikoissa työskentelevistä on järjestön ulkopuolella, ja tämä seikka vaikeuttaa juuri taisteluiden onnistumista. Mutta kuitenkin voimme sanoa, että ne jotka järjestössä ovat, on jo vakiintunutta ja paljon koeteltua joukkoa, jotka horjumatta tulevat riveissä kestämaan. Tämän kantajoukon esimerkki kes-

täessään kovia taisteluita sekä työnantajain yhä lisääntyvä työläistensä aseman huonontamishalu vaikuttavat, että ennen pitkää luulemme metallityöläisten käsittävän täydellisesti ammatillisen liikkeen merkityksen. Suurena tekijänä heikkouteen on meillä se, että eri ammattikunnat metalliteollisuudessa ovat jakautuneena omiin liittoihinsa. Mutta kaikesta päättäen ovat taisteluissa saadut kokemukset yhä lähentämässä näiden eri liittojen yhtymistä, ja tiedossa se että kerran voimme muodostaa yhden vankan järjestön metallityöläisten etuja turvaamaan, lähdemme uuden vuoden taisteluihin.

## **21. Pohjolan Tukkityöläisten rengas.**

Pohjolan Tukkityöläisten rengas perustettiin vuonna 1906 huhtikuun 2 p:nä. Sitä ennen oli toiminut tukkityöläisten keskuudessa perä-pohjolassa jonkunlainen järjestö, jota nimitettiin tukkityöläisten yhdistykseksi. Kun mainittu yhdistys ei vastannut täysin tarkoitustaan niin päätettiin perustaa uusi yhdistys, joka tulisi käsittämään koko laajan perä-pohjolan. Tämä toteutuikin silloin kun päätettiin Pohjolan tukkityöläisten renkaan perustamisesta 2 p:nä huhtik. 1906. Perustava kokous pidettiin Vikajärvellä Rovaniemen pitäjässä. Mainitussa edustajakokouksessa laadittiin myöskin säännöt jotka hyväksyttiin edellämainittuna päivänä, nimeksi annettiin Pohjolan Tukkityöläisten rengas. Innostus oli suuri perustavassa kokouksessa, kaikkialla puhuttiin „Renkaan” perustamisesta. Jokainen ken kynnelle kykeni ilmoitti liittyvänsä „renkaaseen”. Alku oli siis hyvä, tulevaisuuden toiveet sitäkin paremmat. Jonkun ajan kuluttua ilmoitettiin jäsenluku useissa tuhansissa.

Suomen Ammattijärjestön perustavassa kokouksessa oli edustajina 2 edustajaa, joista toinen edusti 6,500 jäsentä ja toinen 3,500 jäsentä, yhteensä siis 10,000 jäsentä. Mahtava järjestö, suurin koko Suomessa, huu-

dahti kaiketi moni. Niin ei kuitenkaan ollut asian laita, ensinnäkin tuosta summasta on vähennettävä pois 3,500 joka tuli erehdyksen kautta, toisen edustajan tietämättömyydestä, kuinka monta jäsentä toinen edustaja edusti. Siis tarkoitus oli, että kaksi edustajaa edustaisi yhteensä<sup>6</sup> 6,500 jäsentä. Vaikkakin erehdys tapahtui, niin ei kuitenkaan järjestömme jäsenluku ollut sittenkään mikään pieni, vaikkakin nyt myöhemmällä on tultu huomaamaan että edellä oleva (6,500) jäsenluku ei ole koskaan P. T. Renkaassa ollut. Seuraava valaiskoon asiaa, mistä johtui tuo huikea jäsenluku. Kun „rengas" perustettiin, niin valittiin myöskin toimihenkilöt omasta keskuudesta. Mitään selvyttä järjestäymisestä tuskin oli. Toimihenkilöiksi valitut eivät osanneet järjestää asioita oikealle tolalle, sillä kenelläkään ei ollut kokemusta, oli siis asetettava „omin päin" laaja toiminta; jäseniksi kirjoittautuvia kun tuli, niin ne merkittiin aina kirjaan; kun maksoi kuukausimaksuja niin tehtiin samaten. Useassa tapauksessa ei katsottu sitä onko jäsen kirjoittautunut jo aikaisemmin jäseneksi, siis näin ollen nimi jo kirjassa, vaan se kiijotettiin uudelleen luetteloon ja tästä johtui että yksi henkilö tuli vastaamaan kahta henkeä. Tästä siis johtui huikea jäsenmäärä. Kuitenkin voimme varmana pitää että jäsenluku voi olla noin 2,000—3,000. Kauvan ei kuitenkaan kestänyt tätä „loistoaikaa". Tuli sitte tuo kuuluisa tukkityöläisten lakko, joka päättyi täydellisellä tukkityöläisten häviöllä, tämä toi suuren lamaanuksen jäsenistön keskuuteen. Eräät toimihenkilöt käyttivät väärin valtaansa, hoitivat huonosti renkaan asioita. Tileistä ei saatu selvyttä y. m. vajavaisuuksia. Kaikki tämä kun tuli jäsenistön korville niin se yhä lisäsi epäluottamusta jäsenistössä. Moni innokas jäsen luopui jäsenyydestä, niin että näytti siltä kuin koko rengas joutuisi perikatoon. Vastustajamme porvarit ja heidän sanomalehtensä tekivät kaiken voitavansa saadakseen järjestön hajalle. Se vaikuttikin suuressa määrässä itsetiedottoman väestön keskuudessa, ja luopumisia jäsenyydestä edelleen tapahtui. Moni perustava

jäsen kuullessaan vaan mainittavan „Renkaasta" kiroten uhkaili sitä. Tämä vielä nytkin joskus tapahtuu.

Kun asian tila oli tällainen, niin täydyttiin ruveta miettimään keinoja „Renkaan" pelastamiseksi. Se tapahuikin siten, että edustajakokouksessa joka pidettiin renkaan omistamassa talossa Rovaniemellä 9—15 p:nä joulukuuta 1907 päätettiin laatia uusi sääntöehdotus ja kaikki vanha toiminta, kaikkine „pukkeineen", jättää menneisyyteen. Uudet säännöt hyväksyttiin 10 p:nä joulukuuta 1907, josta lähtien nykyinen toimintamme alkaa. Siis kaikki oli uudesti alettava. Uusia osastoja oli perustettava ja niiden kautta jäseniä renkaaseen. Jäseniksi liittyviä ilmaantui, vaan taaskin tuli este: uudet jäsenkirjat, jotka päätettiin painattaa tammikuussa v. 1908 kuten oli tilattaessa sovittu, viipyivät toukokuun loppuun. Uudet jäsenet eivät ruvenneet maksamaan maksujaan ennenkuin saivat asianomaiset jäsenkirjat. Väliaikaisiin kuitteihin eivät luottaneet, syystä koska aikaisemmassa toiminnassa oli syntynyt väärinkäytöksiä. Näin ollen meni monta jäsentä „sivu suin", jäsenien vastaanotto alkoi vasta kesäkuussa 1908 ja karttui tällöin jäseniä vuoden loppuun mennessä 546 jäsentä, kaikki miesjäseniä. Kuukausiveron suuruus renkaalle oli 50 p:iä jäseneltä; osastoissa 25 p:iä yhteensä kuukausimaksu 75 p:iä. Edustajakokouksen päätöksen mukaan verotettiin jokaista jäsentä 2: — mk. joka summa määrättiin renkaan avustusrahastoon. Mitään lakkoja tai työselkkauksia ei viime kuluneen toimintavuoden aikana ole ollut, vaikkakin työnantajat ovat koettaneet kiihottaa työväkeä niihin.

Työsopimuksia ei ole myöskään voimassa yhtään.

Renkaan puheenjohtajana toimi Evert Aalto vuoden ensi puoliskolla, terveydellisistä syistä myönnettiin ero, sijalle astui varamies Pekka Kettunen, sihteerinä ja rahastonhoitajana oli Armas Rantalainen, taloudenhoitajana J. Valtonen. Toimikunnan jäsenet, puheenjohtaja ja taloudenhoitaja siihen luettuna saavat palkkaa 50 p:iä tunnilta kokousaikana. Taloudenhoitajalla on oikeudet ra-

vintolan pitoon renkaan huoneustossa, sekä vapaa asunto. Sihteerin palkka on 200: — mk. kuukaudessa; vapaa asunto sekä lämpö ja valo.

Agitatsiooneytöistä on huolehtinut Emil Viinikainen ollen toimessaan 8 kuukautta 200 mk. kuukausipalkalla matkakustannukset siihen luettuna. Järjestymättömien tukkityöläisten luku koko Suomessa arvioidaan 5—6,000.

Omaa lehteä ei ole.

Oikeusjuttuja kuluneena vuotena on ollut Rovaniemen kunnan ja renkaan välillä. Pohjolan T. rengas näet omistaa talon Rovaniemellä ja jossa talossa toimii kaikki sos. dem. yhdistykset. Kun eri yhdistykset tai rengas pani toimeen iltamia, joissa viimeisenä numerona oli tanssi, niin verotti Rovaniemen kunta rengasta 20 mk. joka iltamasta. Tähän ei rengas suostunut; asiasta syntyi oikeusjuttu, jossa Rovaniemen kunta joutui häviölle. Koska kihlakunnan oikeus ei tuominnut kuluja kunnan maksettavaksi, niin vetosi rengas hovioikeuteen, josta ei vielä ole tullut päätöstä. Toinen oikeusjuttu on vireillä myöskin Rovaniemen kuntaa vastaan, joka on taksoittanut rengasta v. 1907 kiinteistön tuloista 100 veröäyrillä eli 10,000 mk. tekevä mainittu vero 288: 05 penniä. Asiasta tehtiin valitus kuvernööriin, joka kuitenkin hylkäsi valituksen; asiasta on päätetty valittaa senaattiin. Erästä renkaan jäsentä on avustettu 100 mk. Mainittua jäsentä vastaan Kemin Puutavara O. Y. oli nostanut kanteen ampumisesta ja murhayrityksestä.

Asia oli esillä useita kertoja, vaan päätti Kemi-yhtiön täydellisellä häviöllä. Juttu oli tukkityöläisten lakon aikuinen v. 1906.

4 henkilöä on tuomittu vankeuteen, yhteensä 270 päiväksi, joista yksi on parasta aikaa kärsimässä 2 kk. vankeusaikaa. Edellä olevat ovat Kemi-yhtiön lakon jälkimaininkeja.

Työmarkkinat ovat olleet huonot. Milt'ei kaikki jäsenet ovat olleet työttömänä ympäri vuoden, tilapäistöissä silloin tällöin. Kuorimispakon poistuttua joutui

työttömiksi noin 20 % tavallisesta työvoimasta. Työttömyysapua ei ole jaettu.

Yleensä koko viime vuoden aikana on renkaan jäsenistöä vastaan harjoitettu suurta boikottausta, joka vaan tiedettiin renkaan jäseneksi, niin armotta pois työstä, jos oli jotenkin huomaamatta päässyt työhön. Kurjuus jäsenistön keskuudessa on ääretön, harvat voivat suorittaa maksujaan. Työläisiä vaeltaa sadottain paikasta toiseen työnetsinnässä. Palkat kaikkialla työmailla peräpohjolassa on ollut surkuteltavan pienet. Hevosmiehet ovat jääneet yhtiöille velkaa, vaikka ovat talvikauden olleet työssä. Onpa käynyt jo niinkin että yhtiö velkojen saamiseksi on pidättänyt työläiseltä hevosen, syystä kun ei ole jaksanut ansaita omaa ja hevosen elatusta.

Kuten edelläolevasta nykyä on siis kurjuus suuri keskuudessamme.

## **N:o 22. Suomen Putkityöntekijäin liitto.**

Helsingin Torvityöntekijäin ammattiosaston kutsuksesta pidettiin Helsingissä jouluk. 6—7 p:nä 1907 Suomen putkityöntekijäin 1:nen edustajakokous, johon otti edustajainsa kautta osaa 4 silloin ammattialalla toimivaa osastoa, joista Tampereen ja Turun osastot olivat vastaperustettuja, toiset kauemman aikaa toimineita. Tässä kokouksessa päätettiin perustaa koko maata käsittävä Suomen Putkityöntekijäin liitto, joka alkoikin toimintansa tammik. 1 p:stä 1908.

Liittoon ilmoittivat yhtyväksi tammik. 1 p:stä kaikki edustajakokouksessa mukana olleet 4 osastoa, yhteensä 165 jäsenellä, joista tammik. jäsenveronsa suoritti 148. Huhtik. 1 p. oli jäsenluku 204, Heinäk. 1 p. 189, Lokak. 1 p. 175 ja jouluk. 31 p. 157 liittoveronsa suorittaneita jäseniä. Jäsenluku siis lisääntyi 9. Liittoon sisäänkirjoittautuneita on kaikkiaan 260 täysinmaksavaa miesjäsentä.

Sisäänkirjoitusmaksu liitolle on 50 penniä ja vakinaisen liittovero 30 penniä heinäk. 1 päivään saakka, jolloin se korotettiin 35 penniin kuussa. Maksut osastoissa ovat seuraavat:

|           |             |        |         |       |
|-----------|-------------|--------|---------|-------|
| Helsingin | os. pääsym. | 5: —,  | kuuk.m. | 1: —  |
| Tampereen | „           | 3: —,  | „       | 1: —  |
| Viipurin  | „           | ?      | „       | ?     |
| Turun     | „           | 1: 50, | „       | 1: 10 |

Ylimääräistä liittoveroa on maksettu ainoastaan syksyllä vallinneen metallityönsulun avustamiseksi 9 viikolla ja oli sen suuruus viikossa 50 penniä 4 ensimmäisellä viikolla ja 4 % työpalkasta 5 sitä seuraavan viikon aikana. Prosenttiverotus tekee keskimäärin 5 mk. 50 p. jäsentä kohti, joten ylimääräinen liittovero kaikkiaan viime vuonna tekee noin 7 mk. 70 p. jäseneltä.

*Työselkkauksista* mainittakoon Helsingin osaston maaliskuulla tapahtunut työsopimus-esitys Metalliteollisuuden Harjoittajain liitolle. Ehdotuksessa vaadittiin m. m. 9-tuntista työpäivää, 55 pennin alinta tuntipalkkaa ammattimiehille, jotka ovat työskennelleet 3 vuotta ammatissa, apulaisille 40 pennin alinta palkkaa, työssä käytettäväksi etupäässä liiton jäseniä, matkapäiviltä 2 mk, ruokarahaa ja sopimuksen päättyväksi 1 k 1909 2 kk. irtisanomisajalla.

Työnantajain liitto lähetti tähän vastaukseksi oman tarjouksensa putkityöntekijäin työsopimukseksi, jossa pääasiassa myönnetään alimmat palkat ja ruokaraha matkapäiviltä työntekijäin ehdotuksen mukaan, ulkopuolella tehdasta käytettäväksi „lyhempää työaika”, tunnustetaan työläisten järjestyminen ja ehdotetaan sopimus päättymään  $31/12$  10, siis siihen aikaan jolloin toisilla metallityöaloilla voimassa olevat sopimukset myös päättyvät. Tästä johtui suulliset neuvottelut, joissa työnantajain edustajat vaihtoehtoisesti olisivat hyväksyneet sopimuksen päättymisajaksi V2 1910, mutta muissa kysymyksissä pysyivät kannallaan.

Osaston edustajilla ei ollut valtuutta tehdä mitään myönnytyksiä, joten yksimielisyyttä ei saavutettu. Osasto taas kokouksessaan pohdittaessa kysymystä neuvottelujen jälkeen jyrkästi hylkäsi pienemmätkin eroavaisuudet osaston alkuperäisen sopimusehdotuksen suhteen. Näin katkesivat neuvottelut, eikä osasto kuitenkaan ollut varustautunut lakon varalle. Työsopimuksen läpiajaminen jäi niinmuodoin toiseen aikaan.

Työnseisaukseen johtavia työriitoja on ollut ainoastaan yksi, nimittäin Metalliteollisuuden harjoittajain liiton lokak. 1 p:nä julistama metallityönsulku, koskien 4 työnantajan tehtaassa 80 putkityöntekijää, joista liiton jäseniä 61. Näistä olivat Tampereen Pellava-tehtaan putkityöntekijät olleet sulussa jo toukok. 21 p:stä lähtien, siis koko kesän.

Sulun julistivat työnantajat tarkoituksella pakottaen täten Tampereella ja Pietarsaareissa lakkoja tehneet eri metallityöläisjärjestöt taipumaan heidän tarjoamiinsa työ-sopimuksiin. Täten työnantajain kannatussulkuun ajetuilla putkityöläisillä ei ollut muuta vaadittavana kuin että saisivat rauhassa jatkaa työtänsä. Osastot päättivätkin liittoneuvoston kehoituksesta olla esittämättä mitään sopimusehdotuksia näin suuressa taistelussa, kun nähtiin olevan niin huonot mahdollisuudet saavuttaa todellisia parannuksia oloissa. Taistelun johto oli Amm. järjestön toimikunnalla, joka välitti työläisjärjestöjen päätökset työnantajille ja päinvastoin.

Marrask. 12 p:nä päättyi tämä sulku sopimuksia esittäneiden työläisjärjestöjen ja työnantajaliiton välillä tehtyihin työsopimuksiin, jotapaitsi kaikkia sulkuun joutuneita käsittää työnantajain allekirjoittama n. s. „Vakuutuskirja“, jossa suostutaan sulun päätyttyä ottamaan takaisin työhön kaikki ne työläiset, jotka enemmän kuin 6 viikkoa ovat ennen sulkua työskennelleet kussakin liikkeessä, ennenkuin työhön otetaan uutta työvoimaa. Tätä sitoumustaan rikkoi kuitenkin heti Huberin liike Viipurissa putkityöntekijöihin nähden ja

jää asian ratkaisu sovinto-oikeuden kautta seuraavalle vuodelle.

Kun ne metallityöläisten eri osastot Helsingissä, joilla oli voimassa työsopimukset, jotka Metalliteollisuuden harjottajain liitto kuitenkin irtisanoi, koettivat tämän sulun yhteydessä niitä uudistaa, niin syntyi — sitten kuin tämä kysymys sulun johdosta sovintoa tehdessä oli erotettu riitakysymysten joukosta — tästä tykkäänään eri riidan aihe. Metalliherrat ilmoittivat aluksi etteivät he muuten voi toisten sopimuksia uudistaa, elleivät myöskin sopimusten ulkopuolella olevien läkki-, pelti- ja vaskiseppäin ja putkityöntekijäin osastojen kanssa saa sopimuksia aikaan. Tämän yhteydessä lähettivät he lokak. 28 p. liittomme Helsingin osastolle tarjouksensa putkityöntekijäin työsopimukseksi, jossa m. m. tarjotaan tehtaan ulkopuolella käytettäväksi „lyhempää työaikaa” (kuin tehtaalla), apulaisille 35 pennin alinta tuntipalkkaa työskenneltyään 1 vuoden ammatissa ja ammattimiehille 50 pennin alinta palkkaa työskenneltyään 4 vuotta ammatissa, matkapäiviltä ei „lisäkorvausta” enää kannattanut myöntää. Työsopimus päättyisi 31 p. jouluk. 1910. Työläiset ihmettelivät — eikä syyttä — kuinka huono työaika vaikuttaa työnantajain voitonhimoon. Verratessa heidän näitä tarjouksiaan keväällä tehtyihin, tulee räikeästi näkyviin, että työnantajat huonon työajan vallitessa käyttävät sitä hyväkseen, koettaen silloin nöyryyttää työväkinsä, että se parempinaikin aikoina olisi estetty olojaan korjaamasta.

Osasto ei näitä seikkoja silmälläpitäen voinut hyväksyä työnantajain tarjousta, koska vallitsevat olosuhteet vielä olivat paremmat työnantajain tarjousta, vaan laati oman ehdotuksensa, pääasiassa samansisältöisen kuin työnantajat keväällä olivat tarjonneet. Nyt ei osastokaan välittänyt pikkuseikoista. Yksimielisyyden saavuttamiseksi otettiin työnantajain tarjooma sopimuksen päättymisaikakin osaston ehdotukseen. Marrask. 15 p. annettiin se Ammattijärjestön välityksellä työnantajaliitolle. Tällöin myös neuvoteltiin eri liittotoimi-

kuntain ja Ammattijärjestön kesken yhtenäisyydestä näissä eri ehdotuksissa ja hyväksyttiin kaikkien eri ryhmien sopimusehdotukset. 30 p. marrask. kutsuttiin asiasta neuvottelemaan työnantajaliiton toimistoon. 2 päivän neuvottelujen jälkeen ei kuitenkaan saavutettu mitään tulosta. Työnantajat eivät hyväksyneet edes entisten palkkain pysyttämistä. 8 p. jouluk. tarjosivat he taas muutoksia ennen tekemiinsä ehdotuksiin. Nämä kuitenkin koskivat vain sanamuotoja ja sisälsivät epä-määräisiä „toivomuksia“, joihin luonnollisesti ei voitu luottaa. Jouluk 11 p:nä pidetyssä Ammattijärjestön ja metallityönt. eri liittotoimikuntain kokouksessa päätettiin lähettää Metalliteollisuuden harjoittajain liitolle yhteinen vastaus, jossa selitetään, että asianomaiset työntekijäin liitot eivät katso nykyisiä palkka- ja olosuhteita niin edullisiksi työläisille, että niitä ala-arvoisten työsopimusten kautta kannattaisi huonontaa ja että ennen esitettyjen ehdotusten perustalla voi sovinto syntyä, mutta jos työnantajat julistavat työnsulun, peruuttavat työläisten liitotkin ennen tekemänsä ehdotukset.

Kaikista sovintoyrityksistä huolimatta hyökkäsivät-työnantajat irtisanomalla työväkensä 17 p:nä jouluk. Kun vuoden umpeen mennessä ei sovintoa syntynyt, saivat työläiset uudenvuoden aattona erotodistukset. Sulkuun joutuneita putkityöntekijöitä lienee yli 100. Taistelun edelleen kehittyminen jää saldoksi vuoden 1909 ammatillisen liikkeen historiaan.

*Työmarkkinat* vuoden alkupuolella olivat harvinaisen hyvät. Varsinkin Helsingissä oli siihen vaikuttamassa erinomainen rakennustulva. Työtä on sentään jälkeinkinpäin riittänyt niin, ettei suurempaa työttömyyttä ole ilmennyt ennenkuin syksyllä, jolloin lokak. 1 p:nä alkanut työnsulku osaltaan synnytti työttömiä, niin että lopulla vuotta oli noin 15 % liiton jäsenistä työttöminä. Liiton puolesta ei ole voitu näitä avustaa, kun alituiset suuret työselkkaukset muutenkin järkyttävät liiton heikkoja rahastoja. Sitävastoin ovat osastot jossain määrin huolehtineet heidän avustuksestaan.

*Agitatsioniin* ei myöskään ole voitu uhrata erityisiä määrärahoja, vaan on siitä täytynyt jäsenten ja toimitsijain huolehtia yhteisen hyvän harrastuksesta. Agitatsionille olisi kyllä alaa: noin 200 putkityöntekijää on vielä liiton ulkopuolella.

Liiton toimitsijat toimivat ilman palkkaa tai palkkiotakaan. Ainoastaan sihteeri saa korvauksen suorittamista maksuista vuosittain.

Osastoille lähetettiin maaliskuulla keskusteltavaksi Ammattijärjestöön liittymis-kysymys ja toimitettiin liittoäänestys, jonka yksimielinen tulos oli se, että liitto yhtyi Ammattijärjestöön heinäk. 1 päivänä.

Valtion invaliditeettikomitean ehdotuksesta Vanhuus- ja Työkyvyttömyysvakuutuslaiksi sekä senaatin asettaman lainvalmistelukunnan ehdotuksesta Laiksi työsuojelumuksista on liiton toimeenpaneva valiokunta antanut lausuntonsa Ammattijärjestön sitä pyydettyä.

Vuoden 1906 metallityönsulun ajoilta peritty oikeusjuttu — jossa tehtailija Grahni syyttää 6 putkityöntekijää (joista 3 osaston jäsentä) „väkivallasta toisen työmiehiä kohtaan“ kun nämä uskalsivat muistuttaa lakonrikkokijia työnsä turmiollisuudesta — päättyi vuoden lopulla ja tuomittiin heidät 1 kk. vankeusrangaistukseen, luokkakostoksi lakkojärjestyksen valvomisestaan.

## **24. Sosialidemokratfnen Sanomalehtimiesliitto.**

„Sosialidemokratinen Sanomalehtimiesliitto“, joka „Sosialidemokratisen Toimittajaliiton“ nimellä perustettiin ensi kerran v. 1906, alkoi jonkun aikaa nukuksissa oltuaan jälleen toimintansa vuoden 1908 alusta. Liiton toimikunta on ollut sijoitettuna Tampereelle. Siihen ovat kuuluneet Kaapro Murros puheenjohtajana, Anton Huotari sihteerinä ja K. J. Jokisalo rahastonhoitajana. Varajäsenenä on koko vuoden ollut Alex. Halonen sekä vuoden alkupuolella Tyko Varto ja loppupuolella Jussi Railo. Jäseniä oli vuoden lopussa 52. Liitolla ei ole ammatti-

osastoja, vaan kuuluvat kaikki suoraan liittoon. Jäsenmaksu on ollut 20 mk. vuodessa. Tuloja on liitolla ollut Smk. 935: 50, menoja Smk. 196: 15, joten säästö on Smk. 539: 35. Tästä summasta kuuluu stipendirahastoon Smk. 500: —\*

Liitto piti vuoden kuluessa yleisen kokouksen Helsingissä lokak. 17—18 p:nä. Liittotoimikunta on pitänyt vuoden ajalla 9 kokousta. Tärkein asia on ollut palkkaustariffin laatiminen, joka oli koko vuoden vireillä ja saatiin päätökseen vuoden lopussa, niin että se astui voimaan vuoden 1909 alussa. Tariffi kestää vuoden. Vakavampia työriitoja ei ole ollut.

### **23. Suomen sähkötyöntekijäin liitto.**

Sitte kun Suomen sähkötyöntekijäin liiton 2:nen edustajakokous Tampereella 25—26—27 p:nä huhtikuuta 1908 oli valinnut liittoneuvoston paikaksi Viipurin läänin Kymin laaksoa, Kotkan kaupungin, sekä liittoneuvoston jäsenet, Kotkasta ja Karhulan, Kuusan ja Voikan tehtailta Kyminjoen varrelta, joten liittoneuvoston jäsenen etäisyys toisistaan vaihtelee jopa 60 kilometriä on kumminkin liittoneuvosto kokoontunut kahdeksan kertaa vuotena 1908. Kun edellä olevan asian ottaa huomioon liittoneuvoston kokoonpanoon nähden, on liittoneuvosto toiminut erittäin epäedullisessa asemassa jo yksin kokouksiinkin nähden. Tästä on ollut se tuntuva haitta että on liittoneuvoston jäsenille täytynyt suorittaa matkakuluja kokouksista, puhumattakaan muista hoidoista jotka täten on syntynyt. Kumminkin on liittoneuvosto koettanut parhaan ymmärryksensä mukaan toimia, saamatta kumminkaan suuria aikaan.

Tampereen edustajakokouksen päätöksen mukaan yhtyi liitto Suomen Ammattijärjestöön ja hyväksyttiin Ammattijärjestöön 1 p:nä kesäkuuta samana vuotena. Työtaistelulta, jotka olisivat kysyneet liiton rahaapua ei ole ollut. On kumminkin rauhallisen taistelun kautta Tu-

run telefoonityöntekijöille liiton sekä Suomen Ammattijärjestön kautta saatu jotenkin tyydyttävä työsopimus paikkakuntaan nähden. Entiset palkat vaihtelivat 25—30 penniä tunnilta ja nykyisessä sopimuksessa 35—50 penniin tunnilta.

Metallisulun aikana syksyllä v. 1908 sai liittoneuvosto kutsun Suomen Ammattijärjestön toimikunnan kokoukseen, jossa keskusteltiin määrätäkö sähkötyöntekijät sopimusten jouduttamiseksi avustuslakkoon, Suomen Ammattijärjestön toimikunta katsoi ensin parhaaksi kuulustaa sähkötyöntekijäin mielipidettä ja lähetti kuririnsa tietoja ottamaan suuremmilta paikkakunnilta. Tulos oli että sähkötyöntekijät huonon järjestäytymisensä vuoksi eivät olleet se joukko jota Suomen Ammattijärjestö oli sähkötyöntekijöistä luullut.

Edellisestä käy selville, että sähkötyöntekijät ovat vielä paljon jälessä ammatillisen liikkeen tuntemisessa.

Tämän vuoden alusta on liittoon yhtynyt Valkeakosken sähkötyöntekijät luvultaan 14, joten liittoon tätä vuosikertomusta laatiessa kuuluu nyt 8 osastoa ja jäsenluku liitolle vaihdellen 170—225 välillä.

Vuoden 1909 alusta edustajakokouksen päätöksen mukaan, otettiin liitolle itsenäiset jäsenkirjat, jossa on myöskin tarpeelliset työtilastolliset kaavakkeet. Viimevuotinen osastojen toiminta osoitti että tilastoja on muutoin mahdoton saada, vuosikertomuksetkin ovat olleet osastoilla kovin vaillinaisesti kokoonpantuina, muutamilta puuttui kokonaan osaston jäsenlukukin. Kun kaikki asialliset puolet ottaa huomioon, on sähkötyöntekijäin työsuhde hyvin epäedullinen sillä suurin osa on ympäri maata riputeltu ylöspanotöissä niin että kaikki asiallinen ja järjestelmällinen toiminta kysyy jokaiselta jäseneltä itseltään kaikkea asianharrastusta, eikä ainoastaan osastojen virkailijoilta joten useammassa tapauksessa on aivan mahdoton antaa tarkkoja tietoja ilman kunkin jäsenen hyvää asianharrastusta. Tämä ei suinkaan myöskään mitään ihmettelyä herätä kuin tietää että sähkötyöntekijäin ammatillinen toiminta on vasta

kahden vuoden vanhaa, mutta siihenkin toimintaan katsoen on alku tyydyttävä ja kapitalismi pitää kyllä siitä tulevaisuudessa huolen että sähkö-työntekijätkin tuntevat tarpeensa ammattiliikkeen ympärille yhtyä, siten puolustamaan olemassaoloaan. Edustajakokouksessa ei ymmärretty tehdä mitään kulunkiarviota liiton varsinaisiin menoihin, joka toiminnalle olisi vallan välttämätöntä senkin tähden että siltä varalta olisi voinut asettaa verot ja täten saatu syntymään parempi varmuus liiton taistelu» ja työttömyysrahastossa.

Liittoneuvoston jäseninä ovat toimineet H. Majanen puheenjohtajana, rahastonhoitajana V. Järvinen, muina johtokunnan jäseninä R. Sunila, O. Toivonen, K. Nordlund, K. Lindberg, M. Sairanen, vaan Sairasen siirryttyä pois paikkakunnalta, valittiin Voikaan osastosta hänen tilalleen O. Haimi, sihteerinä on toiminut M. Kihlström.

Liiton jäsenvero Tampereen edustajakokouksen päätöksen mukaan on 40 penniä jäseneltä, siihen luettuna myöskin Ammattijärjestön vero.

### *Liiton tili.*

#### *Tulot:*

|                                         |      |      |           |
|-----------------------------------------|------|------|-----------|
| Edelliseltä liittoneuvostolta . . . . . | Smk. | 40:  | 75        |
| Apurahasto . . . . .                    | „    | 20:  | —         |
| Jäsenmaksuja osastoilta . . . . .       | „    | 571: | 65        |
| Sisäänkirjoitusmaksuja . . . . .        | „    | 53*  | —         |
| Ammattijärjestön veroja Turun os. „     |      | 14:  | —         |
| Pöytäkirjoista ja valokuvista . . „     |      | 19:  | —         |
| Ylim. veroa Amm. järjestölle . . „      |      | 566: | 75        |
| Korkoja y. m, . . . . .                 | „    | 7:   | 08        |
| <hr/>                                   |      |      |           |
| Yhteensä                                |      |      | 1,328: 98 |

*Menot:*

|                                     |             |
|-------------------------------------|-------------|
| Palkkaa . . . . .                   | Smk. 268: — |
| Ammattijärjestön veroja. . . „      | 135: 60     |
| Matkakuluja rautat. pilette y. m. „ | 111: 45     |
| Kalustoon . . . . .                 | 27: 70      |
| Ammattijärj. ylim. veroa . . „      | 566: 75     |
| Lahjotuksia Ammattijärjestölle. „   | 35: —       |
| Posti- y. m. maksuja . . „          | 28: 50      |
| Rahaa kassassa . . . . .            | 155: 98     |
| <hr/>                               |             |
| Yhteensä                            | 1,328: 98   |

**Suomen Maalarintyöntekijäin liitto.**

*Liiton jäsenluku*, joka v. 1908 alussa oli 1,700, on nyt 2,090. Näistä on 2 naista ja noin 125 oppilasta.

*Liittoveron* suuruus on 50 p. kuussa kuuden kesäkuukauden aikana, eli 3 mk. vuodessa jäseneltä, vaan liitto kantaa veron ainoastaan niiltä kuukausilta mitä jäsen on osastolleen maksanut.

Sisäänkirjoitusmaksu liittoon on 1 mk. jäseneltä.

Osastoissa on sisäänkirjoitusmaksun suuruus: yhdessä osastossa 10 mk., yhdeksässä osastossa 5 mk., kahdessa osastossa 3 mk. ja seitsemässä osastossa 2 mk. Kuukausimaksun suuruus on: kymmenessä osastossa 2 mk., neljässä osastossa 1: 50 ja viidessä osastossa 1 mk.

Kuukausimaksut kannetaan kuuden kesäkuukauden ajalla, siis talvikuukausina ei ole maksuja.

*Ylimääräistä veroa* kannettiin viime vuonna 2 mk. kutakin liiton jäsentä kohti. Verotusta kannettiin 2 viikon aikana, työtaistelujen avustamiseksi.

Liitolla oli viime vuoden ajalla *6 lakkoa*; sulkua ei yhtään. Suurimmat olivat Viipurin, Turun ja Kuopion lakot. *Viipurin* lakkoon otti osaa 150 työntekijää, avustusta jaettiin kaikkiaan noin 3,000 mk. ja kesti

lakko 133 päivää, päättyen työntekijäin tappiolla, sen-  
takia että työnantajat tuottivat venäläistä työvoimaa,  
saaden talonmistajien ja poliisin myötävaikutuksella  
teetetyksi välttämättömimmät työt, jolloin lakon jatkami-  
nen jo katsottiin turhaksi. Ensimmäinen työnantajien  
tuottama venäläis-rikkurijoukko onnistuttiin saamaan  
lakkolaisten mukaan ja lähetettiin ne paikallisen osas-  
ton toimesta ja kustannuksella takaisin Venäjälle, vaan  
työnantajat tuottivat uuden joukon, jonka avulla onnis-  
tuivat saamaan lakon tehottomaksi, kuten edellä on  
mainittu.

Mainitusta taistelusta saatiin se kokemus, että työn-  
antajain ja talonmistajien välinen yhteistoiminta, poliis-  
in karkäs sekaantuminen työtaisteluihin ja aina lähellä  
oleva rajantakainen rikkuriarmeija tekevät työtaistelut,  
ainakin mitä maalarinammattiin tulee, varsin vaikeiksi  
ja pitkällisiksi, joten olisi oltava hyvin varustautuneita  
kun ryhdytään työtaisteluun mainitulla paikkakunnalla.

*Turun* lakko alkoi ilman liittohallinnon suostumusta,  
kestäen noin 3 viikkoa ja päättyen myöskin työnteki-  
jain tappiolla. Lakkoon otti osaa noin 70 työntekijää.  
Avustusta ei jaettu, paitsi venäläisten rikkurien pois-  
lähettämiseen käytettiin noin 250 mk. Syynä lakon  
epäonnistumiseen oli osaksi töiden vähyys, osaksi työn-  
tekijäin horjuvaisuus, joita ei lakkoa alettaessa otettu  
huomioon siinä määrässä kuin olisi ollut tarpeen.

*Kuopion* lakko, joka alkoi kesäk. 15 p. ja kestää  
yhä, käsittää noin 40 työntekijää. Avustusta on jaettu  
tähän asti noin 950 mk. Lakko on jatkunut verrattain  
ehyenä ja uskovat työntekijät sen päättyvän ensi  
keväänä heidän voitollaan.

Vielä on ollut lakkoja L:rannan, Lahden ja H:linnan  
osastoilla, joissa kaikissa on tulos ollut työntekijäin osit-  
tainen voitto.

*Uusia palkka- y. m. vaatimuksia* esitettiin sitäpaitsi  
Helsingin, Vaasan, Oulun ja Pietarsaaren osastoissa,  
joissa kaikissa saavutettiin palkkojen korotuksia y. m.

etuja *ilman lakkoa*. Nämät siis voidaan merkitä täydelliseksi voitoiksi työntekijöille.

Allaoleva taulu osoittaa montako työsopimusta liitolla on voimassa, montako työnantajaa on ne hyväksynyt ja montako työntekijää niiden mukaan työskentelee.

| N:o | Osasto            | Kuinka monta<br>työl. työskentel.<br>sopim. mukaan | Kuinka monta<br>työnantajaa<br>on hyväksynyt |
|-----|-------------------|----------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1   | Helsinki          | 1,100                                              | 62                                           |
| 5   | H:linna           | 25                                                 | 4                                            |
| 6   | Kotka             | 50                                                 | 6                                            |
| 7   | Tampere . . . .   | 147                                                | 8                                            |
| 8   | L:anta            | 35                                                 | 6                                            |
| 9   | Oulu              | 70                                                 | 13                                           |
| 10  | Pori              | —                                                  | 5                                            |
| 11  | Mikkeli . . . . . | 36                                                 | 10                                           |
| 12  | Vaasa             | 89                                                 | 10                                           |
| 13  | Lahti             | 14                                                 | 5                                            |
| 16  | Pietarsaari . . . | 32                                                 | 3                                            |
| 17  | Hamina . . . . .  | 20                                                 | 4                                            |
|     |                   | 1,618                                              | 136                                          |

Yhteensä 12 sopimusta.

On huomattava, että kaksi liiton suurimmista osastoista menettivät viime kesänä työsopimuksensa lakossa, nimittäin Viipurin ja Turun osastot, joten näissä paikoissa olevat työntekijät työskentelevät nykyään ilman työsopimusta, joka siis saattaa edelläolevassa taulussa olevan sopimuksien mukaan työskenteleväin työntekijäin kokonaissumman pienemmäksi kuin koko liiton jäsenluku.

*Liiton virkailijat* ovat seuraavat: Puheenjohtaja Emil Elo, luottamusmies Svante Lehtonen ja rahastonhoitaja Anton Caselius. Puheenjohtaja ei nauti mitään palkkaa tai palkkiota, luottamusmies nauttii vakinaista kuukausipalkkaa, joka viime vuonna oli ensin 150 mk., sittemmin — sivutoimen johdosta — 125 mk. ja tämän vuoden alusta alkaen 100 mk. Rahastonhoitaja saa 50 mk. palkkiota vuodessa.

*Agitatsionia* ei varojen vähyyden takia ole voitu harjoittaa siinä määrässä kuin olisi ollut tarpeellista, se on rajoittunut yksinomaan siihen mitä liiton äänenkannattajan ja kirjevaihdon kautta on voitu tehdä. Kuitenkaan ei ole enää varsin suurta määrää työntekijöitä liiton ulkopuolella, arviolta noin 300.

*Oma äänenkannattaja* on liitolla, nimeltä „Maalarien Viesti", jota on annettu ulos 1,000—1,500 painoksena. Osastot maksavat siitä liitolle 10 p. numerolta ja toiset osastoista jakavat sen ilmaiseksi jäsenilleen, toiset taas kantavat 10 p. numerolta. Edustajakokouksen päätöksen mukaan on maksun kantaminen lehdestä osastojen omana asiana, vaan liitolle tulee suorittaa osaston varoista mainittu 10 p. numerolta. Lehti ilmestyy neljännesvuosittain, tammi-, huhti-, heinä- ja lokuussa.

*Oikeusjuttuja* järjestön keskuudessa on ollut yksi. Liiton I:sen osaston jäsen T. Lilja nosti kanteen mainitun osaston luottamusmiestä ja erästä toista osaston jäsentä vastaan siitä syystä, että hänet oli jäsenmaksujen maksamattomuuden takia poikoteerattu pois työpaikasta, josta syystä hän tahtoi korvausta osaston luottamusmieheltä ja mainitulta osaston jäseneltä. Helsingin raastuvanoikeus tuomitsikin heidät maksamaan vaaditun korvauksen, joka oli lähes 300 mk. Asia vedottiin vastaajien taholta hovioikeuteen, sillä katsottiin raastuvanoikeuden päätöksen olleen varsin harkitsemattoman. Hovioikeus ei vielä ole antanut päätöstä asiassa.

*Työmarkkinat* viime vuoden ajalla olivat ammatiss-

samme yleensä hyvät, sillä yleinen seisahdus rakennus-alalla ei vaikuttanut maalarinammattiin ennenkuin vasta vuoden loppupuolella, jolloin jo muutenkin yleensä työt ammatissa vähenevät.

*Työttömyysavustusta* ei liitossa ole jaettu, sillä ei ole mitään työttömyysrahastoa eikä säännöissä muutenkaan ole määrätty mitään työttömyysavustusta.

## N:o 1. Helsingin paikallisjärjestö.

Vuoden 1908 alussa oli paikallisjärjestössä ammatti-liittoihin kuulumattomia osastoja 14. Niissä oli mies-jäseniä 599 ja naisia 80, yhteensä 679. Vuoden lopulla oli osastojen luku 18, joissa oli miesjäseniä 557 ja naisia 186, yhteensä 743. Syy, miksi jäsenmäärä osoittaa ainoastaan vähäistä lisäystä, vaikka osastojen luku on lisääntynyt 4:llä, on luettava nykyisestä liikepulasta. Erittäinkin miesten ammattialoilla on, varsinkin loppupuolella vuotta, vallinnut tavattoman suuri työttömyys, jonka takia jäsenet ovat muuttaneet pois paikkakunnalta tai muuten olleet pakotettuja eroamaan.

Paikallisjärjestölle maksettava jäsenvero on edelleen ollut 15 penniä koko ja 8 penniä puoleksi maksavilta jäseniltä kuukaudessa.

Osastojen jäsenmaksu vaihtelee 50 pennistä 1 mk. 10 penniin kuukaudessa.

Työtaistelujen hyväksi verotettiin jäseniä ylimääräisesti, täysin maksavia Smk. 5: 50 ja puoleksi maksavia Smk. 2: 75. Tästä tuli sementtityöntekijäin lakon hyväksi Smk. 1: 50 täysin maksavaa jäsentä kohti ja yleisen metallisulun hyväksi Smk. 4: —.

*Työtaisteluihin* nähden vuosi oli verrattain rauhallinen. Ainoastaan sementtityöntekijöillä oli sitkeä 6 viikkoa kestänyt lakko. Rakennustyöntekijöillä olivat työn paljouden takia palkat nopeasti koonneet. Sementtityöntekijöillä oli työsopimus, jossa oli verrattain alhaiset palkat. Tämä esti huomattavasti palkkojen nousua,

joitakuuta yksityisiä lukuunottamatta. Seurauksena tästä oli, että >ementtityöntekijäin a.-o. sanoi sopimuksen irti, vaikka jo olikin huomattavissa laimeamman rakennusajan merkkejä. Työnantajat vastasivat uuteen sopimusehdotukseen tarjoamalla jonkun verran ennestään huononnettuja ehtoja. Neuvotteluissa ei päästy yksimielisyyteen, kun työnantajat ylimielisesti hylkäsivät kaikki välitysehdotukset. Näin alkoi lakko toukokuun 2 p. Vaikka rakennustöitä oli paljon kesken, tuli lakosta kuitenkin pitkä. Työnantajat olivat järjestyneitä, ja kun vielä rakennusmestarit antoivat tehokasta kannatustaan, ei yksikään merkittävämpi työnantaja suostunut sopimusta allekirjoittamaan.

Vasta kesäkuun alkupuolella saatiin neuvottelut uudestaan alkuun. Kuukauden kestänyt taistelu oli taivuttanut työnantajat sovinnollisemmaksi, joten neuvottelut edistyivät niin hyvin, että sopimus voitiin allekirjoittaa kesäkuun 15 p.

Tulokset tästä taistelusta olivat, aikaan katsoen, verrattain tyydyttäviä. Tuntipalkat nousivat 5 pennillä. Urakkatyöstä saatiin myöskin aikaan osittaista korotusta ja hinnoittelu tehtiin paljon laajempi ja tarkempi kuin entinen. Tuloksen tekee paljon arvokkaammaksi vielä se seikka, kun myöskin rakennusmestariliitto allekirjoitti saman sopimuksen. Tällä tavalla saadaan estetyksi palkkojen polkeminen rakennuksilla, joka kilpailevien sakkien takia on ollut tavallista.

Yksimielisyys oli työntekijäin keskuudessa kaiken aikaa hyvä. Avustusta maksettiin paikallisjärjestön rahastosta kaikkiaan Smk. 1,165.

*Ilman lakkoa* saatiin sopimus aikaan riksilevytyöntekijäin ja O. Y. Riksilevyt nimisen yhtiön välillä. Sopimus, joka palkkojensa puolesta on parhaimpia, allekirjoitettiin maaliskuun 3 p.

Pienempiä riitoja ja selkkauksia on ollut 22. Ne ovat johtuneet työsopimuksien rikkomisista, palkkojen alentamisesta, järjestyneiden poikottauksesta, työnjohtajan käytöksestä y. m. syistä. Neuvotteluilla saatiin

näistä päättymään työntekijäin täydellisellä voitolla 12, osittaisella voitolla 5 ja tappiolla 5.

Vuoden lopulla oli voimassa seuraavat työsopimukset:

Asfalttityöntekijäin amm.-os. ja työnantajaliiton välillä, kestää toukokuun 1 päivään 1909.

Makkarantekijäin amm.-os. ja yksityisten työnantajain välillä, kestää kesäkuun 15 päivään 1909.

Verhoilija amm.-os. ja yksityisten työnantajain välillä, kestää toukokuun 15 päivään 1909.

Nuohooja amm.-os. ja yksityisten työnantajain välillä, kestää marraskuun 15 päivään 1909.

Riksilevytyöntekijäin amm.-os. ja „O. Y. Riksilevyt” välillä, kestää joulukuun 1 päivään 1909.

Sementtityöntekijäin amm.-os. ja työnantajaliiton välillä, kestää toukokuun 1 päivään 1910.

Järjestön puheenjohtajana on K. E. Satamavuori. Sihteerin ja rahastonhoitajan toimet ovat yhdistetyt ja maksetaan siitä 150 mk. kuukaudessa. Näitä tehtäviä on hoitanut K. Heinonen syyskuun 1 päivästä 1907 alkaen.

Agitatsioni on suunnattu pääasiassa kokonaan järjestymättömille aloille. Uusia ammattiosastoja on perustettu 5, nimittäin:

Kappatyyöntekijäin a.-o.

Riksilevytyöntekijäin o.-o.

Vaununtekijäin a.-o.

Koneellakutojain a.-o.

Rautasänkytyöntekijäin a.-o.

Lisäksi on uudestaan herätetty eloon Lakkityöntekijäin, Makkarantekijäin ja Ajuripalvelijain ammattiosastot.

Kaikkien osastojen toimintaa on, mikäli mahdollista, koetettu järjestää yhdenmukaiseksi. Monen osaston toiminta on vielä varsin heikkoa, kun ainoastaan pieni määrä työntekijöitä kuuluu osastoon. Huomattavaa voimistumista tässäkin suhteessa on ollut sentään huomattavissa.

## Nso 2. Turun paikallisjärjestö.

Järjestöön on kuulunut kaikkiaan vuoden alusta 21 osastoa, nimittäin I luokka:

Imuketyöntekijät, sokeritehtaalaiset, harja- ja sivelintyöntekijät, tehdasaputyöntekijät.

II luokkaan kuuluvat:

Sekatyöntekijäin a.-o., muurarien, suutarien, uuninlekijäin, rakennus- ja ulkotyöläisnaisten, kirvesmiesten, sähkötyömiesten, kaakelityöntekijäin, puuseppäin, palvelijattarien, kulta- ja hopeaseppäin, räätälien, seppäin, vaihdemiesten, leipuri- ja kondittorien, neuojattarien sekä rauta- y. m. metallityöntekijäin ammattiosastot.

Vuoden kuluessa on yksi osasto eronnut jäsenmaksunsa laiminlyömisestä tähden, nimittäin rauta- y. m. metalli a.-o., joten siihen nykyään kuuluu vaan 20 osastoa.

Valtuusto on kokoontunut 3 eri kertaa ja on käsitellyt ainoastaan järjestön sisäisiä asioita ja antanut ohjeita ja päätösten täytäntöönpano-oikeuden toimikunnalle.

Järjestö on ollut edustettuna 3:ssa yleisessä kokouksessa Helsingissä, nimittäin yhdessä luottohenkilöitten yleisessä kokouksessa, jossa valmistettiin taisteluohjeet lakkoja varten ja kahdessa Ammattijärjestön valtuuston kokouksessa, jossa käsiteltiin metallisulun uhasta ja myös muista järjestyskysymyksistä.

Valtuuston puheenjohtajana vuoden alkupuolella oli toimittaja P. Leppänen ja hänen poismuutettuaan paikkakunnalta F. E. Lundqvist ja Lundqvistin poistuttua paikkakunnalta valittiin H. Luoto.

Toimikunnan puheenjohtajana oli vuoden alkupuolella P. Leppänen ja sittemmin Lundqvist, hänen poismuutettua paikkakunnalta Luoto.

Kirjurina vuoden alkupuolella oli Selma Salpa ja toukokuun 1 p:stä K. H. Heikel.

Marraskuulla järjesti toimikunta *luento-sarjan*, jossa

Eero Haapalainen luennoi ammattikunta-liikkeestä. Osanotto oli hyvin laimea.

*Työtaisteluita* on ollut kaikkiaan tänä vuonna 7, joihin toimikunta on antanut apuaan, nimittäin: *Turun Rautateollisuus-Osakeyhtiön työmiehet*, luvultaan 35, tekivät lakon toukokuun 1 p:nä sen johdosta, ettei isännistö ollut suostunut korottamaan heidän palkkojaan, jota he aikasemmin kirjallisesti olivat pyytäneet, 5 penniä tunnilta mieheen. Lakko kesti noin 3 päivää, ja kun toimikunta kävi isännistön luona sovittelemassa ja teki väliehdotuksen, että isännistö suostuisi ylentämään 2 ja 3 p. tunnilta, niin pitkän väittelyn jälkeen saivatkin toimikunnan edustajat isännistön suostumaan tekemiinsä ehdotuksiin, jonka ehdotuksen työntekijät jälestäpäin pitämässään kokouksessa hyväksyivät.

Toimikunta ohjasi *Räitiötyömiesten lakkoa*, joka alkoi toukokuun 10 p:nä. Siihen otti osaa noin 30 miestä ja syynä oli palkkojen pienuus, kun maksettiin vain 35 p:niä tunnilta, miehet vaativat 45 p:niä, johon insinööri ei kuitenkaan suostunut. Lakko kesti noin parisen viikkoa ja päättyi työntekijäin voitolla, joten oli pakko ylentää palkkoja noin 40 penniin tunnilta, ennen kun saivat tekijöitä töihinsä.

*Kultaajain ja lasinleikkaajain lakon* sai toimikunta välityksellään päättymään kun lakko oli kestänyt noin kolme viikkoa, kutsumalla työnantajat ja työntekijät yhteiseen kokoukseen Käsityöläisyhdistyksen huoneustoon toukokuun 26 p:nä. Noin 6 tunnin keskustelun jälkeen saatiinkin sovinto syntymään molemminpuolisilla myönnytyksillä, joten työt voitiin alkaa parin päivän perästä.

*Kelloseppä Julinin työntekijäin rettelöt*, jotka kestivät kolme päivää, sai toimikunta välityksellään päättymään työntekijäin voitolla, ja työt voitiin alottaa kesäkuun 16 p:nä.

*Kirvesmiesten lakkoa* on toimikunnan puolesta seurattu, niin tarkoin kuin asianomaisten puolelta on sallittu.

*Polkupyörätyöntekijäin lakkoa* koetettiin toimikunnan puolesta sovittelua työnantajain ja työntekijäin kanssa neuvottelemalla ja tekemällä väliehdotuksen oppilaskysymykseen, joka yksin enää oli riidan aiheena. Tässä tehtävässään toimikunta kuitenkin epäonnistui. Toimikunnan tekemä väliehdotus työntekijäin puolelta hylättiin, joten tämä pitkälinen työriita on vieläkin jatkumassa.

*Metallisulun* alkuvalmistuksiin otti toimikunta osaa pitämällä yhteisen ammattikuntain kokouksen, jossa keskusteltiin metallisulusta, metallityöntekijäin yhteen liittoon liittymisestä ja ammattikurista.

Sitten piti toimikunta yhteisen sulkulaisten kokouksen, jossa valittiin väliaikainen sulkukomitea, joka väliaikaisesti hoiti sulkulaisten yhteiset asiat siksi kun S. Ammattijärjestö ehti järjestää sulun johdon vakitukselle kannalle.

Metallisulussa on yksi ensi luokan osasto ollut, nimittäin Tehdasaputyöntekijäin a.-o., joka myöskin on nauttinut sääntöjen määräämää avustusta. Siihen on mennyt keskimäärin noin 160 markkaa viikossa, ja vielä on P.-toimikunta jakanut omista varoistaan avustusta tehdasaputyöntekijäin naisille kerta kaikkiaan noin 35 markkaa.

Sulun päätyttyä pani toimikunta toimeen yleisen työntekijäin kokouksen, jossa Santeri Nuorteva piti esitelmän niistä syistä, jotka johtavat työntekijät sulkuun.

Valtuuston määräyksestä *otti* toimikunta innolla osaa valtiolliseen agitatioonin ennen vaalia, panemalla toimeen yhteisiä ammattikuntain kokouksia, joissa pidettiin puheita ja esitelmiä valtiollisesta ja ammatillisesta työväenliikkeestä, ja parhaiten niistä onnistuivat palvelijatar ja miespalvelijain kokous, joka pidettiin Kupittaaan puistossa helatorstaina. Osanottajia oli noin 4,000 vaiheilla. Rauta- ja metallityöntekijäin kokoukseen *otti* osaa 500 henkeä. Rakennus- ja ulkotyöläisten noin 400 henkeä, tehtailaisnaisten 500 henkeä. Kuten ylläolevasta esityksestä

näky, on Paikallisjärjestön toiminta ollut jotakuinkin vilkasta ja on osottautunut hyvin tarpeelliseksi järjestöksi työväen järjestöissä etenkin järjestymättömille, koska on saatu monta palkkaus- y. m. riitaisuutta sovitettua, joista olisi voinut koitua hyvinkin ikäviä seurauksia työläisille heidän työtaistelutapojen ymmärtämättömyyden ja tuntemisen tähden, mutta Paikallisjärjestön rivakalla toiminnalla on saatu ajoissa ehkäistyksi ja sovitettua jotakuinkin edullisesti työntekijöille, joka muuten nykyoloissa järjestymättömille heidän omantakeisen toimintansa avulla on miltei mahdoton, kun työnantajat tuntevat jo siksi hyvin järjestymisen merkityksen ja sen voiman, järjestynyttä kapitaalia vastaan.

? . ' • • • w J-7 ' ; • • \iff.ri